

életi

HÍRADÓ

XXXI. ÉVFOLYAM, 50. SZÁM

ARA: 2 FORINT

1987. DECEMBER 12.

AZ ELMÚLT HÉT

A HÉT LEGJELENTŐSEBB ESEMÉNYE, hogy megszületett a nukleáris korszak első leszerelési egyezménye. Kedden a Fehér Házban Gorbacsov, az SZKP főtitkára és Reagan amerikai elnök aláírta a kis- és közepes-hatótávolságú rakéták felszámolásáról szóló szerződést.

A megbeszéléseknek óriási visszhangjuk van a világban, s szinte minden fővárosban az eseménylista élén szerepel a Gorbacsov—Reagan eszmecsere. Mintegy előkészítésként, közvetlenül a szovjet küldöttség megérkezése után a State Department épületében háromnegyed órás megbeszélést tartott a két ország külügyminisztere. Nem hivatalos közlések szerint főként a tárgyalások technikai kérdéseivel foglalkoztak, de egyes jelentések alapján egy kisebb problémát is rendezni kellett az INF-szerződés körül. Amerikai részről azonban haladéktalanul közölték, hogy nincs akadály a megállapodás aláírására. Ezzel egy időben Geraszimov, a moszkvai küldöttség szóvivője aláhúzta az SZKP főtitkáranak azokat a szavait, miszerint „új mondanivalója is van az amerikai elnök számára a hadászati fegyverek korlátozásának a témakörében”. A szóvivő nem közölt részleteket, de kifejtette, „mindig lehet meglepetésekre számítani”.

A keddi nap az előzetes program szerint telt el. Az indító fehér házi fogadtatáson beszédet mondott mind Ronald Reagan, mind Mihail Gorbacsov. Az SZKP főtitkára országának őszinte megegyezési szándékát húzta alá nyilatkozatában, leszögezve, a világ népei a rakétamegállapodás aláírása után — amelyet történelmi jelentőségűnek nevezett — előrelépést várnak a hadászati fegyverek ötvenszázalékos csökkentésében, s azt, hogy a két nagyhatalom vezetői előmozdítsák a nukleáris eszközöktől mentes világ megteremtését. Mindkét vezető hangsúlyozta a két társadalmi rendszer különbségeit, kijelentvén ugyanakkor, ezek nem lehetnek akadályai a békés egymás mellett élésnek. „A rakétamegállapodás az első lépés lesz azon az úton, amely a nukleáris fegyverektől mentes világhoz vezet, s amelynek a megteremtéséről Reykjavikban ön és én beszéltünk” — fordult Reaganhez az SZKP főtitkára. Szólt arról a felelősségről, amelyet a Szovjetunióknak és az Egyesült Államoknak magára kell vállalnia történelmünk fordulópontot jelentő időszakában. Reagan válaszbeszédében ugyancsak megemlíti az ellentéteket, s szerinte ezeket pusztá vágyakozással nem lehet eltüntetni. Az elnök nem lát okot a borúlátásra, s jelezte a konfrontációnak együttműködésébe valóztatására irányuló szándékát.

Az események súlypontja tehát Washingtonba helyeződött át — így kezdte sajtótájékoztatóját Jurij Gromitskij, a moszkvai külügyminisztérium információs főosztályának helyettes vezetője. Természetesen a csúcstalálkozó eseményeinek a kommentálására még nem nyílt módja a diplomatának, így Mihail Gorbacsov amerikai programjának az ismertetésével foglalkozott. A nagy-britanniai kétórás megálló kapcsán azonban emlékeztetett arra, hogy a Margaret Thatcherrel tartott megbeszélés az SZKP főtitkára kiemelte a rakétaszerződés jelentőségét. Figyelmet érdemel Gromitskij kifejezése, miszerint „a Szovjetunió és az Egyesült Államok szövetségeseikkel egyetértésben cselekedett, és saját erőfeszítéseken túl, ennek is köszönhető ez a konkrét leszerelési lépés”. A moszkvai sajtóértekezleten egyébként szó esett Mathias Rust ügyéről is. A szovjet szóvivő elmondotta, a nyugatnémet sportrepülő kegyelmi kérvényét elutasították, tekintettel a cselekmény veszélyességére.

VISSZATÉRNEK A VILÁGLAPOK — immár a washingtoni megbeszélések tükrében — a hétfői Gorbacsov—Thatcher megbeszélésére, amelyet az „angliai főpróba” elnevezéssel titulálnak. Tudósításaikban idézik a brit kormányfő kijelentését, miszerint a két ország kapcsolatai jobbakként, mint bármikor azelőtt. Mértékadó elemzések rámutatnak, hogy Nagy-Britannia szerepének kiemelkedésével az SZKP főtitkára nemcsak Thatcher nemzetközi rangját és a szovjet—brit viszonyt emelte magasabb szintre, hanem újra bebizonyította, a nemzetközi kérdések között abban is különbözik elődeitől, hogy nemcsak nemzeti, hanem globális tekintése is van, tehát képes a világot washingtoni, londoni, párizsi vagy bonni szemszögből is látni” — írta a The Guardian.

ÚJABB KONZULTÁCIÓT TARTOTTAK Bécsben a Varsói Szerződés és a NATO tagországainak képviselői az Atlanti-óceán és az Urál között állomásozó haderők és hagyományos fegyverzet csökkentéséről tartandó tárgyalások mandátumáról. Folytatták a leendő tárgyalások céljaival, és a célokhoz vezető módszerekkel kapcsolatos rendelkezések egyeztetését.

AZ ELVESZETT BIZALOM ÚJRATEREMTÉSÉRE, a párt helyzetének megszilárdítására szólított fel Bonnban a CDU ügynevezett kis pártkongresszusa. A nyugatnémet kormány párt országos vezetőségének 153 küldötté előtt Kohl kancellár és Geissler főtitkár egyaránt elismerte: a CDU lélektanilag nehéz helyzetbe került, mindenekelőtt a szövetséges schleswig-holsteini politikai botrány nyomán, amely keserű tanulságokkal szolgált a pártnak.

Geissler a CDU egyik alapgondjának nevezte azt, hogy a kormánykoalíció megtartására törekedve nem tudja kellőképpen kidomborítani saját profilját. A párt belüli rossz hangulat okaként jelölte meg azt is, hogy nem mindig sikerül tudatosítani a kormánypolitika valóságos eredményét.

Beszédében Kohl kancellár azt hangoztatta: a kettős nullamegoldást célzó, szovjet—amerikai megállapodás a bonni kormány és a CDU törekvéseinél sikeres is. A nyugati szövetségi rendszernek — hangsúlyozta Kohl — elő kell terjesztenie átfogó leszerelési koncepcióját.

A felfortyanás

„Kukacka (szláv eredetű osztrák név) fordításban anynyi, mint kakukk, olyan madár tehát, amely a tojását idegen fészekbe rejti. Én azonban magam keltem ki őket, kivéve azokat, amelyek már megzúzóultak.” Ez a kissé rejtélyes és természetese tréfásnak szánt hasonlatot az Osztrák Néppárt új főtitkára (vagyis ügyvezetője) használta a napokban, amikor tisztába iktatták. Annyi mindenre biztos, hogy a széles és átvitt értelemben vett fészekben, a néppártiaknál lenne mit rendbe hozni. Éppen egy friss — még nem záput — botrány miatt kellett ezt a személycserét is végrehajtani.

Tűszúrások

Ausztriában a polgári-keresztény irányzatú párttal együtt kormányoznak a szocialisták, de nem lehet állítani, hogy túlságosan szerencsésük lenne a partnerükkel. Az elkerülhetetlenül jóval több vele a gond, a kellemetlenség. A problémák három csoportra oszthatók. Az első: a Néppárt állandó vezetési válsága. Az egyik szárny elégedetlen első emberükkel, Alois Mock elnökkel, (a kormányban alkanellár és külügyminiszter): túl halvány személységnek tartják, nem elég határozottnak. Mi több, a szocialistákkal kötött szövetséget sem nézik jó szemmel. Mindebből logikusan következik, hogy jörszível ügy viselkednek, mintha ellenzékben lennének. Több a tűszúrás és az oldalvágás, mint az koalíciós partnertől várható lenne. Más szóval ez az összefogás, bár immár egyesztendő, még nem vált igazi, zavartalan együttműködéssé. Igaz, olyan erők közös kormányzása, amelyek meg akarják őrizni profiljukat, önállóságukat, soha nem zökkenőmentes, mindig kialakulhat közöttük vita, újra és újra meg kell keresni a kompromisszumot. De ma Bécsben ez mintha túlzásokba csapna át, úgy látszik (Vranitzky kancellár szavaival), mindkét félnek meg kell tanulnia az együttműködést. Annál is inkább szükséges lenne ez, mert kemény gazdasági feladatok várnak rájuk, és a hosszabb idő óta nyilvánvaló teendőkre jobbra még mindig csak az előkészületeknél tartanak: erőteljesen csökkenteni a költségvetési hiányt, részben fájdalmas szociális megszorításokkal; rendbe hozni a ráfizetéses állami vállalatok szénáját, struktúraváltással és elbocsátásokkal; az osztrák ipar korszerűsítése, alkalmazkodás a világpiac gyorsan változó követelményeihez és ennek részeként közeledés a Közös Piachoz.

Az átfogó program fő menedzser Franz Vranitzky szocialista kancellár. S ami az intézkedési csomag jóléti-társadalmi vonatkozásait, a megszorításokat illeti, a néppártiak szívesen is veszik, ha a tiltakozások és a támadások inkább a szocialistákat érik. S valóban, azoknak a stájerországi nagyüzemeknek a munkásai, amelyekre létszámcsökkentés vár, ahhoz az épülethez küldték tiltakozó menetüket, amelyben az Osztrák Szocialista Párt kongresszusát tartotta. Innen várnak védelmet, ez a párt az átalakulás hajlóereje.

A bizottság

A harmadik problémakör a változatlanul élő Waldheim-ügy, az osztrák közélet nem gyógyuló sebe. Követett-e el háborús bűnöket a köztársasági elnök, vagy sem? — változatlanul ezt firtatják, s a nyilatkozatcsatározás — olyan

eleven, mintha ez a probléma kirobbanásának az első napjait élné. A hullámok nem akarnak és a jelek szerint nem is fognak elcsitulni. A szocialisták hivatalos álláspontja szerint azt, akit alkotmányos többséggel megválasztottak, államfőnek kell tekinteni, de pártkongresszusokon több felszólaló is a lemondását követelte. S más oldalról is megpendítenek ilyen hírokat. A Néppártot — amelynek Kurt Waldheim jelöltje volt, s amelynek soraiiban ma is számos heves védelmezője akad — aggasztja e vita makacssága (s talán nem kellemes a szocialistáknak sem, hiszen Ausztria egészére vet kétes fényt).

A szocialisták feltehetően kettős lélekkel szemlélik a Néppárt verődését. A jövődó választások, a szavazatszerzés szempontjából talán szívesen veszik, ha a versenytárs lejárta magát. Másrészt azonban vele kell hosszú időn át együttműködniük az ország nem csekély gondjainak megoldásában, s ehhez többé-kevésbé szilárd, működőképes partner szükséges. A két utóbbi tartományi választás — a burgenlandi és a bécsi — azt mutatja, hogy a szocialisták a mandátumok és a kormányzási lehetőség szempontjából tartják magukat, a néppártiak hanyatlanak, a jobb felé sandító kis Szabadság Párt erősödik. A két tartomány helyzetének az elemzése azt mutatja, hogy egészében csökken a koalíció tekintélye. A fővárosban a szocialisták 378 ezer szavazatot kaptak, 155 ezerrel kevesebbet, mint legutóbb, a néppártiak a négy évvel ezelőtti 334 ezerrel szemben mindössze 195 ezret. A legtöbben ezek közül tartózkodtak: „a lábukkal szavaztak”, vagyis inkább sétálni mentek és nem az urnákhoz. A polgári sajtó némi ijedséggel kérde: nem akarnak-e Vranitzkyék — kihasználva a partner gyengeségét — előre hozott választásokat? Egyelőre mind a két nagy párt úgy véli, hogy a koalíció az egyetlen használható változat. A kancellár feltehetően a gazdasági problémák megoldását teszi az első helyre, s ettől egy közeli választási kampány csak elvonná az erőket. Nagyjából egszéből tehát pillanatnyilag közös fészekben ülnek.

Csehszlovák álláspont a vegyi fegyverek betiltásáról

Politikai akarattal már 1938-ban sikerrel befejeződhet a vegyi fegyverek teljes betiltásáról és a készletek megsemmisítéséről szóló nemzetközi egyezmény előkészítése. Egyebek mellett azt hangsúlyozta a vegyi fegyverekről folyó genfi tárgyalásokkal kapcsolatos nyilatkozatában Dusan Rovensky, a csehszlovák külügyminisztérium szóvivője.

Rovensky örvendetesnek nevezte, hogy már eddig is lényeges előrelépés történt az egyezmény előkészítésében, sikerült az alapvető — így az ellenőrzéssel kapcsolatos — kérdéseket megoldani. Most már a vegyi fegyverek és ipari bázisai megsemmisítésének technikai kivitelezésére, az ellenőrzés mechanizmusának kidolgozására, s azoknak a módszereknek a keresésére kell összpontosítani, amelyekkel megakadályozható, hogy a polgári vegyiparban vegyi fegyvereket gyártsanak. Ezzel összefüggésben azt hangsúlyozta Csehszlovákia kész teljes

Emberi jogi bizottság alakult a Szovjetunióban

A Szovjetunióban létrehozott új társadalmi szervezet, az emberi jogokkal és humanitárius kérdésekkel foglalkozó bizottság egyik legfőbb célja az emberi jogok helyzetének figyelemmel kísérése a Szovjetunióban, az alapvető emberi és szabadságjogok megszüldésére. Emellett nagy hangsúlyt kap a külfölddel való együttműködés és a tapasztalatcsere is — hangsúlyozta Venyjamin Jakovlev, a bizottság alelnöke. A testület megalakításáról tartott sajtóértekezleten közölték azt is, hogy a bizottság tagjai rendszeresen részt vesznek külföldi tanácskozásokon, találkozókon, tájékoztató foglalkozásokat a külföldet az emberi jogok szovjetunióbeli helyzetéről.

A bizottság elnökévé Fjodor Burlackij ismert szovjet tudóst és publicistát választották meg.

Egy kérdésre válaszolva Jakovlev közölte: nem lehetetlen, hogy adott esetekben a bizottság konkrét esetekkel is foglalkozni fog. Ennek kapcsán szóba került az állítólagos politikai elítéltek kérdése is. E témakörben hangzott el az is, hogy Andrej Szaharov akadémikus szerint 400 „politikai elítelt” van jelenleg a Szovjetunióban. Több résztvevő is leszögezte: ilyen szám nincs, Szaharov akadémikus pedig nem élvez monopóliumot az igazság kimondására és

ilyen számok meghatározására.

Arra a kérdésre, hogy Szaharovot jogosan vagy jogtalanul száműzték, Alesz Adamovics író kifejtette: Szaharov a politikusként jobban látta a hidrogénbombában rejlő veszélyeket (öt tartják e fegyver egyik szülőatyjának). Több nézete miatt szembekerült a politikai vezetéssel. Sok kérdésben igaza volt — tette hozzá. Adamovics szerint száműzése a Breznyev-korszak történetének egyik szegyeteljes lapja.

„Bár komoly erőfeszítéseket teszünk a szovjet—amerikai viszony megjavítására, ezekkel nem akarjuk veszélyeztetni nemzeti érdekeinket, vagy csökkenteni az általános emberi jogok iránti elkötelezettségünket” — jelentette ki Reagan amerikai elnök. Reagan újabb „kemény hangvételű”, a szovjet magatartást bíráló nyilatkozatot tett a csúcstalálkozó küszöbén, ezúttal egy, az emberi jogokat propagáló csoport előtt. Mint mondogta, a találkozó célja nem csupán a leszerelési megállapodások előmozdítása. „Ez ugyan elsőbbséget kap, de egyenlő értékű marad bizonyos kétoldalú problémák, a regionális válságok és természetesen az emberi jogok érvényesítésének megjavítása témájával” — jelentette ki az amerikai elnök.

Nyugat-európai űrprogram

A Nyugat-Európai Űrkutatási Hivatal (ESA) tizenhárom tagállama — Nagy-Britannia kivételével — jóváhagyta azt a tervet, amelynek keretében még az ezredforduló előtt nyugat-európai űrhajósok — nyugat-európai űrhajók — utazhatnak az űrbe. A megbeszélésen a tagállamok három fontos, 2000-ig szóló elképzelésre is áldásukat adták: Az Ariane—5 hordozórakéta kifejlesztésére 3,1 milliárd dollár fejlesztésre szavaztak meg; ez a rakéta 6 tonna hasznos terhet röptethet majd az űrbe, 1,8 tonnával többet, mint a jelenleg használatos Ariane—4. A Hermes mini űrrepülőgépet kifej-

lesztésére 3,9 milliárd dollárt szavaztak meg. Ez 3 tonna teherrel szállhat föl, ami az amerikai űrrepülőgépek kapacitásának egytizede. A Columbus nevű űrállomáscsalád rendszerbe állítására 3,5 milliárd dollárt szavaztak. A család tagjainak némelyike amerikai és japán űrállomásokkal kapcsolódva végzi majd munkáját, de az egyik Columbus önállóan, nyugat-európai legénységgel a fedélzetén fog a Föld körül keringeni. A három program nem függetleníthető teljesen egymástól. A Hermesre azért van szükség, hogy a Columbus-hálózat emberek által lakott egységét ellássa.

Bukarest felülvizsgálja Világbank-tagságát

Az Agerpress hírügynökség beszámolója arról, hogy a braszó kamiongyárban rendkívüli munkásgyűlést tartottak, levaltották az üzem eddigi vezetőit és új vezetőket választottak. A munkásgyűlés résztvevői támogatták azt, hogy a gyár ama dolgozóit, akik törvénytést követtek el, illetve rendezavarást provokáltak, állítsák bíróság elé, illetve bocsássák el az üzemből.

Az üzem vezetői, tűnik ki az Agerpress-beszámolóból, tevékenységében figyelmen kívül hagyták és megkerülték a törvényeket és előírásokat, az üzemben elharapózott a fegyelmezetlenség, a gyártási technológia és a minőségi követelmények elhanyagolása, a munkaidő nem megfelelő felhasználása. A személyzet fizetését önkényesen, teljesítményükre való tekintet nélkül egyenlősítették. Mindez hátrál szolgált ahhoz, hogy a személyzet egyes tagjai a szocialista rendszertől idegen cselekedeteket hajtsanak végre.

A külföldi hfrügynökségek a munkásgyűlésről szóló Agerpress-beszámolót ismertelve kiemelték, hogy ez az első hivatalos román utalás arra a rendszerellenes tüntetésre, amely szemellenük beszámolója szerint súlyos rendbontáshoz vezetett november 15-én Braszó központjában.

A Világbankkal kapcsolatban megjelent romániai cikkek szerint az országban megvizsgálták és felelőségre vonták azokat a banki és pénzügyi szakembereket, akik nem tették meg a szükséges lépéseket a Világbank ügymond diszkriminatív intézkedéseinek elhárítására.

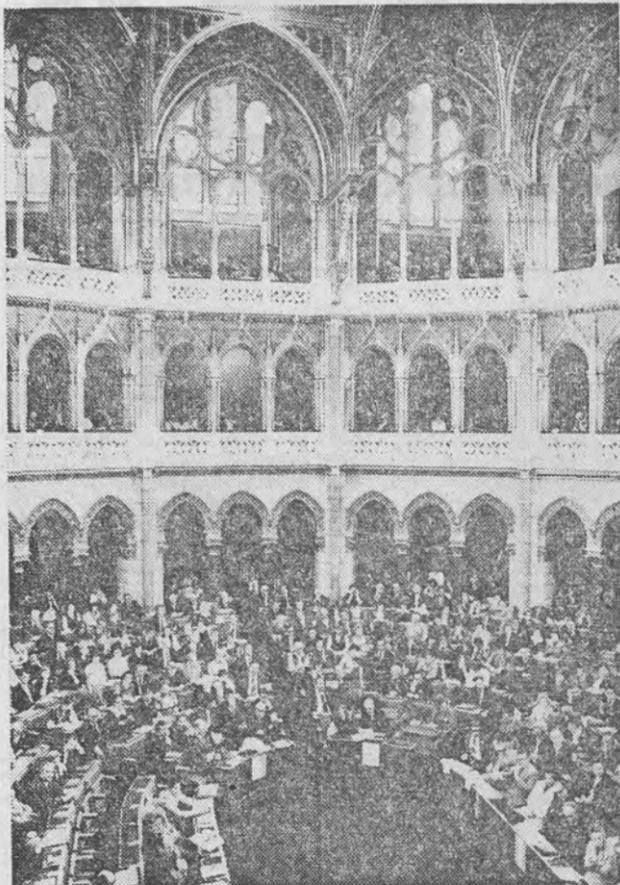
Bukaresti pénzügyi körökben, azzal összefüggésben, hogy Románia felülvizsgálja világbanki tagságát és egyidejűleg felfüggeszti visszafizetéseit, emlékeztetnek „A különadósság válsága és a fejlődés” címmel az ENSZ 1987. évi őszi ülészaka elé terjesztett román dokumentumokra. Ez azt szorgalmazza, hogy különleges intézkedéseket fogadjanak el a fejlődő országok adósságának rendezésére.

Keszdeményezések az egészség megőrzésére

Az egészségmegőrzés társadalmi programjához kapcsolódva több megyében is új kezdeményezéseket indítottak. Baranyában az Alkoholizmus Elleni Bizottság és a népfrent megyei bizottságának Család- és egészségügyi Tanácsa kötött együttműködési megállapodást. Céljuk a társadalmi beilleszkedési zavarok kezelése és megelőzése. Az összefogásnak itt az a jelentősége, hogy a két intézmény más-más módszerekkel és eszközökkel tudja az ügyet szolgálni. Az együttműködés egyebek között kiterjed az aktivisták képzésére, a lakosság információkkal való ellátására: így például az alkoholizmusból eredő veszélyekről, a bűnözés forrásairól. Tervezik ifjúsági szolgáltató iroda megszervezését. Borsod megyében már néhány új kezdeményezés is van, amely az egészséges életmódot szolgálhatja. Miskolcon a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképzőben november elejétől fakultatív foglalkozáson dietetikai oktatást indítottak: a szakcstanulók másodévtől kezdve megismerik a diétás ételek készítését. A gyakorlati oktatást a tapolcai fogyókúrászanatórium konyháján szakképzett szakács vezeti. Pest megyében november végén a gyógyulófélben le-

vő narkománok és családtagjaik részére szerveztek Kiskovácsiban háromnapos rehabilitációs tábort. Nógrád megyében azt tervezték, hogy az alkoholizmus elleni küzdelemre szervezett bizottságokat, segítő közösségeket átszervezik az egészségmegőrzéssel foglalkozó csoportokká, vagyis feladatkerületet kibővítik. Az új feladatoknak megfelelően a megyében több helyen szerveznek életmód-klubokat, ahol a tagok a kalóriaszegény táplálkozáshoz, a magas vérnyomás és más keringési betegségek megelőzéséhez kaphatnak tanácsot. Salgótarjánban, a megyei művelődési központban pszichológiai tanácsadó szolgálat működik a középiskolások önismeretének fejlesztésére. Pásztón ifjúsági információs iroda és nevelési tanácsadó kezd meg működését. Szolnok megyében továbbképző tanfolyamot szerveztek a középiskolák pedagógusai számára az egészséges életmódra való nevelésről.

A legutóbbi időszak kezdeményezése a József Élet egészség- és családvédelmi egyesület megalakítása. Ilyen egyesület eddig négy helységeben, Csornán, Nagykállón, Pomázon és Öregcsertőn alakult. Nagykállóban és Öregcsertőn a lakosságnak csaknem 10 százaléka tagja már az egyesületnek.

December 5—6-án rendezték meg a Parlamentben a Vöröskereszt VII. kongresszusát. A szervezet több mint egymillió tagjának 600 képviselője vitatta meg a múlt kongresszus óta végzett munkát és jelölte ki az elkövetkező időszak feladatait Cs. Z. felvétele

Hárommilliárd forintot költöttek az idén vízvezetékre és csatornaépítésre a társulatok

Idestova harminc esztendője annak, hogy Dombóváron megalakult a felszabadulási utáni első vízműtársulat. A példa követőkre talált, emberek ezrei, tízezrei fogtak öszsze, anyagi áldozatokat vállalva az ivóvízért. Az azóta eltelt három évtizedben 21 milliárd forintért megépítettek többek között 23 ezer kilométernyi vízvezeték-hálózatot, 1500 vízművet. Csatornázási beruházásokra 6,6 milliárdot fordítottak, létesítettek 120 csatornaművet, főként a falvakban. A társulati tevékenység egyébként is a kisebb településeken járt korszakalot eredményekkel. Harminc év alatt például nyolcra 72 százaléka növekedett a közműves ivóvízzel ellátott falusi lakosság aránya a társulatok révén.

Jelenleg körülbelül négyszáz társulat működik az országban. Víziközmű-beruházásainak előzetes idej mérlege szerint hárommilliárd forint értékű munkával bővítették a víz- és csatornahálózatot, helyi — lakossági, állami és intézményi — pénzekből megépült az idén 800 kilométernyi vízvezeték, 100 vízmű a különböző falvakban. Számottevő a vízellátás fejlődése többek között Baranya megyében, ahol 16 szennyvízközműből 10 társulati úton valósult meg, s a jelenlegi tervidőszakban újabb négy épül, s az évtized végéig 63 vízművet is létesítenek. Jelentős eredményeket értek el a társulatok Vas és Zala, valamint Szabolcs-Szatmár megyében is. A csatornaépítés kiemelkedően fontos a Balaton környékén, ahol a tó vízének minőségét védik a szennyvizek összegyűjtésével, elvezetésével és tisztításával.

Gazdasági szempontból is említésre érdemes, hogy az utóbbi években a társulati mozgalom fölkarolta a belterületi vízvezetési problémáit is. Több település — Sásd, Berettyóújfalú, Csurgó, Mezőtúr, Hajdúhadház és Téglás — után mostanában alakult meg Siofokon a legnagyobb olyan társulat, amely a csapadékvíz-vezetést szolgáló beruházásokkal foglalkozik. Úgy tervezik, hogy 1991-ig 120 millió forintot fordítanak a hálózat kialakítására. Belterületi vízvezetési kiépítésére egyébként 400 millió forintot fordítanak az idén az ilyen célra alakult társulatok.

ILLEMTANTANKÖNYV

Tegeződjünk, magázódjünk?

Nyelvi illetan címmel hasznos kézi-önnyvet jelentett meg az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó. A könyv kiadásának céljáról tájékoztatták az újságírókat a KISZ KB kulturális osztálya és a HNF OT képviselői a kiadóval közösen a Népfrent székében. A kötetet Deme László, Grétsy László és Wacha Imre szerkesztette. A fejezetek foglalkoznak a társas érintkezés alapkérdéseivel, nyelvi eszközeivel, formáival, a gyakorlati udvariassággal, a nyelvi illetan tudnivalóival.

A nyelvhasználat és viselkedés történetét is feldolgozó kiadványban szó van a beszéd és az írás, valamint a magatartás kapcsolatáról, a tegezés és a magázódás kérdésköréről, a családi, a munkahelyi, a mozgalmi nyelvhasználatról, a köszönés, a megszólítás, a bemutatkozás, a bemutatás, a levelezés formáiról. A könyv nyomon követi az otthoni, utcai, munka- és szórakozóhelyi viselkedés normáit, a vevő és eladó, a szolgáltatást igénybe vevő és a szolgáltató, a beteg és orvos kapcsolatát, a nyilvános szereplés illetanát. Külön rész foglalkozik a trágársággal, a durva beszéd okával s a nevelés lehetőségeivel.

A helyi önállóság erősítése és a gazdaságpolitika társadalmisítása

Lehet, hogy csak az időpontok véletlenszerű egybeeséséről van szó, ám valószínűbb, hogy a népfrent erősödő közéleti aktivitását jelzi, hogy a Hazafias Népfrent Országos Elnökségének két bizottsága is tanácskozott, s mindkettő fontos aktuális kérdéseket tárgyalt napirendjére. Délelőtt a szervezési és módszertani bizottság tagjai gyűltek össze, eredetileg azzal a céllal, hogy meghallgassák a Zala megyei népfrentbizottság tagjainak lakóterületi munkájáról készült beszámolót. Ám rövidesen kiderült, olyan kérdésekről van szó, melyek túlmútnak egyetlen megye határain.

A beszámoló készítői a lakóterületi népfrentmunka elemzésekor többek között arra keresték a választ, milyen a kapcsolat a népképviselő választott hordozói, a tanács- tagok, az országgyűlési képviselők és választók, valamint a népfrentaktivisták között. A válaszok sokszor meglepőek voltak. Kiderült, vannak olyan helyek, települések, ahol az országgyűlési képviselő még csak nem is járt soha. S ez a kapcsolat- szegénység nem csak a kistelepülésekre jellemző. A felmérésből kiderült, hogy például Zalaegerszegen a megyei népfrentbizottság tagjainak kétharmada semmiféle kapcsolatban nem áll országgyűlési képviselőjével — akit egyébként annak idején a népfrent jelöltjeként választottak meg.

Érdekes vita alakult ki akörül, miért meghatározó a népfrent-tisztségviselő munkája során is a városi, megyei szervekkel, bizottságokkal fenntartott kapcsolat? Nos, nyilvánvaló, ha a település sorsáról, lakóinak életkörülményeiről, meghatározó kérdésekről mindig „valahol fent” döntenek, akkor, a kapcsolattartásnak is ez a cél- szerű iránya. A bizottság tagjai közül azonban sokan rámutattak: ez messze nem egészséges jelenség, csak a magyar társadalom túlcen- tralizáltjának egy sajátos vetülete. Sokkal inkább az lenne kívánatos, hogy a népfrent-tisztségviselő a helyi önkormányzat, az önállóság ösztönzői legyenek. Különösen igaz ez a kistelepülések esetében, amelyeknek sokszor — társközségekről lévén szó — még csak helyi tanácsuk sincs — a népfrentbizottság az egyetlen önálló társadalmi szervezete.

Ezt követően a HNF Országos Elnökségének szervezési és módszertani bizottsága megvitatta a jövő évi munkatervét.

Délután tartotta ülését az Országos Elnökség gazdaság- politikai bizottsága, amelyen elsőként Pozsgay Imre főtít- kár beszélt a népfrent gazdaságpolitikai munkájának korszerűsítéséről. Bevezető- jében számos alapfogalmat érintett, mert, mint mondtatta, most a gondolatok tisztázása a cselekvés feltétele. Ilyen tisztázandó kérdés töb-

bek között a gazdaságpolitika és a szociálpolitika viszonya. Míg az előbbinek az erősek ösztönzése, támogatása lenne a feladata, az utóbbinak kellene a gyengék felkarolását magára vállalnia. Nálunk azonban hosszú ideig, azt az elhibázott gazdaságpolitikai gyakorlatot követték, hogy a vállalatokra hárítottak sok szociálpolitikai feladatot. A népfrentnek meg kell találnia a gazdaságpolitikától a szociálpolitikáig vezető azon utat, amelyen a szociálpolitika nem a gazdaságot gyengítő fogyasztóként, nem teherként jelenik meg. Ebben az összefüggésben érdemes tanulmányozni a mai tőkés újratermelés és a társadalompolitika egymáshoz való viszonyát, ahol is a szociálpolitika alapelvei, a jóléti állam képe napjainkra úgy alakult ki, hogy a társadalmi ösztöke érdekeltté vált a dolgozók fogyasztásának növelésében. Ezzel kapcsolatban a népfrent főtítkára idézte Mihail Gorbacsov megállapítását, mely szerint felül kell vizsgálnunk a tőkés társadalom általános válságáról alkotott elképzeléseinket.

Pozsgay Imre ezt követően a Hazafias Népfrent aktuális feladatairól szólva elmondta, a mozgalom célja a gazdaságpolitika társadalmisítása, tehát, hogy ne egyszerűen át- tételként, transzmissziós szí- ként, hanem kezdeményezően lépjen fel a gazdaságpolitika megújításában, a cél és eszközök meghatározásában. Ehhez természetesen nagyobb nyilvánosság, nagyobb társadalmi aktivitás és olyan korszerűsített intézményrendszer kell, amely lehetővé teszi a politikai nézetütközéseket. Így például egy olyan értékes szellemi alkotás, mint a For- dulat és reform című tanulmány, nem rekedt volna meg egy szellemi műhely határai között.

A hozzászólások során élénk vita bontakozott ki a reform tartalmának értelmezéséről, a gazdaságban, az országban tapasztalható kapkodásról. Rámutattak: a kivánatos célok elérését megnehezíti, hogy a tőkemozgasznak nincsenek meg az intézményesült, jogi garanciákkal ellátott feltételei, a mindennapi gazdasági munkában pedig társadalmi méretűvé vált a fegyelméletlenség. A népfrent főtítkára válaszában rámutatott, hogy a helyzet ma ugyan reformpárti, ám az emberek nagy részében reformhitelenség munkálkodik, hiszen a növekvő gazdasági tervek sokan azonosítják a reformmal. Részletesen szólt a fegyelméletlenségéről. Rámutatott, hogy európai tapasztalatok szerint is éppen a legliberálisabb országokban a legnagyobb a termelési fegyelmélet: ott, ahol nagymértékű szabadság uralkodik a civil társadalomban. A demokráciára nem a technológiában van szükség, mert ott csak szétzilál, anarchiát okoz. A társadalom életében pedig nem azért kell demokrácia, mert most baj van, ez cinikus dialektika, mondotta — ám a bajból csak demokráciával lehet kilábalni.

A bizottság ülésének második felében a strukturápolitikával kapcsolatos előterjesztést vitatta meg. Ennek kapcsán rámutattak: a fejlett ipari társadalmak tapasztalatai ma már egyértelműen bizonyítják, hogy a termelési hátsó fok nem elsődlegesen a vállalat technológiájától, hanem egyre erőteljesebben az adott nemzetgazdaság infrastruktúrájától függ. Ezzel összefüggésben — különös tekintettel a hazai infrastruktúrára, már nemcsak a fejlődést, hanem szinte a napi termelést is akadályozó elmaradott voltára — a bizottság tagjai egy újszerű fejlesztéspolitikai megközelítés mellett emeltek szót. Végeztül a gazdaságpolitikai bizottság is megvitatta a jövő évi munkatervét.

Örökségünk

Ha netán elfelejtjünk, egy visszhangos interjú emlékeztet rá: „Minden dolog lényege annak története”. Tisztában kell látni cselekedeteink időbeli metszeteit — könyvek, írásközvetlen kordokumentumok segítségével, az állandó pusztulás ellenében.

Tárlók, tablók, kiállítási termek és raktárak mélyei őrzik a hazai múlt több millió tárgyi emlékét. Történelmi városunkban, Egerben joggal szentesíthette az Országgyűlés kulturális bizottsága legutóbbi ülésén azt a megállapítást, hogy a múzeumok fontos szerepet töltenek be a nemzeti, valamint az egyetemes kultúra megmentésében és megismertetésében. Jó dolog, hogy vita alakulhatott ki a távlati fejlesztés elképzeléseiről, és az is jó, hogy ennek tanulságait nyilvánosságra hozza a Művelődési Minisztérium.

Sokszor nagyon nehéz értékmentő szolgálat őríz meg mára mindazt, ami sajátosan ábrázolja a természeti és társadalmi változásokat, elődeink életmódját. A halottak látás- tárgyak, megkövült leletek élő aktivitást, helyi kezdeményezéseket képesek kiváltani, amelyek emlékművek, tájházak, emlékhelyek, helytörténeti és szakgyűjtemények alapításához vezettek; évkönyveket, helyi monográfiákat segítettek napvilágra. Igaz, változó színvonalon. De tény, hogy üzemek, munkahelyek, iskolák közösségi döbentek rá tennivalóikra, mozdultak meg muzeális vagy annak hitt értékek védelmére, honismeretünk elmélyítésére. Egyesületek és baráti körök szerveződtek, gyűjtőakciók indultak, adományok születtek. Olykor a behúzott kézfékek ellenére is. Örök mementóul az egyik múzeumban feltétlenül helyet kellene kapnia — jól látható poszton — annak a szürke lakatnak is, amellyel egy provinciális gyakorlat teljes meglepetésszerűleg bezárathatott egy virágzó közösségi helytörténeti gyűjteményt. Emellett az elhanyagolt és rossz raktárak egyikének penészes mélyében — nehegy megtalálják — jelölém ki bizonyos kincstári szövegeknek és annak a hét pecsétnek a leltári hollétét, amely még titkossá tudja tenni sok-sok közérdekű döntés előkészítését...

Nem árt a tudatában lenni, hogy egyszer majd múzeumba és így utódaik elé kerülnek mindazoknak a törekvéseknek a dokumentumai is, amelyek ma az állampolgári aktív részvétel terét tágtíják, az önszerveződések, a helyi, egyéni és kisközségi kezdeményezések erejét mutatják. Vagyis változást hoznak gondolkodásban és cselekedetekben, munkastílusban, nagyobb nyitottságban. Az önismeret elmélyítésével is edzik az olyan anyira szükséges társadalmi bizalmat, a történelemből és mindennapjainkból tanulva ez lesz örökségünk, amely egyre fontosabbá válik, mert nem csupán kapjuk, hanem mi adjuk.

Befejezik a termelést a VÁÉV-nál

Folytatják a kiürítást

Valamennyi termelőmunkát befejeztek december elsejétől a felszámolás alatt levő Veszprém Megyei Állami Építőipari Vállalatnál. Abba hagyták a működtetést, a garanciális javításokat, s ezzel újabb száznyolcvan építőipari szakmunkásnak kellett más munkahely után néznie. Többségük várhatóan igénybe veszi az elhelyezkedési segítyt a jelenleginél jobb ajánlatok reményében. Néhányan kisvállalkozás szervezését tervezik. Veszprém megyében még vannak szabad munkahelyek az építőipari szakmunkások, szerelők, villanyszerelők, lakatosok számára is. Ezek többsége viszont kedvezőtlenebb feltételeket nyújthat, mint amilyenek a VÁÉV-nél voltak. Krankovits István, a Pénzüntézet Központ megbízottja, ügyvezető igazgató ezzel kapcsolatban elmondta, hogy napról napra szembesülniük kell a szabályozó rendszer elmentmondásaival, hiányosságai- val is, a Veszprém Megyei Állami Építőipari Vállalatnál ugyanis ez utóbbi időben a jövedelmek elszakadtak a teljesítményektől. Még a legkritikusabb időszakban — egy évvel ezelőtt is — lényegesen magasabb volt az itt dolgozók jövedelme, mint amennyi a megyei vagy a városi ipari átlag. Hasonlóan magas színvonalúak voltak, és nem csorbultak a szociális juttatások. Így a dolgozók egyáltalán nem

érezkelhették, hogy a vállalat a csőd felé halad. Most, az elhelyezkedésnél a VÁÉV-nál megszokott juttatásokat várják el, s az ellentmondás lényege, hogy ezt a prosperáló vállalatok sem tudják minden esetben biztosítani. Ezért egyetlen embert sem tudott átvinni például a Pápai Textilgyár, amely évről évre munkaerőgondokkal küszködik, és szívesen fogadott volna lakatosot, villanyszerelőt.

A termelőmunka leállításával egyébként alig nyolcvanra zsugorodott az egykori VÁÉV dolgozóinak száma; műszaki és pénzügyi szakemberek, gépészek és raktárosok vesznek részt a további tárgyalásokban, szakértőként képviselik a Pénzüntézet Központot a különböző peres ügyekben, és folytatják a VÁÉV vagyonának értékesítését. Az eddigi két árverésen már a gépek nyolcvan százaléka új gazdára talált, eladták a balatonalmádi és a balatonfüredi üdülőket, a központi irodaházat és az egyik nagy raktárt. Tárgyalnak a veszprémi munkásszáló, néhány ajkai épület és a veszprémi tízezer négyzetméteres csarnok értékesítéséről.

Az eladott ingatlanokért és ingóságokért kapott pénzt — mintegy négyszázmillió forintot — bankban őrzik; a sorban álló háromszáz hitelezőknek csak a csőd eljárás végén fizetnek.

Olvásóink kérdezték

Bírószági végrehajtás
tanácsai bérlakásra

Igaz-e. — kérdezi egyik olvasónk —, hogy a jövőben a tanácsai bérlakás is végrehajtás alá lehet vonni, például valamilyen tartozás fejében? Valóban így van. A tanácsai lakás lakásbérleti jogára bizonyos feltételekkel végrehajtást lehet kérni, s ennek eredményessége esetén az adós kötelezhető arra, hogy egy másik, kisebb alapterületű, vagy alacsonyabb komfortfokozatú lakásba költözzön. Ismeretes, hogy korábban ilyen jogra végrehajtást kérni nem lehetett, s az adós, ha komolyabb értékű vagyontárgyai, személyi tulajdonú ingatlanja (háza, telke) nem volt, megszuhatla a végrehajtást, a hitelezők pedig futhattak a pénzükhöz.

Nézzük, hogy ez év szeptember 17-től, az erre vonatkozó jogszabály kihirdetésének napjától miként változnak a bírósági végrehajtás szabályai?

„Végrehajtás alá olyan társbérletnek nem minősülő — tanácsai bérlakás lakásbérleti joga vonható, amelyen az adós lakásbérleti jogviszonya határozatlan időre szól és a lakásra vonatkozóan tartási (életjáradéki) szerződés, illetőleg bérlőkiválasztási jog nem áll fenn.”

Ezekkel a megkövetésekkel lényegében az adóstól független külső személyek védelmét igyekezett a jogszabályalkotó biztosítani. Társbérlet esetén ugyanis egy lakást (megosztva) két vagy több bérlő (társbérlő) használ. Ha az egyikük tartozása miatt végrehajtást lehetne a lakásra kezdeményezni, annak során a másikuk is kedvezőtlen helyzetbe kerülne, éppen a közös helyiségek használata miatt. Amennyiben külső szervet bérlőkijelölési jog illet meg, a végrehajtás az eltartót majdan megillető (tartásért járó) ellenértékes szüntethet meg.

A társbérlettel nem tévesztendő össze a bérlőtársi jogviszony. Ez utóbbi azt jelenti, hogy a lakást több bérlő együttesen bérlő. Így például a bérlőnek a lakásban lakó házastársa (a szolgálati lakásban lakó házastárs kivételével) akkor is bérlőtárs, ha a lakásbérleti szerződés megkötésében nem vett részt. A bérlőtársi jogviszony következménye, hogy a bérlőtársak önálló bérlők, a lakással azonban csak együttesen rendelkezhetnek. (A lakással kapcsolatos jogosultságukat csak egymással egyetértésben gyakorolhatják.)

Bérlőtársi jogviszony esetén a lakásbérleti jog is csak akkor vonható végrehajtás alá, ha valamennyi bérlőtárral szemben megindult az eljárás.

Kérdés, hogy milyen követelések behajtása céljából lehet a lakásbérleti jog végrehajtást kérni? A jogszabály szerint erre a célra az alábbi pénzkövetelések esetén van mód:

— a házasságról, a családról és a gyámságról szóló törvényen alapuló követelés, valamint a hármilyen jogcímen alapuló tartásdíj, az állami gondozási díj és az intézeti elhelyezés költségeihez való hozzájárulás;

— a lakásbérleti jogviszonyból eredő, továbbá a lakás helyreállításával és használatával kapcsolatos követelés;

— szándékos bűncselekményből eredő büntető és polgári jogi követelés.

Nézzünk néhány példát! Valaki rendelkezik egy háromszobás komfortos tanácsai bér-

lakással. Korábban ebben a lakásban lakott az illető felesége is egy kiskorú gyermekükkel, de elváltak és a feleség visszaköltözött szüleihez. A feleség lakásbérleti (bérlőtársi) joga a válással és az elköltözéssel megszűnt. A volt férj nem fizet már huzamosabb ideje gyermektartást, azt a munkabérből levonni nem tudják, ezért a volt feleség gyermektartásdíj megállapítása iránt pert indít. A bíróság a tartásdíjat megítéli. Mivel az apának nincs rendszeres jövedelme, munkabérel, lefoglalható vagyontárgyai, csak a tanácsai bérlakás bérleti joga, a végrehajtást erre fogja a volt feleség kérni, s valószínűleg eredménnyel.

Nézzünk egy másik példát! A férj és feleség bérlőtársak. Devizabűncselekmény miatt bűnügyi költséget és elközbzás alá eső értéket kellene fizetniük, a tanácsai lakáson kívül azonban nincs lefoglalható vagyontárgyuk. Ha mindkét bérlőtárs ellen megindul a végrehajtási eljárás, mivel mindketten felelősek az adott szándékos bűncselekmény elkövetéséért, valószínűleg kénytelenek lesznek lakásuktól megválni. Ha viszont a devizabűncselekményt csak az egyikük követte el, azaz a másik bérlőtárs ellen nem indulhat végrehajtási eljárás, így a bűnügyben elmarasztalt személy tartozását is más ingóra vagy ingatlanra kért végrehajtással lehet majd megkísérelni. Ellenkező esetben a vélt bérlőtárs is hátrányos helyzetbe kerülne, mert el kellene költöznie a lakásból.

Hogyan történik a végrehajtás a lakásbérleti jogra?

Némi eltéréssel az ingatlanra vezetett végrehajtás szabályai érvényesülnek. A végrehajtáshoz természetesen ilyenkor is szükséges valamilyen végrehajtható okirat.

Például: bíróság vagy közjegyző által kiállított végrehajtási lap; olyan okirat, amit a közjegyző végrehajtási záradékkal látott el; a bíróság és a közjegyző végrehajtást elrendelő letiltó határozata; a bíróság pénzbüntetéséről, pénzbírságáról, rendbírságról, vagyonelkobzásról, elközbzás alá eső érték megfizetésére kötelezésről, valamint a bűnügyi költségről szóló ítélet, stb. Ha a végrehajtó kézhez vette a végrehajtható okiratot 15 napon belül lefoglalja az adós lakásbérleti jogát. Ezzel egy időben megkezdés a lakás fekvése szerint illetékes első fokú lakásügyi hatóságot a végrehajtási jog

nyilvántartása céljából. Ennek az a következménye, hogy az adós a lefoglalást követően a lakásbérleti jogviszonyáról illetőleg a lakásának egy részéről nem mondhat le, nem köthet olyan megállapodást, amely a lakásbérleti jogviszony folytatását vagy megszüntetését lehetővé tenné, a lakásba más személyt nem fogadhat be. (Kivétel a házastársa és a lakásbérleti jogle-foglalása után született gyermeke.)

A végrehajtó a lefoglalással egy időben megkeresi az illetékes tanácsai lakasközvetítő szervet, hogy 15 napon belül közölje az adós lakásbérleti jogviszonyának az értékét.

A végrehajtó a kapott érték figyelembe vételével állapítja majd meg a lakásbérleti jog becsértékét, amely nem lehet kevesebb, a lakásra megállapítható lakáshasználatbavételi díjnál. (Amennyiben emelő vagy csökkentő tényező nincs Budapesten komfortos lakásnál pl. egy szoba esetén 28 ezer, két szoba esetén 44 ezer, 3 szoba esetén 60 ezer forint a lakáshasználatbavételi díj.)

A végrehajtó közli a felekkel (az adóssal és a jogosulttal) a becsértéket, akik 8 napon belül felülvizsgálati kérelmet adhatnak be. A felülvizsgálat során a becsértéket a bíróság állapítja meg, szükség esetén szakértő igénybevetésével.

A becsérték megállapítását követi az árverési hirdetés közzétételének. A hirdetésben szerepelnie kell a felek nevének, az árverés helyének, idejének, a lakás adatainak (a lakás címe, komfortfokozatának, alapterületének, műszaki állapotának, lakóhelyiségek számának), a lakásbérleti jog becsértékének, az előleg összegének, az adós beköltözésére felajánlott lakás megféléloségi feltételeinek, s az árverési feltételeknek. A hirdetményből a nagyobb, komfortosabb vagy jobb helyen levő tanácsai bérlakásra pályázók értesülhetnek arról, hogy a kívánt lakást milyen feltételekkel szerezhetik meg az árverésen. Az árverés idejét a végrehajtó az árverési hirdetmény közzétételétől számított 4 hónapon belüli időpontra tűzi ki. Az árverési hirdetményt pedig az árverést megelőző 30. napig, de legálább 2 hónapon át kell a hirdetőtáblán kifüggesztve tartani. (A hirdetőtáblák egyébként az adott bíróságnál jól látható helyen vannak elhelyezve).

Szóvá tesszük...

A rongálás — úgy lát-szik — szenvedély, és nem ismer határokat. Gyakran tapasztalni, hogy a vonatok üléseit felszaggatják, a speciális villanygököket, amelyeket máshol használ-ni sem lehet, kicsavarják, vagy ha nem sikerül, összerúgják. Ugyanez tapasztalható a telefonfülkéknél is, leszakítják a hallgatókat, kiszereleik a mikrofonokat is. A Feriehgy 2. új épületében egyik napról a másikra százezer károkat okoztak a mosdókban. Jó néhány évvel ezelőtt Szerencs környékén egy fiatal „gyűjtő” a vasúti biztosítóberendezés néhány alkatrészt szerelte le és vitte haza. Hosszasan lehetne sorolni a különböző eseteket, amelyek nemcsak jelentős népgazdasági kárt, hanem az embereknek bosszúságot is okoztak. Ott voltam Kalocsán, amikor átadták a szép, új

fürdőt. A zuhanyzóból tesszész szerint sugárzott a kívánt hőmérsékletű, testet üdítő viz. Ma már egyetlen zuhanyzórozsza-fejet sem látni. Miért? Az el-ítelt „hölgyek” leszerelték! Hogy mit csináltak vele, mire használták, azt nem lehet tudni. A kárát ok érzik — szó szerint — a saját „bőrükön”, mert most olyan szörökat szereltek fel, amelyeket nem tudnak leszerelni, de az előzőekhez képest nem olyan nagy teljesítményűek. A fürdőhöz tartozó WC-ben a víz-lehűzőkat is leszedték. A varrodában is hasonló a helyzet. Elvisznek speciális varrótüket és különböző, semmire nem használható alkatrészeket. Feltűngetik őket, és ha megtalálják a tárgyakat; csodálkoznak, hogy elmarasztalás-ban részesülnek...

— Zimm —

A lakásbérleti jogra csak az jogosult árverezni, aki megfelelő lakást ajánl fel az adós elhelyezésére, feltéve, hogy annak lakása az árverező és vele együtt-lakó családja lakásigényének felső határát nem haladja meg.

(A lakásigény felső határa két személyig két lakószoba, három személy esetében két és fél lakószoba, négy személy esetében három lakószoba, öt személy esetében három és fél lakószoba, stb.).

A felajánlott lakás akkor megfelelő, ha

— az olyan beköltözhető tanácsai bérlakás, amelyen az árverezőként jelentkező személynek a lakásbérleti jogviszonya határozatlan időre szól, a lakásra vonatkozóan tartási szerződés és bérlőkiválasztási jog nem áll fenn (vagy bérlőkiválasztási jog esetén a lakással rendelkező komfortfokozata annál egy-gyel alacsonyabb, legalább

— ugyanabban a városban vagy községben van, mint a lakás,

— a lakással azonos komfortfokozatú és az adóssal együttlakó személyek számától függően az adós lakásigénye mértékének alsó határát kielégíti, de felső határát nem haladja meg, vagy azonos szobaszámú mint a lakás, de komfortfokozata annál egy-gyel alacsonyabb, legalább azonban komfortnélküli.

A végrehajtó dönt arról, hogy a felajánlott lakás megfelelő-e, illetve mennyi a felajánlott lakás bérleti jogának értéke. (A felajánlott lakás bérleti jogának értéke sem lehet kevesebb, mint a felajánlott lakásra megállapítható lakás-használatbavételi díj.)

A felajánlott lakás megféléloségét vagy bérleti jogának megállapított értékét is lehet vitatni, ilyen esetben ezekről a bíróság dönt.

Az ismertetett folyamat végén árverési vevő az lesz, aki a legmagasabb vételárát ajánlotta. A vevők tehát a megállapított becsértékre licitálnak. Ha több olyan árverező van, aki olyan ajánlatot tett, hogy az árverési vételár és a felajánlott lakásra vonatkozó lakásbérleti jog értékének különbözete a behajtandó követeléseknek és járulékaiknak összegét eléri, árverési vevő az lesz, akinek a felajánlott lakását az adós választotta.

Összefoglalva tehát a bérleti jogra vezetett végrehajtás azt jelenti, hogy megfelelő másik lakás felajánlása esetén az adós köteles lesz azonos helységben levő másik olyan lakást elfogadni, ami lakásigény mértéke alsó határát kielégíti, vagy azonos szobaszámú ugyan, de egy-gyel alacsonyabb komfortfokozatú. A két lakás bérleti joga közötti értékkülönbség nyújt fedezetet a fennálló tartozások kiegyenlítésére, ha pedig ezt követően marad még összeg a végrehajtói letéti számlán, azt az adósnak ki fogják fizetni.

Az árverési vevő köteles az összeget az árveréstől, illetve a fellebbezés jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül kiegyenlíteni, ellenkező esetben az általa befizetett előleget elveszti.

A lakásügyi hatóság az árverési jegyzőkönyv alapján határozattal kiutalja a lakást az árverési vevőnek, illetve a felajánlott lakást az adósnak. Az adóssal együttlakó személyek kötelesek a lakást az adóssal együtt elhagyni, elhelyezésükről az adós köteles a felajánlott lakásba gondoskodni. Ha a kiköltözésre megállapított határidő eredménytelenül eltelt, a végrehajtó intézkedése alapján a rendőrség karhatalommal kényszeríti ki a költözést. A végrehajtási eljárás lehetősége, s az a veszély, hogy az illető kedvezőtlenebb lakás-körülmények közé kerül, feltehetően a fennálló tartozás mielőbbi megfizetésére fogja az érintettet készíteni.

Dr. L. Gy.

A TÁRGYALÓTEREMBŐL
Súlyos ítéletek

Elvették a jogosítványát jó néhány embernek. Székesfehérvárott a városi bíróság — mégpedig lopások, betörések miatt. Persze, azért nem csak ennyi volt a büntetés: az elsőrendű vádlott, Virág Tibor 8 év 6 hónapi fegyházbüntetést kapott és elrendelték a szigorított őrizetét is, tehát leghamarabb több mint tíz esztendő múlva szabadulhat. Tizenhat társa közül a másodikrendű vádlott 9 évet, a harmadrendű 10 évet kapott!

Szakértők szerint ilyen jellegű bűncselekmények miatt ilyen súlyos ítéleteket még nem szabtak ki Magyarországon... Ez is bizonyítja, hogy nem egyszerű, sima kis lopásokról-betörésekről volt szó. A társaság tulajdonképpen butikokra „szakosodott”: a hozzávetőleges becslések szerint összesen három és félmillió forint értékben „forgalmaztak”, ha lehet a tevékenységükre ezt a közgazdasági kifejezést használni. A módszer roppant egyszerű volt: ha valamelyik butikosnak szüksége volt friss árura, divatos holmira — akkor megrendelte náluk az árut. Virágék azután betörték egy másik butikba, és szállították a megrendelőnek azt, amit kért. Az orgazdahálózat is simán, olajozottan működött, adták-vették a holmikát a nappal vagy akár az éjszaka bármelyik órájában. Virágék ugyanis rendkívül szorgalmasak voltak, nem hagytak kihasználatlanul semmilyen lehetőséget. Megesett például, hogy a Balatonnál felfigyeltek egy Zsigulira: feltörték és gondosan átvizsgálták. Meg is találták a tulajdonos lakáscímét egy, a kocsi-ban hagyott iraton — azonnal beültek a kocsi-ba és elautóztak Szegedre, innen jött ugyanis a tulajdonos nyaralni. A lakást alaposan kirámolták, és feljöttek Budapestre még az éjszaka folyamán, értékesítendő az elhozottakat. A sikeres üzletkötés után pedig visszafordultak a fővárosból — a reggel már a Velencei tó partján találták őket. Volt mit kipihenni...

Egyébként csak autótól „dolgoztak” — így sokkal gyorsabb és kényelmesebb volt az „üzletmenet”. Ezért is vonták be — végérvényesen — a jogosítványt azoktól, akik valamikor megszerezték.

Rendkívül komolyan vették a „munkájukat”: olyannyira, hogy még kilépní sem engedték senkit maguk közül. Kiderült a tárgyaláson: egyikük szerette volna abbahagyni a betöréseket, de megfenyegették: ha megpróbál különválni tőlük, netán tisztességes foglalkozást választani, akkor alkalmas helyen és időben elgázolják...

★

Egyetlen bűncselekményre sem lehet elmondani, hogy az „hasznos” lenne — azt viszont mindegyikre, hogy valamilyen módon kárt okoz. Vannak azután olyanok is, amelyek különösen nagy kárt okoznak — és ráadásul jóvá sem tehető. Egy ilyen ügyben hirdettek ítéletet a Legfelsőbb Bíróságon — a jogi szakemberek csak „kódex-per” néven emlegették. Az elsőrendű vádlott, Várpalotai Ferenc kilenc évi fegyházbüntetést és szigorított őrizetét kapott; a másodikrendű vádlott, Magvარი László, hat év és hat hónapi börtönbüntetést, a harmadrendű Somogyi László hat évi, fegyházban letöltendő szabadságvesztést, a negyedikrendű Somogyi Lászlóné két év és négy hónap fegyházbüntetést, az ötödrendű Muzsai János három év és hat hónap fegyházbüntetést, a hatodikrendű, Muzsai József pedig három év börtönbüntetést kapott.

A központi alak, a vezér kétségtelenül Várpalotai Ferenc volt — ő tervelte ki a bűncselekményeket. Azt tartja a közmondás, hogy a tudás — hatalom; ebben az esetben bizony súlyos büntetés forrása lett. Várpalotai végzettsége ugyancsak középszintű — de az eljárás során is bebizonyosodott, hogy messze az átlagembert meghaladó, már-már kutatói színű tudásanyaggal rendelkezik a kódexekről, őnyomtatványokról. Már gimnáziumi tanulmányai idején hatalmába kerítette a szenvedély: amihez hozzáfért, mindent elolvasott, áttanulmányozott a kódexekkel kapcsolatosan.

Legutolsó szabadságvesztés-büntetése — mert természetesen többszörös visszaeső — idején és röviddel a szabadulás után ismerkedett össze egymással a hat ember. Várpalotai hamar föltérképezte, hogy a móri templom plébániájának könyvtárában sok, értékes őnyomtatvány van — elhatározta, hogy jónéhányat „értékesít” ezek közül. Különféle tanulmányokra hivatkozva s felhasználva korábbi ismereteit, sikerült elhitetnie a könyvtár vezetőjével, hogy kutató. Többször kölcsönkért különféle nyomtatványokat, és azokat pontosan, idő-re visszavitte — ezzel is megbízhatóságát igyekezett bebizonyítani. Sajnos, sikerrel... Háborítatlanul „kutatott” a könyvtárban — közben egy-egy műzeális értékű könyvet magánál „felejtett”. Tavalyelőtt, július és november között összesen 150 darab őnyomtatványt csempészett ki a könyvtárból. A hivatalos becslés szerint ezek összértéke 143 ezer forint volt. A nyomozás során ezeknek a nyomtatványoknak a tekintélyes része — szerencsére — megkerült.

Várpalotainak volt egy — a korábbi börtönbüntetés alatt megismert — barátja, aki egy alkalommal disszidált. Felajánlotta: ha megszere három, pontosan meghatározott kódexet, akkor azokért húszezer márkát fizet és még ad ráadásul egy 1350-ből származó kódexet.

A keresett könyvek a zirci műemlékkönyvtárban voltak fellelhetők. Részletesen kidolgozták, hogyan hatoljanak majd be, sőt, Várpalotai még helyszínrajzot is készített társainak. A tervnek megfelelően, 1985. november 24-nek éjszakáján Somogyi László bejutott az épületbe és hamarosan meg is találta a három őnyomtatványt. Értékük 1 millió 200 ezer forint..., s ráadásul pótolhatatlanok, nemzeti értéknek számítottak. Egyik sem került elő azóta sem.

Muzsai János és József — festvérek — később csatlakoztak a társasághoz — szintén börtönbeli ismeretségi alapján — és hatan egy műszaki boltot lörték fel. Az „eredmény” csupán 113 ezer forint értékű holmi. Csekélység a kódexek értékéhez képest...

Az ítéletben hangsúlyozták: egyre gyakoribb, hogy védett nemzeti értékeket lopnak el és juttatnak külföldre — a jelenség ellen minden eszközzel, így súlyos büntetésekkel is fel kell lépni.

H. A.

SÁTORALJAÚJHELY

A vártnál jobb ez az év...

A "fehérneműgyár" szakemberei alaposan felkészültek erre az esztendőre, ennek is köszönhető, hogy most — figyelembe véve az I—III. negyed-év számaival, adataival — minden túlzás nélkül meg lehet állapítani, hogy ez az év — a termelést tekintve! — jobb a vártnál.

Az adatok mellett beszédesen érvel az a tény, hogy az idén az úgynevezett nyári pangás megszűnt. Ugyanis eddig nyaranként megtelek a raktarak, nem nagyon mutatkozott élénknek a piac. Idén mind a gyártás, mind a kiszállítás — ütemes volt.

Többször írtunk már arról, hogy csak azok az üzemek maradnak talpon és érnek el sikereket, amelyek több lábca állnak. Az természetes, hogy minden cégnek, így az újne-

nek, és géppel dolgozzák fel. Azaz a gyár technológiája a gépi kötéssel bővült.

A gyár vezetőinek különös tekintettel kell lenniük a csökkent munkaképességűekre. Egyrészt, hogy munkát, elfoglaltságot találjanak, másrészt, hogy jövedelemhez jussanak. Ez — ismerve az ipari üzemek helyzetét —, egyre nehezebb, itt is fontos, hogy a régi jó kapcsolat, amely az Elzetthez fűzte e céget, megmaradjon, és folyamatos munkát ad az embereknek. Arra lehet számítani, főleg az év utolsó negyedében, hogy csökken a megbízás, de még így is alkalmat ad napi négy-hat órai munkára.

A leirtakból is kitűnik, hogy a gyár vezetői a teljes foglalkoztatottságra törekednek, és ezt el is érték. Termékeik

az is kell, hogy az egyedülállóak belássák, az élet nem áll meg, nem vesz tudomást arról, hogy ha valaki félre húzódik, s magáért már nem tesz semmit. Mondván, nincs értelme, minek törjem magam?!

Hamis ez az elképzelés, hiszen, amíg él az ember, mindig megvan az a reménye, hogy jó is történhet vele, s a jóra éppúgy felkészülhet, mint a rosszra... És az értelmes munka ahhoz is hozzásegít, hogy más szemmel nézzen az ember a világra. Az a tény, hogy valakinek jelenleg nincs senkije, nem lehet bizonyíték arra, hogy a jövőben sem lesz. Ki tudja, mit hoz a jövő?

Miután nagyüzemről van szó, ahol gépek, gépi berendezések vannak, nem lehet elvárni, hogy mindenkinek, aki fél a géptől, aki bizonytalan, jól fizető kézi munkát adjanak. Ez a félelem, mondani sem kell, teljes mértékben alaptalan, csak az félhet, aki nem ismeri a gépet, aki mendemonda alapján dönt úgy, hogy gépre nem megy.

Félig-meddig természetesnek lehet felfogni ezen emberek özkódását, hiszen itt látnak először gépet, szervezett nagyüzemet, s mint minden új, ez is szokatlan, de aki akar dolgozni, az hamar túljut a félelem kezdeti szakaszain.

Erre a kezdeti bizonytalanságra a gyár vezetői is gondoltak, hiszen nemcsak a gépi munka fogását lehet elsajátítani a tanulószalagon, hanem az új ember megbarátkozhat magával a géppel is. És aki ismeri a gépet, az már nem fél tőle.

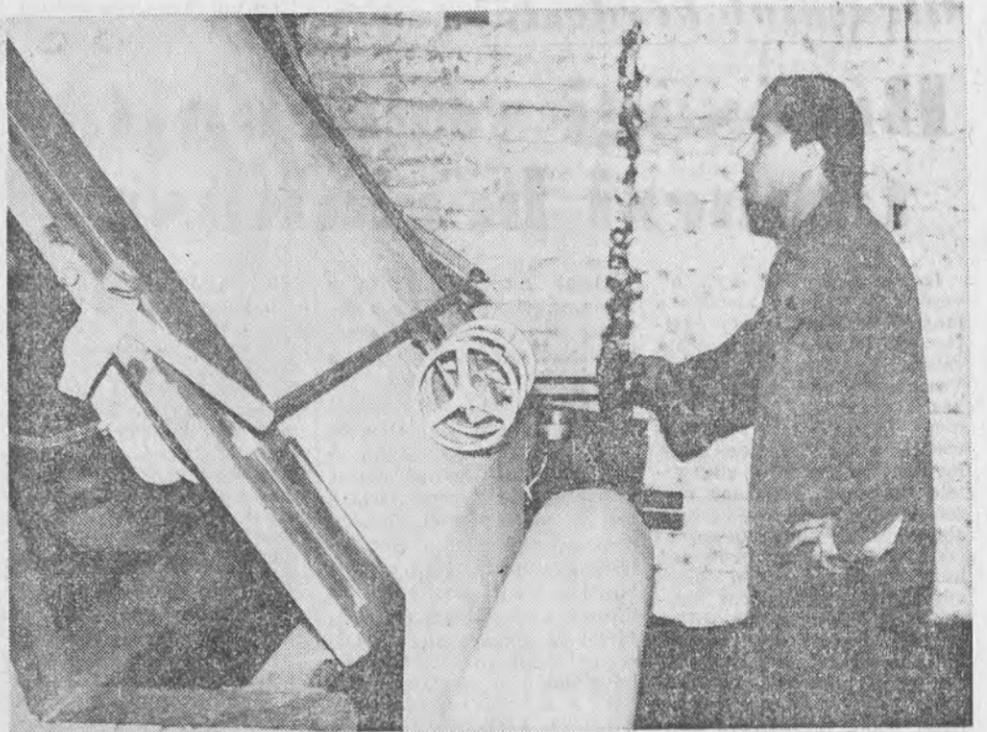
Nem szólva arról a jelentős előnyről, hogy aki gépen dolgozott, az könnyebben kap odakint is munkát. És a mai helyzetben — persze, ha az illető akar is dolgozni! — ez nem csekélység.

De vajon akarnak-e? A többség kétségkívül igen. De a kisebbség még máson töri a fejét. Nem akarja belátni, hogy az az életforma, amely ide juttatta, az zsákutca. Kár abban reménykedni, hogy a bűnözés kifizetődik.

Az emberek teljesítményébe erőteljesen szól bele, hogy milyen az adott napon a hangulatuk, ha jó, akkor képesek a tisztas teljesítményre, ha nem, akkor mélypontra zuhannak. A hangulatukat pedig sok minden befolyásolja, egy-egy levél vagy beszélő, sőt, az időjárás is.

Azok az emberek tudnak úrrá lenni hangulatukon, gyengeségükön, akik önértékes emberek, akik nem vesztették el önbecsülésüket, akik akarnak és tudnak küzdeni, akik átmeneti helyzetnek fogják fel büntetésüket, és miután sem lelkiileg, sem fizikailag nem adták fel, meg is állják helyüket majd kint is.

A. J.

Ellenőrzik az alapanyag minőségét

Molnár Ferenc meős, ollóval derékszőgez

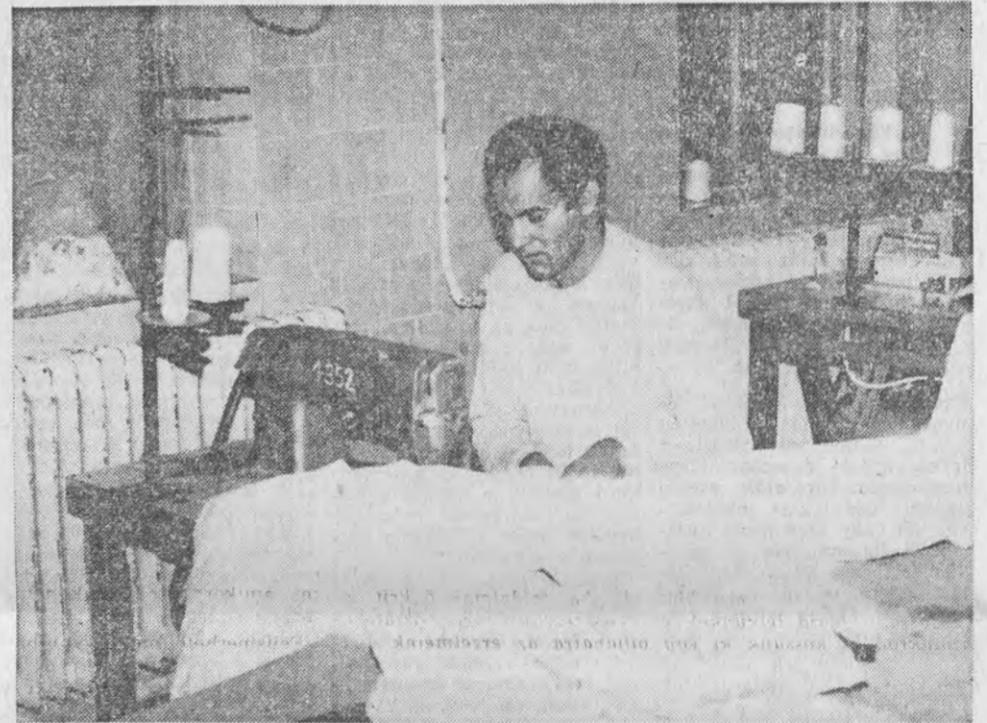
lyinek is van főterméke, de emelett még sok minden más-sal is foglalkozik, hiszen erre ösztönzi a munkásszállomány is, no meg a piac is.

Híven ehhez az elvhez, kialakult egy olyan termékszerkezet, amely most hozza meg „gyümölcsöt”. A gyár terméke bővült az iskolaköpennyel, ennek termelése 90 százalékra futott fel, tehát kedvező jövedelmet hozott. A másik új termék — a női alsónadrág — az első félévben nem azt mutatta, már mint a termelés szempontjából, amit vártak tőle. Ennek gépi-technikai okai voltak, amit csak a második félévben tudtak megoldani. Tehát, erről is el lehet mondani, hogy sikeres termék lesz.

A gyár igyekezett minden lehetőséget megragadni, hogy dolgozóinak munkát, elfoglaltságot, s ami ezzel jár — pénzt, jövedelmet szerezzen. Ezért kötött együttműködési szerződést a miskolci háziipari szövetkezettel, amelynek férfi pulóvereket gyárt. Az új-helyiek szabott idomokat kap-

keresettek, értékesítési gond-jaik elhanyagolható mértékűek. Vagyis jogos és erős a remény arra, hogy ezt az irányzatot a következő évben is fenn tudják tartani. Hogy ez így legyen, ahhoz az is kelle-ne, hogy az emberek egy része szemléletet váltson. Mert ha a mai szemléletük megmarad, és állandó lesz, akkor az ő helyzetük csak romlani fog. Miről is van szó? Nem többről és nem kevesebbről, mint arról, hogy főleg azon elitéltek, akiknek senkijük sincs odakint, „elhagyják” magukat, nem törekednek arra, hogy olyan munkát végezzenek, amely komoly és tisztas jövedelmet ad, hanem ehelyett „tengenek-lengenek”. Evekkel ezelőtt csak 30-40 ember nem tudta megkeresni a tartási költségeit, most 100-ra futott fel ez a szám. És várhatóan ez a réteg növekedni fog.

Annak ellenére, hogy a gyár vezetői keresik mindenki számára a legmegfelelőbb helyet. De ez nem sikerülhet, ha csak a gyári vezetők akarják, ehhez

Kiss János József a legeredményesebb dolgozó, havi teljesítménye tartósan 120-125 százalék Cs. Z. felvételei

TERSÁNSZKY JÓZSI JENŐ

(2)

Ruszka Gyuriék karácsonya

Az utcán elől ment any-jával, míg Gyuri pár lépésnyire maradván, boldog garral hurcolta utánok a motyókat. Rendkívül kedvesnek s takarosnak tetszett neki a lánya magas sarkú topánkáiban. Annál nagyobb utá-lattal nézte feleségét, hogy mennyire tola克斯zik rá. Simogatja egyre a lány hátát, ce-fet, ronda majma, már csak-hogy bele nem bújna. Bezzeg a lány minden percben hátrafordul azért, és tudakolja, nincsenek-e nagyon apjának terhére motyói, s erővel ő akarja vinni legalább az egyi-ket.

Mire hazaértek, már vilá-got kellett gyűjtani.

Legelőbb is a csomagokat bontogatták ki. Egy új bá-ránybőr süveg került elő az egyikből Gyurinak és egy úrias, kurta ködmen az asz-szonynak. Pironkodtak, sza-badkoztak, hálálkodtak össze-vissza, még legjobban a lány, hogy többet nem hozhatott.

Igazában Gyuri keveslette is titkon a magáét, úgy álta-lában is, de kivált az asszony ajándékához mérten. — Me-gint sapka! Az istenit neki, ennek a bűdös asszonynak a múltkor is nagykendőt hoz-tott — zúgolódott magában.

A másik kosár elemőzsiával volt teli. Füstölt hússal, ka-láccsal, egy nagy cilinderes veres bor is volt beszorítva közepibe. Végül egy marok szivart is kapart elé a lány, kissé összetöredeztve a feneké-ről.

Alig tudták hova tenni a sok körömfaladékat. Szegény Gyu-ri pedig nem tudott már mer-re nézni, mert ha csak egy pillanatra is feledte rajta-szem-tét valami jó falaton, a lány tüstént felkapta, és erőltette, kóstolja meg:

— Csak ezt a cseppet.

— Hagyd csak békét Mari-ka — ugrott közibük az asz-szony —, ideje van annak, hogy együnk. — És kivette a lány kezéből a pogácsát, és visszatette helyére.

Gyurit hogyan futotta vol-na el a mérég.

— Hát a tiédet kínálja, te csoma? Na, látod, Marika. Mert nem tudom én a rend-jét. Te kell, hogy rendezked-jél itten — vetett gyilkos szem-et az asszonnyra.

Szerencsére, ideje lett már vacsorához fogni.

Az asszony megterített vala-mi foszlott, foltos abrosszal, csorba, felemás poharakat, bá-dogszilkeket rakott tetejébe, aztán felhordta az ételeket, s hozzáültek, szertartásosan he-lyezkedve székeiken.

Régi szokásként legelőbb is Gyuri köszönt mindnyá-jokra egy üveg mézes pálinkával.

— Adjon Isten sok kará-csonnapokat, erőben, egész-ségben, békességben, szeren-csében.

— Adjon Isten, hogy meg-érjük mindnyájan — felelték rá.

Eközben az asszony kedven-ce, egy girhes, fekete macska keservesen vernyákkolt körü-

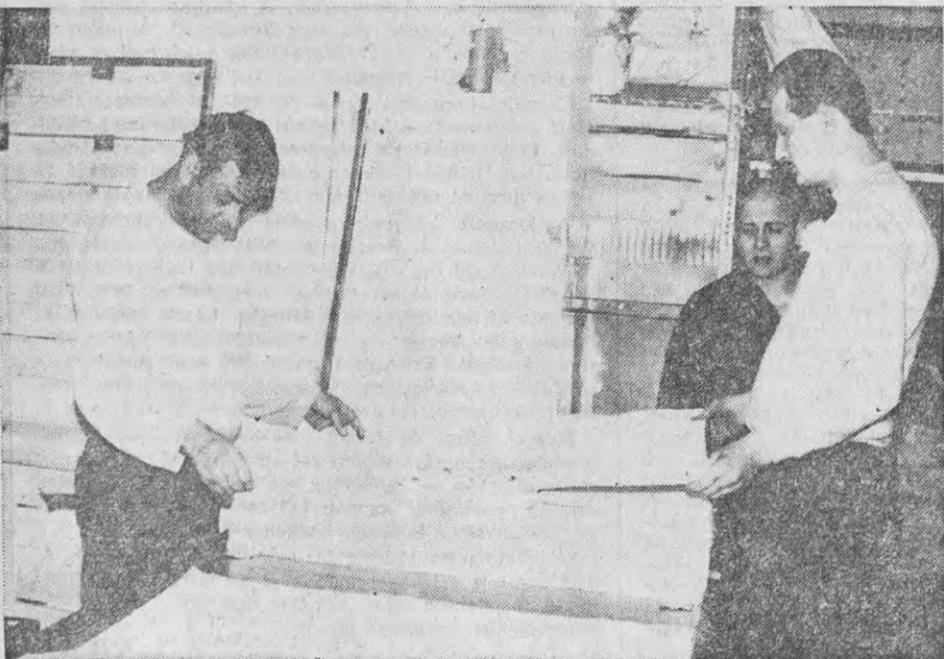
löttük, s ha meg-meg is bé-kélt egy-egy lelökött csonton, aztán egyre merészebben ug-rándozott fel hol egyikök, hol a másikok ölébe, hogy alig bírták lekergetni.

Egyszer aztán az asszony felállott az asztaltól, hogy vala-mit hozzon az asztalra. A macska nyomban felszökött üres székre s onnan fel egye-nest az asztal tetejére. De hozzá se ért szagolni valami-hez, mikor Gyuri ravasz-kasan keresztülhajolt az asztalon, s hatalmas pofont húzott le ne-ki, hogy felborzolódva, prűsz-kölvé menekült fel a padká-ra.

Az asszony menten kész lett felfortyanni kedvence bántó-dásán. Gyengéden, gügyöget-ve vette le a macskát a pad-káról, mialatt Gyuri kajánul röhögött az asztalnál.

— Gyere ide. Micuska. Gyere ide anyádhoz. Hát bán-tott tégedet az a tolvaj. Hogy a görcs húzza össze a kezét.

A lány már meg is rettent, hogy civakodás tör ki a dol-goból. S hol apjával próbált mosolyogni a tréfán, hol any-jával botránkozott meg rajta a tekintete, amelyekkel épp összepillantott. Szerencsére anyját egyéb foglalkoztatta ez-úttal, ami elejtette véle vesze-kedhetnékjét. Alig ült vissza az asztalhoz, kicsit köhécselt, behunyta szemét, s rákezdi-tett egy énekre. Elnyújtva, áhitattal, reszketősen, reked-ten. Gyuri se sokat késleke-dett belevágni, ordináré hang-ján. Azonban minduntalan el-vétette az éneket, s ilyenkor

A szabászok a termék alkatrészeit állítják elő

Ünnepi hangulatban

Karácsony közeledtekor — azt hiszem — minden ember megváltozik egy kicsit. Megpróbálja levetkőzni a hétköznapi fáradt ingerültségét, s helyére — még ha csak egy rövid ideig is — a jószág és a szeretet költözik. Az ünnepre való készülődés, az ajándékok vásárlása noha minden évben ismétlődik, mégis egy meg nem unható csodálatos érzés. Csodálatos, ha érezzük: tartozunk valahová, szeretethetünk, s szeretnek bennünket is. És emlékezünk. Visszagondolunk azokra, akik már nem lehetnek velünk, eszünkbe jutnak életünk egészen apró kis villanásai, a gyermeki csínytevések, a tizenévesek, a tizenéves „kilörni” akarás; szüleink, akik ezeket nem kis türelemmel és önfeláldozással vészték át velünk, barátaink akik az évek során jöttek-mentek, s mi közben felnőtünk, új életet kezdtünk.

És ilyenkor gondolunk azokra is, akik kénytelenek egyedül vagy család nélkül tölteni a karácsony estjét. Nem véletlenül választottam ketté a látszólag ugyanazt jelentő fogalmakat. Hiszen nem szabad megfeledkeznünk az öregekről, akik elveszítettek szeretteiket, a gyerekekről, akikről oly könnyen lemondtak szüleik, s állami gondozásba kényszerültek, s azokról, akik kénytelenek önhibájukból fakadóan családjuktól távol, a börtönben „ünnepelni”. De erről igazán csak az tud mesélni aki átélte már, vagy éppen előtte áll egy — esetleg újabb — börtönbeli karácsony.

„Az a kis nevesincs
Valami létezik

Mely elragad, elrabol
S szeretni kényszerít.”

V. S. Iovag

„— Nem véletlenül választottam a fenti idézetet, mivel úgy érzem nagyon érzéketlenül és szépen juttatja a szerző kifejezésére, hogy az ember társas lény. Ez igaz akkor is, ha kapcsolatait, érzelmi kötődéseit — sajátos helyzetben — nem mindig áll módjában érzelmeinek megfelelően átélni, ki nyilatkoztatni.

Odakint a szabad életben sem olyan egyszerű érzelmeinkből annyit és úgy nyújtani — annak a másoknak, szülőknek, testvéreknek, társunknak — ahogy azt szeretnénk.

Zárt viszonylatban, amikor évekig vagyunk kénytelenek távol élni családjunktól, szeretteinktől, csak levelezés, látogatás útján közvetíthetjük érzelmeinket rokonaink felé. Ez viszont — éppen a huzamosabb távollét miatt — nem mindig képes együtt tartani családunkat. S nem egyszer a kapcsolatok végleges széthullásához vezet.

Különösen fájdalmas így év végén — a szeretet ünnepének közeledtével — átélni az esetleges elszakadást, az olyan anyira kedvelt, de részint önhibánkból eredő érzelmi sivárság miatt eltávolodott ismerőseinktől.

Az ünnepek előestjén én — az egész világon — mindenki a szeretet nagyságát, a hovatartozás örömét, a családi kötelek szentségét, a világébként, az emberek közti összefogást és összetartozást, és egyházi ihletésű szépségét hivatott ünnepelni.

Eppen ezért tanácsolhatom, hogy karácsony estjén az esetleg fájdalmas emlékeket tegyük félre, gondoljunk szeretettel mindazokra, akik ha eltűntek is életünkben, de szívünk mélyén — míg csak léteznünk — élni fognak. Mert akit szeretünk, azt semmiféle konfliktushelyzet, sikertelenség nem távolíthatja el tőlünk.

Ha gyertyafények, csillagszórók gyűlnek a nagy, közös fenyőfán, szálljunk magunkba, és ha fájdalmas önkritika mardossa is majd lelkiünk, ne feledkezzünk meg hozzátartozóinkról, és kössünk ki egy pillanatra az érzelmeink háborgó óceánjain fekvő kis szigeten, melynek neve „család”, hogy a szeretet ünnepének békesége, meleg fényei megérintéssék gyöngédségre vágyó lelkiünket, és visszahozzák elmosódott emlékeink útjain az egykori boldogságot, a mi boldogságunkat...”

Takács Zoltán
Vác

az asszony megvetéssel teli szemeket vetett rá, s új strófába kezdett, mert ő hozta ezt az éneket még a falujából. A lány is próbálgatta velök, de inkább csak a száját egyengette énekeknek szégyellősen.

Ittak közben, a lányt kivéve, aki csak alig beléköstölt, s újabb énekek következtek.

Végezetül eszközbe jutott, hogy kimenjenek a ház elé lehallgatni a városra, kántálnak-e sok helyütt?

Odakint már csupa fehérség fogadta őket. Enyhe, hóesés utáni borulat, tejszínű világság, mert az erdő mögül épp most kelt a telihold. Lent, a domb alján homályba folytak össze a fák koronái, s túl rajtuk, a síkon, mintha ünnepi örömben jelző látkoltak volna a várost persz világságok, amint itt-ott gyengén, távolba halóan felhallott felülük az énekszó.

— Ha! ha! — mutogatott le élénken az asszony a lánynak, míg Gyuri izgatottan járkálta összevissza körülük a friss havat, merről hallamá jobban. — Ahá! — fülelt le itt is, amott is, s boldog ujjongás faskadt fel lelkében a távoli éneklés hallatán. Egyszerre felkavarodott benne a sok elmúlt karácsonyestéi emléke. Keserves, meg vidám élményei, mikor hóban, zegernyében vagy dermesztő hidegekben botorkáltak kótyavagosan az utcákon, és sutogva, röhögve, lökdösve verődtek össze sugárzó ablakok alatt, s ha rázendítettek, jó meleg, lámpafényes szobákba buktak aztán, hogy dőljt ki a pára az ajtón, s benn mindenütt mosolygás, öröm, szívség...

— Hej, haj! — Egyszerre felélénkült. — Akkor is egyszer, mikor elvesztettem a fél bocskorom. Jajajaj, emlékszel?

— bökölte meg feleségét. Csakhogy annak nem volt kinek beszélnie, mert a lány éppen mesélte, hogy miképp van ott az uraságnál karácsony este. S egészen elmerültek a tereferébe.

Nem háborgatta hát őket Gyuri, akár megegyék egymást, s csak enmaga mulatságára csóválta, vakarta fejét, ahogy egyre-másra jelentkeztek emlékei. Kisvártatva mégis meg kellett mondania valamit az asszonynak.

— Hallod-e — szólt —, bizony nekünk is le kell menjünk kántálni, legalább a gazdához.

A lány erre megütöközött kaptá rá tekintetét, anyja azonban most is úgy tett, mint aki nem tartja szóra érdemesnek a Gyuri zagyaságait, s tovább kérdeződködött a lánytól. De a lány aztán is nyugtalanul látszott. Nem is firtatta tovább Gyuri a dolgot. Annál élénkebben ütefűzte tovább magában.

Hogy csakugyan ne kántáljunk: — töprengött. — Mert nem akarja a lány, úgy látszik. Mert jól van, hogy a lány hozott mindent, mit enni, mit inni, s mostan nem akarja — de már azért mégiscsak kár volna elhagyni azt a sok himmi-hummit, kivált a jó mézes pálinkát a gazdánál, az üvegben, meg egyebűt is. Miért ne? Mikor itt már úgyszincs mit csinálni éjfélig. Vagy tán le se menjünk éjjelkor se? Se kántálni, se templomba. A hét máriáját, akkor nem is tudja az ember, hogy karácsonya van. Csakugyan csak bajnak jött ez a lány. Ettől a gyalázatos asszonytól meg minden kitelik. Hogy még megmondja, azért se jöjjön. Már rágyújtok elébb egy szivarra. Igaz, ezt is a lány hozta.

Az olvasó személyesen és levélben is kifejezi óhaját, szeretné, ha az országban zajló változásokról írának, a változások irányáról, céljáról eligazítanánk. Rádásul kétféle megközelítést igényelne — jelzemen jogosan —, mint elítelt, s mint majdnai szabaduló. S ez bizony igen magas labda... Bár ilyenkor jól érződik, hogy a bv-intezetek belső világa és a kinti élet mennyire szerves kapcsolatban van.

Rögvest le kell szögezni: sokkal több a felvetődő kérdés, mint amire válaszolni tudnánk. Ezt persze könnyű kijelenteni, de megmagyarázni nehezebb, hiszen az egyes ember otthon, baráti körében mondhat olyat, de a nyilvánosság felelősséggel jár, a mellébeszélésnek lejárt az ideje.

Attól azonban, hogy valamiről lehet beszélni, még nem azonos a felvetődő kérdés megválaszolásával, illetve a pontos, biztos eligazítással. Aki mostanában hallgatja, nézi és olvassa a tömegtájékoztatói forrásokat, az mindent érti. Bizony sokszor más hangzik el, más olvasható tegnap, mint ma. Ennek oka, legalább is részben az, hogy nehezen váltunk át másféle gondolkodásra. S bár másra hivatkozni általában mentőötlet, ezáltal meggyőződés, hogy helyénvaló. A kormányprogram ismertetése során a miniszterelnök kifejtette, hogy nem valamiféle merev, megváltoztathatatlan elképzelésről van szó, hanem olyanról, amelyet menet közben az élet követelményeihez igazítunk, azaz a célt — a stabilizációt — tekintjük a meghatározónak és nem az eszközöket. S valljuk be, ez eddig nem így volt, akkor is mondogattuk és gyakoroltuk a meghirdetett, amikor már tudtuk: nem vezetnek jóra.

Felismerhető még egy hiba is, amely göröcsöket, szorongásokat okoz. Az idek és a jövő esztendő viszonyát sokan úgy állítják be, mintha az nem december 31-én érne véget és január 1-jén folytatód-

Több a kérdés...

na, kezdődne, hanem közte hosszabb idő telne el. Azaz az élet, a gazdaság folyamatosságának nyilvánvaló ténye szűnne meg. S mintha 1988 tól semmi sem lenne fontos csak a pénz, csak a gazdaság, mintha egyetlen év alatt minden eldőlné.

S persze rengeteg az „illetékes”, talán több is a kelle-ténél, akik sokszor egymásnak ellentmondva, ugyanarra másként válaszolnak. Némelykor nem igazán megdöngölten, megfontoltan, mert csak egy részterületet ismernek.

Rádásul az elkövetkező időkben kerül sor az intézményrendszer reformjára, amelynek előkészítése nem látványos, amolyan háttér-munka. Ez a feltétele a gyakorlati, jól érzékelhető változásoknak. Vagyis az is megtörténhet, hogy aki tegnap illetékesként nyilatkozott, az holnap már nem az.

Nincs még véglegesítve a jogi szabályozás sem, egy sor rész kérdésben, amely ugyan a fő elveket nem érinti, de a gyakorlati végrehajtásban elengedhetetlen. Így fordulhat elő, hogy rész- és csoportérdekek tolnak előre, hiszen — érthetően — mindenki a saját helyzetét szeretné tisztán látni, de erre számos területen még várni kell.

Szóval sok a kérdés és kevés a biztos, pontos válasz, s ebből származnak a rémhírek és félreértések. Ezért van az, hogy olvasóink sürgetése ellenére sem akarunk s tudunk jó néhány később területekre kerülni problémával foglalkozni. Erre lesz bőven idő az elkövetkező hónapokban.

S még valami, amit nem szabadna elfelejtenünk, s ami-re már utaltunk. Az ember nemcsak fogyasztó, szükségleteit kielégítő lény, hanem gondolkodó, szellemi életet élő, érzelmmel bíró valaki. S attól, hogy anyagi szükségleteiből valamivel kevesebbet kaphat, még nem kell mindazt feladnia, ami ettől, legalább is ebben az esetben, független.

— f —

Félrevezette a hatóságot

Bizonyosan bevonul a gazdasági munkaközösségek krónikájába a győri Generál Fődarab- és Alkatrészfelújító Társulás tündöklése és bukása. Mert ez a gmk két éven át valóban tündökölt, s végül óriásit bukott. Ennek oka pedig az volt, hogy a hatóságokat félrevezetve kapott engedélyt. Valóságos vezetője, Mondovics György 30 éves győri lakos mindenkit félrevezetett a gmk ügyében.

Kétszer ült

Mondovicsról a rendőrségi, az ügyvézi és a bírósági eljárás azt állapította meg, hogy van üzleti érzéke. A bökkenő csupán az volt, hogy e tulajdonságát nem mindig a törvényes határok közötti keretben gyakorolta. Fiatal kora ellenére is jócskán voltak már viselt dolgai, amikért egyszer egy év nyolc hónapot, majd másodszor fél évet ült. Közben sorban alakultak a gmk-k.

S ügy érzete, ezt a lehetőséget neki nem szabad kihagyni. Bár felesége — apósa család házában — jól menő autóalkatrész-üzletet tartott fenn egy Komárom megyei áfész megbízásából, s ott neki is jutott eladói munka, elhatározta, hogy megszerzi a Generált. A bökkenő ott volt, hogy mint büntetett előéletű egyén, erre nem kaphatott engedélyt. Mit csinál azonban ilyenkor egy dörzsölt üzletelő? Keres egy balekot, aki elvállalja az engedély kérését. Így cselekedett Moldovics is.

Keresett és talált. Szerzett tagokat is.

Az engedélyt ilyen előzmények után a Generál megkapta és működni kezdett. Természetesen az após családi házában, s a feleség által vezetett áfész-üzlettel együtt. Az összefonódás olyan szoros volt, hogy még a leltározók sem tudták megállapítani az eljárársorán, az értékek közül melyik az áfész-bolt, s melyik a gmk tulajdona.

Felmentésért fellebbezett

Üzérkedés, közokirat-hamisítás miatt indult eljárás az ál-gmk vezetője, Mondovics György ellen. A Győri Városi Bíróság mindkettőben bűnösnek találta, s két és fél évi, börtönben letöltendő szabadságvesztésre ítélte, három évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától, s még 3,5 millió forint elkobzás alá eső érték megfizetésére is kötelezte. Mindezek ellen felmentésért fellebbezett védőjével együtt.

A Győr-Sopron Megyei Bíróság dr. Laczó Gáborné tanácsára várt az a feladat, hogy a fellebbezési ügyben döntsön. A másodfokú bíróság két alkalommal is összeült, végül meghozta a jogerős határozatot, amelynek révén az ál-gmk vezetőjének le kell ülnie a két és fél évet. Természetesen a 3,5 millió forintot is be kell fizetnie az állam javára.

Az ügy egyik tanulsága, hogy alaposan meg kell nézniük, vizsgálniuk a hatóságoknak, kinek adnak engedélyt gazdasági munkaközösségek létrehozására.

A hazugságvizsgáló gép „vallott”

Nagykátán sokan ismerték és szerették a 79 éves Zajác Jánost. Az idős ember ügyesen kertészkedett, méhészkedett, s szívesen adott tanácsot, ha valakinek szüksége volt rá. A hozzá betérőket jáját termésű borával kínálta, sokan megfordultak nála. Az idén április 17-én nagy megdöbbenést keltett tehát a hír, hogy az öregembert meggyilkolták. A bűncselekményt szomszédai fedezték föl, akiknek fölött, hogy Zajác János — szokásával ellentétben —, még délelőtt tíz óra körül sem jött elő a házból. Ajtaját fölfejtette, őt magát pedig vérbe fagyva találták a szobában. A lakás föl volt dűlva, a tettes vagy tettesek nagy „alószínűséggel pénz után kutattak.

A vizsgálat megindulása után nem sokkal jelentkezett egy nagykátai tanú, aki elmondta: a gyilkosság napján hajnalán három fiatal férfi csöngetett nála, s Kármán György lakása után érdeklődött. Kármánról tudni kell, hogy jól ismerte az áldozatot, hiszen testvére a keresztfia volt annak. A nyomozók fejében megfordult, hogy a Kármán fiúk, ha nem is tippet adtak a betöréshez, de talán a börtönben — mert megírták már — fecsegték az idős ember vélt vagyonáról. Kihallgatták őket, ám a két testvér sértetlen tiltakozott a föltevés ellen. Időközben a fővárosban a X. Kerületi Rendőrkapitányság felfigyelt három fiúra: a 19 éves Fehér Attilára, a 17 éves Makai Zsoltra és a 16 éves Kóte Lászlóra. Mindhárman pándi lakosok, s ez a falu Nagy-kátá közelében van. Gyanú merült fel, hogy közülük lehet a gyilkossághoz. Am mindhárman tagadtak.

A nyomozás ekkor érdekes fordulatot vett: poligráfos — köznyelven „hazugságvizsgáló” géppel végzett — vizsgálatnak vetették alá őket. A vizsgálat eredménye mindhármuknál pozitív volt. Ezek után szinte percről percre követték végig régebbi életüket, s kiderült: Kóte tavaly a nagykátai rendőrkapitányság fogdájában együtt töltött néhány napot Kármán György-vel, aki ezután bevallotta, hogy már akkor kitervezték a betörést, ő ugyanis vagyonos embernek hitte Zajác Jánost. Amikor azután Kóte szabadult az előzetes letartóztatásból, két társával megszembélte a terepet. Április 16-án úgy találták: elérkezett az idő az idős ember kifosztására. Vonatra szálltak, este tíz óra körül érkeztek Nagykatára. Az éjszakát a félretolt vasúti kocsi-ban töltötték. Hajnalban csöngették föl a már említett tanút, ám végül úgy döntöttek, nem mennek el Kármán Györgyért.

Zajác házában átmásztak a kerítésen, a lakás ajtaját feszítővassal nyitották ki. A házigazda aludt. Látták, hogy milyen öreg, s úgy vélték: nem kell tőle félni. Találtak egy léppuskát, azt is el akarták vinni. Közben fölébredt az idős ember, kérdezték: hol a pénze. Nem kaptak választ. Vallomásuk szerint Zajác János fölkapta a léppuskát, s megpróbálta megütni vele Fehért, mire az a feszítővassal fejbe verte Zajácot, aki azonnal meghalt.

A pénzt — ötvenezer forintot — végül is nem találták meg, mindössze a házigazda értéktelen karóráját vették magukkal.

(Folytatjuk)

A „gyarmati kerek”

Intézetünk majdnem az Ipoly partján fekszik. Balassagyarmat várral bíró helyőrség volt, Esztergom, Buda és Kassa viszonylatában töltött be fontos katonai, gazdasági és kereskedelmi szerepet. Nevének tövét — Gyarmat — a honfoglaló magyar törzsek egyikéről kapta. Mai formájában — a várat és környezetét évszázadokon át birtokló Balassa család nevével összevontan — 1892 óta használják. A Balassa család leghíresebb tagja, akit elsősorban költészet révén ismerünk, Balassa Bálint is e terület tulajdonosa volt. (Zólyom várában született, Esztergom ostromakor megsebesült, a szlovákiai Hybe templomában helyezték örök nyugalomba, talán azért nincs szoros kötődés a város és a költő között.)

A reformkorban nagy fejlődésnek induló városban, 1835-ben felépült a híres vármegyeháza, majd mellette 1845-ben készült el a megyei börtön. Ez az épület alapjaiban és a külső megjelenésében azóta is megőrizte egykori arculatát, de belül a kor technikai szintjének megfelelően mindig korszerűsítették. (Ma műemlék épületnek tekintjük.) A zárkákban a folyóvíz, a központi fűtés, a csempézett folyósó a mai ember számára elfeledtetni, hogy közel másfél évszázados épületben tölti szabadságvesztés-büntetését. Az épület hengerszerű alakjáról a környékbeliek egyszerűen a „gyarmati kereknek” nevezik. A bv. intézetek megyei jellege megszűnt, ezért intézetünk is illeszkedik az egész országot átfogó, egységes nevelési céltűzésekhez, de ezek megvalósítása a helyi lehetőségeink és feltételeink alapján egyedi jellegűek.

Intézetünk „börtön” fokozatú, a nevelési feladatok között egyes elítéltek pszichoterápiás gyógyítására is vállalkozott. Sok ember számára a rendes napirendhez, életvitelhez szoktatás, a naponta végzendő munka, az egyéni környezet rendbentartása már önmagában is nevelést jelent, de az intézet nevelési feladatai céltudatosan kiterjednek minden tevékenységre, az egyénenként és közösségekben végzett munkákra egyaránt.

Fő munkaterületünk a cipőkészítés. Exportképes termékeinket az Ipoly cipőgyár keretén belül állítjuk elő. A gépi és kézi megmunkálás, a szalag rendszerű munkalánc önfegyelmre, rendszeres munkavégzésre szoktat, de a mások munkájának megbecsülésére, az egymásnak való segítségére, vagyis a közösségi ember alapszemélyiségjegyeinek kialakítására, továbbfejlesztésére is nevel. A teljesítménybérézés a pontos, jó munkára készlet. Gyakorlatilag ettől függ a

hanyozási lehetőség, a csempézett vizesblokk rész és folyósó a környezetet megbecsülésére, tisztántartására, egyéni higiénijára nevel. A körlet rendjébe való beilleszkedés, a rend megtartása és megtartatása a közösségbe való beilleszkedés képességét alakítja. E nevelési terület elsősorban a társakra határozódik, a felügyelők és

Gazdag a folyóiratok választéka

nevelők itt legfeljebb a fenntartás eszköztárával élhetnek.

A nevelés alkotó eleme a szabad idő hasznos eltöltése. Erről a területről többet mondhatunk, mert azt intézetünk jellege elviseli. Az is-

lyet azonban még fejleszteni kell. Az udvaron megtartott szervezett sportfoglalkozások közül a futásnak és a kispályás focinak van nagy sikere. Meg kell említenünk, hogy a vezetékes rádió szintje állandóan szől, tehát a társadalmi, politikai eseményekről innen is tájékozódhatunk. A tv-készülékek számának növelésével a zárkákban való esti televíziózás lehetősége egyre kevésbé fejelemzési tényező, mert a műsorok megtekintése a külvilággal való kapcsolattartás

egyik lehetősége, ennek erősítése pedig nevelési feladat.

E rövid bemutatkozással szeretnék volna bemutatni a „gyarmati kerek” által egyes területeken megkövetelt, másutt biztosított nevelési lehetőségeket. Mint látható, a céltudatos nevelés minden területen a nevelő és az elítélteket közösen tevékenységére támaszkodik. A nevelés eredménye természetesen nem csak az egyes nevelési területek feladatainak teljesítését jelenti, mert a személyiségalkotás sokkal komplexebb dolog. Először az elítélteket, akik a legtöbb esetben súlyos lelki megrázkódtatáson esett át: nyitották, befogadásra hajlamossá kell tenni, majd csak ezután lehet eredményesen elkezdni a személyre szabott nevelési terv megvalósítását. Mi ehhez az objektív feltételekről adunk áttekintést.

Bor Ferenc,
Koós-Intézet Gergely
Balassagyarmat

Válogatás közben

kezés alapján gimnáziumi oktatás is folyik. Az első, második és harmadik osztályosok az elítéltek 50%-át teszik ki.

A nevelés és önnévelés lényeges része az egyén körzetében zajlik. A gyakori zu-

kolai munkát is szolgálja, de főleg az egyes emberek szórakozását, szakmai műveltségének bővítését, vagy tanulási vágyát elégíti ki a szabadpolcos könyvtár és folyóirat-olvasó. A 14 000 kötetes könyvtár 40%-a szakkönyv, a többi szépirodalmi mű. Nagy az érdeklődés az útleírások, a történelmi események iránt. Sokan olvasnak komoly szépirodalmi műveket, de a szakmai könyveknek is nagy sikere van. Egy szűk réteg a krimi és a fantasztikus könyvek műfaját kedveli. Naponta átlag az elítéltek 70%-a jár könyvtárba. A beiratkozott és rendszeresen olvasók száma kb. 70%. Kb. 60% azoknak a száma, akik saját anyagi fedezetükkel összesen 22-féle napilapot és folyóiratot járatnak, bár a folyóirat-olvasóban további 20-féle sajtóterméket nézhetnek át.

Öntevékeny szervezésben működik a földrajz szakkör, amihez az intézet nagyon sok diát bocsátott rendelkezésre. Időnként meg-megújul a német és az angol nyelvi tanfolyami élet is.

A hétvégeken igen nagy sikerrel mutatunk be filmeket, de a videózás is igen népszerű.

Egyesek kedvenc időtöltése a barkács-szakkörben való tevékenység. Jelenleg éppen hajómodelleket építenek.

Pontosan az elítéltek egyegyede vett részt a többfordulós sakkversenyben.

A rendszeres testi nevelésre, egészségnevelésre ad lehetőséget a több szinten kialakított „konditerem”, ame-

Érdeemes vigyázni

Szinte nincs olyan újság, amelyik ne foglalkozna valamilyen szempontból az ország gazdasági helyzetének alakulásával. Tesszük ezt mi is, amikor jó néhány írásban figyelmeztetjük az olvasókat: nem olyan könnyű elhelyezkedni a szabadulás után, mint volt az régebben, mivel a vállalatok inkább csökkenteni igyekeznek a létszámot, nem pedig új dolgozókat felvenni. A szabályozók takarékosabb gazdálkodásra kényszerítenek mindenkit — ezek a szabályozók vonatkoznak természetesen a büntetés-végrehajtásra is. Vagyis: a büntetés-végrehajtás egészenépp úgy, mint az egyes bv-intézeteknek egyaránt jobban meg kell nézni minden forintot, hová és mire fordítódik a pénz.

Sokféle következménye van a takarékosabb gazdálkodásnak — már csak terjedelmi okok miatt is nehéz lenne valamennyit felsorolni. Emeljük ki ezek közül egyet, mégpedig azt, ahol mindenki saját maga tud tenni, saját maga és a többiek érdekében: ez pedig a különféle berendezési tárgyak, eszközök állapotának fokozott megővése.

Miért van — lenne — erre szükség, s miért kölcsönös az érdek?

Nemcsak az ember hat a környezetre, hanem a környezet is visszahat az emberre. Ha valaki már reggel úgy kezdi a napot, hogy felsérti a kezét a stókból letörött deszkadarab kiálló végében — nem csoda, ha egész nap mérgeledve tapogatja a fájó részt és valószínűleg mindenhol ezt üti bele, újra és újra bosszankodva minden alkalommal. A hibás, sérült bürtört régebben hamarabb kicserélték s adtak helyette másikat — most inkább a megjavítására kell gondolni, már amikor lesz rá idő és munkaerő. Hozhatlak volna példának ágyat-matracot, lámpát és hangszórót, rádiót és televíziót — a lényeg ugyanaz: a lehetőségek végső határáig javítani mindent, s csak akkor, ha mindenképpen szükséges, kicserélni egy másikra, újra.

Ilyen körülmények között az a leginkább célravezető, ha ki-ki a saját környezetében

minél jobban vigyáz minden berendezési tárgyra úgy, mintha a sajátja lenne. Aki nem így cselekszik, az saját magának okoz kényelmetlenséget, bosszúságot.

S közvetve ugyan, de másokat is megrövidít, hiszen egy adott intézet csak egy meghatározott keretösszeggel gazdálkodhat természetesen. Ha a nemtörődomség miatt túl sokat kell költeni valahol a megrongálódott berendezési tárgyak pótlására — akkor azt a pénzt előbb-utóbb máshonnan kell elvenni, átcsoportosítani. Előfordulhat az is, hogy valahol nem tudnak például egy új televíziókészüléket vásárolni, mert a rendelkezésre álló pénzt a tönkretett stókok beszerzésére kellett felhasználni. Emiatt, persze, jó néhányan bosszankodnak, hiszen kevesebb zárkába jut külön-külön készülék, kevesebben tudják a műsort — noha munkájuk alapján megérdemelnék — kényelmesebb körülmények között nézni.

Ha elfogy valahol a pénz, nem lehet a szükséges mértékben, ütemben felújítani a munkaeszközöket sem. Minél tovább kell dolgozni az elhasznált berendezéseken, annál később lehet jobb minőségű, nagyobb értékű munkát végezni — ez pedig visszahat a keresetre is. Ha pedig kevesebb a pénz abban a bizonyos képzeletbeli borítékban, akkor kevesebb marad vásárlásra, az amúgyis szűkös keretből még kevesebbet lehet összegyűjteni esetleg a szabadulás utáni napokra.

Egy fecske nem csinál nyarat, tartja a közmondás — egyetlen ülökén még nem múlik semmi. De ha minél több helyen, minél többen, minél jobban vigyáznak mindazon berendezési tárgyra, amelyek kinek-kinek a környezetében találhatók, akkor ez már érzékelhető, kimutatható pénzüsszeget jelent.

S még valami: aki számára az válik szokássá, hogy semmire nem vigyáz, semmit nem igyekszik megővni az idő előtti tönkremenéstől — az később, a börtönön kívül is így tesz majd. S akkor már nem az ideiglenesen a tulajdonában levő tárgyakat teszi tönkre — hanem a teljes egészében saját holmiját.

II. A.

A leghosszabb éjszaka előtt

A beszélgetés színhelye a börtön „legkellemesebb” helyisége: a szabadulózárka.

Simó Tibor harminchárom éves technikusi, két kisgyermek apja, holnap reggel három év után végleg elhagyja a börtön épületét, visszatérhet a szabad életbe.

— Milyen érzés volt leadni a felszerelési tárgyakat és átöltözni civil ruhába?

— Szinte hihetetlen, hogy hosszú, hosszú idő után elérkezett ez a nap.

— Nagyon nehéz volt?

— Elsősorban a családtól, az otthonról való távollét okozta a legtöbb gyötrelmet, fájdalmat. Éreztem, tudtam, hogy milyen kínos helyzetbe kerültek miattam. Egy asszonynak egyedül két gyermeket munka mellett nevelni, eltartani — nagy terhet okoz! Érdekes, soha egyetlen szóval sem panaszkodott, siránkozott. Most, hogy levelelt újra és újra elolvastam, meggyőződhettem nagyszerűségéről.

— Engem próbált három esztendőn keresztül vigasztalni, hogy minden áron ki kell tartanom, nem szabad, hogy a jövőbe való hitemet elveszítem, mert meglátom, elérkezik az az idő, amikor minden jóra fordul...

— Holnap újra együtt lesz a Simó család...

— Várnak, és ez a legfontosabb. Gondolom, ők is felkészültek a nagy pillanatra.

— A gyerekek tudták, hogy édesapjuk miért nem lehet közöttük?

— Nem, egészen kicsik voltak, amikor bekerültem. A lányom, Zsuzsi, most jár első osztályba, Pisti fiam ötödik évében jár. Úgy tudják, hogy külföldön dolgozom.

— Ön első büntényes, börtönfokozatos. Az elmúlt időszakban kapott el-távot?

— Igen, három alkalommal hazamehettem. El sem tudom mondani, milyen nagy örömet és boldogságot jelentett, nemcsak nekem, hanem az egész családnak.

— Legutóbb mikor járt otthon?

— Két héttel ezelőtt.

— Miért?

— Szabadulásomat, elsősorban munkába állásomat próbáltam rendezni.

— Sikerrel?

— Mondhatjuk úgy is, de hozzá kell tennem, hogy nem ment könnyen. Az elhelyezkedési lehetőségek csökkentek. Több vállalatnál jártam, és meg kell mondanom, nem tárt karokkal fogadtak.

— Régi munkahelyét nem kereste fel?

— Ott követtem el a bűncselekményemet, biztosan fel sem vennének, azonkívül kínos lenne számomra is.

— Miért ítélte el a bíróság?

— Sikkasztás miatt...

— Tehát sikerült szerezni munkahelyet?

— Igen, bár nagyobb fizetésre számítottam. De majd csak találak a későbbiekben valamilyen mellékállást, jövedelemkiegészítésként.

— Milyen összeggel szabadul?

— Kereseimből rendszeresen támogattam a családomat és törlesztettem a bíróság által megítélt kártérítést. De azért mindenkinek tudok egy kis szerény ajándékot vinni.

— Az eltelt három esztendő alatt melyik időszak volt a legnehezebb?

— Az első napok.

— Miért?

— A jövőmet teljesen kilátástalannak láttam. Arra számítottam, hogy családomat elveszítettem örökre, egyszóval minden felégett mögöttem.

— És a zárkatársak? Velük hogyan tudott kijönni?

— Megértettük, vagy legalábbis megkíséreltük egymás problémáit megérteni. Így súlyosabb konfliktusok nem történtek. Kiméltük egymás idegeit. És ez valamennyiünknek a hasznára vált...

— Milyen a mai nap?

— Zsong a fejem; azt hiszem, ez az éjszaka lesz a leghosszabb...

— ZIMM —

✻ EZ IS, AZ IS... ✻ EZ IS, AZ IS... ✻ EZ IS, AZ IS...

Mi kell egy filmsztárnak?

Pontosabban: mi kell ahhoz, hogy valaki sztár legyen? Természetesen sok minden. Elsősorban tehetség, aztán jó megjelenés, s mindehhez még megfelelő adag szerencse és kellő szinten tartott testi, lelki kondíció, strapabíró szervezet, erős idegrendszer. Ha valaki átütő tehetség, a jó megjelenés nem feltétlenül előfeltétel, de Fortuna kegyeire és vasszerkezetre akkor is szükség van. Mert a sztár rengeteget dolgozik. Még alig pirkad, jön érte a filmgár kocsija, a forgatás szünetében színházi próba, ebéd többnyire állva, délután fellépés, este előadás, utána gyakran hivatalos vacsora. S ha van egy kis szabad ideje, az sem egészen szabad. Újságírók és autogramkézők ostromolják, vigyázni kell, miben jelenik

meg, hol mutatkozik, milyen a frizurája, hogyan mosolyog. Mennyi az ellenség, és mennyi a rajongó! Néha az utóbbiakat is nehéz elviselni. Ha végre hazatér, s bezárkózik, akkor is előfordulhat, hogy egy fotóriporter les kamerájával az erkélyajtó mögött vagy az ágy alatt. Embertelen az annyira irigyelt sztárok élete. Ezért annyi közülük az öngyilkos, az idő előtt elnyútt, ez idegbeteg. Ezért irnak róluk nemcsak kritikusok, hanem pszichiáterek és pszichológusok is vaskos könyveket. Aki írja a sztáralkat, mégis vállalja a feszültségeket, élni sem tudna nélkülrük. Mert sztár magyarul csillag, s a csillag csillogni akar, az a dolga, hogy ragyogjon. Vállalja a ragyogást és vele azt, hogy esetleg idő előtt lehull.

A veszélyes szépségesség

Mobola Aiyenero meg van győződve arról, hogy pontosan tudja, mi teszi széppé a nőt. A fiatalasszony fodrásznő Lagos egyik külvárosában kozmetikai, köröm- és lábápolási tanácsokat ad vendégeinek. Nem tudja azonban, mennyire veszélyesek azok a fehéritő krémek, kenőcsök és arcvizek, amelyeket üzletében eladásra kínál, és amelyek árusítását január óta megtiltották Nigériában. Mindezek a kozmetikai szerek kifehéritik a bőrt. Kivonják a vérből a pigment egy részét, de a bőrgyógyászok szerint súlyos betegségeket, például cukorbetegséget vagy bőrrákot idézhetnek elő.

A bőr kifehéritése a hatvanas évek elején jött divatba. Abban az időben sok jómódú nigériai nő utazott az Egyesült Államokba és Európába, hogy ott tanuljon, vagy dolgozzon. Ezek körében új szépségesség alakult ki. Az új divat szerint a nők azt akarták, hogy a bőrük világosabb legyen, mint a karib-térségi, mint az észak- és a dél-amerikai afroamerikai nőké. E divat következtében fejlesztették ki ezeket a fehéritő krémeket.

Az azóta eltelt évek alatt tapasztalatokat szereztek a krémekkel. Az orvosok szerint bizonyosra vehető, hogy a fehéritőszerek több évi használat után jótéhatatlan károkat okoznak a bőrben. A különböző kórkepekkel foglalkozott a nigériai orvosszövetség konferenciáján is Lagosban. A sebészek a bőr elváltozásáról számoltak be; az egyik következmény, hogy műtét esetén nem lehet összevarrni a bőrt.

Yetunde Olumide bőrgyógyász szerint sok bőrfehéritő szer corticosteroidokat, mellesleg karcinogén anyagokat tartalmaz. E hormonok hosszabb használat után erősebben nő

a szörzet az arcon és a test más részein. A hormonok csökkentik a bőr ellenálló képességét a fertőzésekkel szemben, magas vérnyomást és cukorbetegséget okozhatnak.

Nem ismeretes, hogy hány nő szervezetében okoztak a fehéritőszerek gyógyíthatatlan károkat. A bőrelváltozások kezelése — közölte Kunle Bademosi bőrgyógyász — egy lagosi klinikán több ezer dollárba kerül. Csak gazdag nők tudnak egy ilyen kezelést megfizetni. A betegek többsége 30—40 éves. Nagy összegeket adtak ki bőrük fehéritésére, és most hajlandók ezek többszörösét is megfizetni, hogy az okozott bajból kigyógyítsák őket. Sok esetben azonban ez már nem lehetséges.

A fehéritőkrém használatának oka mindig ugyanaz — számolnak be róla tudósok —, a nőknek az a kívánsága, hogy szépek legyenek. A betegek fiatal lány korukban fehéritették a bőrüket, mert barátnőik is ezt tették. Valamennyien azt gondolták, hogy a világos bőr csodálatot kelt, és felhívja magára a figyelmet. Eppen ennek a szépségességnek és divatnak az irracionalitása teszi a felvilágosító munkát igen nehézé.

Az orvosok ezért nemcsak saját kampányukban, hanem a divat irányítóinak közreműködésében is bíznak. Néhány divatcég elhatározta, hogy nem alkalmaz fehéritett bőrt manókeneket, és új divattá teszi a „fekete szépséget”. A munkaközvetítőnél a jelentkező nőknek meg kell mutatniuk csuklójukat és bokájukat, mert ezek a fehéritőkrém évekig tartó használatát után is megtartják természetes bőrszínüket. A fehéritett bőrtől nem közvetítik ki a munkahelyekre.

Forró drót

Evert Ericsonnak, a svéd Ericsson európai marketingigazgatójának, aki a cég genfi kiállítási standján kalauzolt, egyszer csak elkezdett valami csörögni a zsebében. Legnagyobb meglepetésemre egy telefon hűzött elő belőle, s a világ legtermészetesebb módján kezdett társalogni a titkárnőjével, aki stockholmi irodájából kereste. Majd kezemből adta a készüléket, hogy próbáljam ki, bárhova telefonálhatok vele. (Magyarországot nem tudtam felhívni, a vonalak foglaltak voltak.)

A mobil, úgynevezett kiscellás (angol elnevezéssel cellular) telefonok a fejlett tőkés országok jó részében státuszszimbólumból kezdenek lömegyfogyasztási cikké válni. A világon — júliusi statisztikák szerint — már 1,5 millió ilyen telefonkészülék működik, kétszer annyi, mint egy évvel korábban. Ebből 760 ezer az USA-ban, 360 ezer öt skandináv országban, közel 200 ezer pedig Nagy-Britanniában. A prognózisok szerint egyedül az USA-ban 3,5 millió kiscellás telefon lesz az évtized végéig. Nyugat-Európában pedig 1,5 millió.

Miben különbözik a kiscellás telefon a hagyományos, már az ötvenes évek közepétől alkalmazott rádiótelefonoktól? Az elmúlt évtizedekben kiderült, hogy a rádiótelefonok számára rendelkezésre álló frekvenciaterület egyre kevésbé elegendő a csatornák számát korlátozza a rádiótelefon-tulajdonosok körét. A kiscellás megoldásnál — amelyet 1980-ban fejlesztettek ki, és először 1981-ben Szaúd-Arábiában alkalmazták — a hordozható rádiótelefonok hatókörzetét (adás-és vételkörzetét) méhsejtszerűen, kis területekre, cellákra osztják fel. A rendszer talán legényesebb elve, hogy a szomszéd cellákban más-más frekvenciát alkalmaznak. Az egymással nem szomszédos cellákban viszont ugyanazt a frekvenciát is fel lehet használni, ezzel megsokszorozható a rendszerben működő telefonok száma, anélkül, hogy azok „zavarnák” egymást.

Egy-egy cella — a terepszonyoktól függően, hogy sűrűn lakott városi vagy vidéki környezetről van-e szó — általában 5—40 kilométer átmérőjű. Mindegyik cellában az ott elhelyezett kis teljesítményű átviteliállomás továbbítja a beszélgetést a rendszer kapcsolóközpontjába, amely a normál telefonhálózat legközelebbi főközpontjába juttatja el a jelet. Így lehet elérni, hogy egy mozgó autóból bármilyen telefonszám hívható legyen.

A nyugat-európai országok néhány hónappal ezelőtt egyeztek meg abban, hogy a kilencvenes évek elejétől megjelenő második generációs rá-

diótelefon-rendszereket szabványosítani fogják a kontinensen. Ez lehetővé teszi majd, hogy — mondjuk — egy norvég üzletember, útban Róma felé hazatelefonáljon, egy adatbankból információkat hívjon le, hordozható számítógépén megirt szerződését hazaküldje irodája gépébe vagy információkat kérjen egy római irányítóközponttól, hogy tekintettel a csúcsforgalomra, milyen útvonalon közelítse meg ügyfele irodáját. Ma ez még lehetetlen, mert az egyes országokban működő rendszerek egymással nem kompatibilisak, egyelőre analóg módon működnek és nem digitális technikával.

A világon ma nyolc különböző kiscellás rádiótelefon-rendszer működik. Az USA-ban például a 90 legnagyobb városban saját rendszert alakítottak ki, de ezek egymással nincsenek összekötve. Japánban már működik egy országos hálózat, amely az ország 454 városát köti össze. E tekintetben a legelőrehaladottabb stádiumban az észak-európai államok — Dánia, Finnország, Izland, Norvégia és Svédország — vannak, ahol egységes a kiscellás rendszer, és az öt ország területén bárhol lehet autóból autóból is telefonálni.

A készülékgyártásban is az észak-európai cégek vezetnek: a világon a legnagyobb piaci részesedése a svéd Ericssonnak és a finn Nokia-Mobirának van. A genfi Telecomon az Ericsson bemutatta „Hotline”, vagyis „Forró drót” névre keresztelt legújabb mobil telefoncsatlakozást, amely három tagból állhat: az egyik autóból szerelhető, a másik hordozható, a harmadik pedig zsebben is elfér, s mint egy walkman, akár övre is tűzhető. Ez utóbbi súlya az akkumulátorokkal együtt 60 deka, s tulajdonosa elvileg bárhol hívható, ő pedig bárhol telefonálhat.

Új könyvek

Gerald Durell: A HAHAGAJ
Európa Kiadó

35 Ft.

Az Indiai-óceán egyik kitalált szigetén — amely épp az önállósulás küszöbén áll, egy roppant felvilágosult király uralma alatt — összecsapnak az érdekek és a szenvedélyek: az angolok hajdani gyarmatbirodalmuknak ezen az előretolt pontocskáján haditengerészeti támaszpontot és repülőteret akarnak építeni, minek érdekében ki kellene pusztítani a sziget eredeti növény- és állatvilágának javát. Gerald Durell, aki regényírónak éppoly jeles, mint a kipusztulásra ítélt állatfajta megmentőjének, nagy élvezettel meséli el, hogyan füllad kudarcba a zordon terv, s hogyan marad meg mesebeli állapotában a paradicsomi sziget madárvilága, amelynek révén az országocskára gazdasági egyensúlya sem borul fel — sőt.

Pelle János: CASANOVA, AVAGY A 18. SZÁZAD
EGY KALANDOR SZEMÉVEL
Kossuth Kiadó

50 Ft.

A szerző nem pusztán Casanova életrajzát írta meg, hanem az 1700-as évek értelmiségének pályafutásába is bepillantást nyújt. Mivel az orvosi pályát akkoriban nem sokra becsülték, a jogász pályához pedig bizonyos ügyesség kellett, számos, köztudott ember előtt nem állt más választás, minthogy szelhámos legyen. Casanova „delejezte” a párizsi dámákat. Hegedült, gazdag emberek házában vendégszolgált, továbbá szerelmi szelhámos volt.

Szabó Magda: AZ AJTÓ
Magvető Kiadó

kb. 46 Ft.

A könyv címe, mint annyi Szabó Magda-regényben, jelképes. A hősnő, Szeredás Emerenc életében ugyan jelentős szerepet játszik, de az író e szöveg másra is utal; arra az ajtóra, mely érzelmeink birodalmát zárja el, amelynek megnyitása boldogító vagy halálhozó kockázat.

Edward Bilwe-Lytton: POMPE. UTOLSÓ NAPJAI
Európa Kiadó

68 Ft.

Az 1834-ben megjelent regény Glaucus görög ifjú és és az ugyancsak görög Ione szerelméről szól. A történet intrikus szereplője a leány gyámja, Arbaces, aki magának akarja megkaparintani Inont. A fiatalok egymásra találását rengeteg más fordulat is akadályozza. Vértagszó veszedelmekből, hajmeresztő kalandok során át, végül a Vezűv kitorése segíti a szerelmesek menekülését. A szerző nagy régészeti ismeretekről tanúszkodó elbeszélését a romantikus regény szabályai szerint bonyolítja és juttatja el a szerencsés végkifejletre.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
18				19		20		21		22		23				24
	25				26		27			28						
29			30						31				32		33	
34		35		36					37				38		39	
40			41			42			43			44		45		
46					47			48			49	50		51		52
		53			54			55			56			57		
58	59			60		61	62			63			64			65
66			67		68				69				70		71	
		72		73				74					75			
76	77		78				79			80			81			82
83									84				85			

Mosoly a családban

— Papa, hol van a Bermuda-háromszög? — kérdezi otthon Peti.

— Vízsz. 25. és 36.! — hangzik a válasz.

Vízszintes: 1. Magkezdemény. 2. Amerikai rockzenész (Carlos). 3. A jód és a tellur vegyjele. 4. A Hétköznapi fasizmus című film rendezője (Mihail). 5. Gépkocsik adásvételének helye. 6. Afféle. 8. Az élet ellentéte. 9. A második vice poénjának kezdete. 10. Roman és magyar gépkocsik jelzése. 12. Borsod-...-Zemplén megye. 13. Szekeret felpúpoz. 14. Vatikáni és ciprusi autók jele. 15. A Kongo és az Ogeoué folyók között élő pigmeusok elnevezése. 16. Gödről készült. 17. Lexikográfiai. 18. Francia romantikus szobrász (François, 1784—1855). 22. Szabolcs-Szatmár megye központi lakója. 26. Író, a márciusi hűség egyike (Alajos). 27. Mario... Monaco. 28. Norvég és jugoszláv autók jelzése. 29. Látványos mozdulat a labdarúgópályán. 33. Végzős gimnáziumi osztály. 35. Orosz férfinév. 37. Portugál gyarmat volt Indiában. 38. Vadkacsa. 41. Bir. 45. Löveg eleje. 48. Idegen szóösszetételben jelentése: egyetlen, azonos. 49. Zambiai fővárosból való. 50. „A” szavazat. 52. Fiúnév. 54. Szilárd alap. 55. Tülsz. 56. Ruhakopcs. 59. Kegyed. 61. Cipót krémez. 62. Az irással szemben elrepül! 63. ... Nagy Mária (színésznő). 64. A Rasmusz férfinév becézett alakja. 67. Angol-amerikai nemfem súlymérték. 70. Op. a rövidítése. 73. Rock... roll. 74. Méhalkás. 75. Tarna-menti község. 77. A másik. 82. Csapattag!

Beküldési határidő: 1987. december 25.

A Heti Híradó XXXI. évfolyam. 47. számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő:

Amit a lelkére kötnek, az rajta is szárad. Torz tükrökben a csúf kép se annyira bántó.

Könyvtájalma nyertek: Rab Lajos, Pálhalma; Berkó Róza, Kecskemét; Nagy Miklós, Mátyásfalva; Kardos Gyula, Debrecen; Balácsi Kálmán, Budapesti Fegyház és Börtön.

KÉRDÉSEK

1. Hogy hívták a görög mitológiában az utak, a kereskedők és a tolvajok közös istenét?
2. Milyen napra esett 1848. március 15-e?
3. Mit jelent magyarul: transzmisszió?
4. Mi volt az eredeti foglalkozása Borogyin orosz zeneszerzőnek?
5. Hány ivadéka lehet egy év alatt egy háborítatlanul szaporodó patkánypárnának?
6. Mi a neve a hajók építésére és javítására szolgáló mesterségesen kiépített medencének?
7. Melyik híres magyar költőt tisztelhetné sógorának Gyulai Pál?
8. Mit jelent az, ha valakire azt mondják, hogy ez egy szangvinikus természetű ember?
9. Mik voltak azok a delizsánszok?
10. Milyen anyagból van a mirrha?
11. Hány fok az éter forráspontja?
12. Milyen nemzetiségű May Károly, a kalandos ifjúsági regények ismert írója?
13. Mik azok a katakombák?
14. Melyik nemzetközi mozgalmi indulónak ismert dal Franciaország nemzeti himnusza?

Beküldési határidő: 1987. december 25.

TRÉFÁK

— Mi volt a legnehezebb, amikor elkezdett lovagolni tanulni?

— Meggyőzni a lovat arról, hogy mindig maradjon alattam.

★

— Amíg el nem határoztuk, hogy elmegyünk a házassági tanácsadóba, nagyon boldogtalan volt a házasságunk.

— És most?

— Most már boldogabbak vagyunk, mert megtudtuk, hogy miért vagyunk boldogtalanok.

★

— Amikor meglátják az első nyulat, azonnal kezdjenek mindannyian löni!

— mondja az erdész a vadászokat megkezdése előtt a vadászoknak.

— Miért?

— Mert ez az egyetlen nyulunk.

SPORT

Futballparlament – kevés optimizmussal

ÖTTUSA

A Fábán-ügy:
titokban

Most már nyilvánvaló: öttusázó világbajnokunk, Fábán László átigazolási ügye nyúlik, akár a réstészta. Sokkal többet sajnós nem is lehet hozzátenni a dologhoz, merthogy az érdekeltek úgy látják jónak: ne áruljanak el semmit, ami félreértésekre adhat okot. A mi véleményünk más: szerintünk éppen a titkolódzás szülhet mendemondákat, pletykákat.

Mindenesetre megkerestük Lang Elemért, a Bp. Honvéd szakmai elnökhelyettesét:

— *Higgye el, az emberek kíváncsiak az ügy hátterére. Miért akar elmenni Fábán a Csepelbe?*

— Ha nincs ellenére, sarkítottan fogalmazok. Ebben az egész átigazolásban két biztos pont van. Az egyik, hogy ő beadta a kérelmét, a másik, hogy mi nem járunk hozzá a kiadásához. Többet nem mondhatok.

— *És Fábán mondhat?*

— Az eddig megjelentekkel ellentétben, mi nem tiltottuk — nem is tilthattuk — meg versenyzőnknek, hogy nyilatkozzék. Mi csak megkértük arra, hogy amíg nem tisztázódik minden, inkább ne teregetsük ki a szennyes ruhát.

— *Mégis, mikorra várható döntés?*

— Tíznapon belül biztosan.

Az öttusaszövetséget csupán azért tárcsáztuk, hogy meg tudjuk, hol lehet elérni Fábiant. Császari Attila főtitkár segített:

— A lakásán ugyan nincs telefon, de én úgy tudom, már egy órája a Honvéd vezetőségénél kell lennie. Most tárgyalnak.

— De hiszen én most beszéltem velük... — vágom rá hitetlenkedve, s ennyiben is maradtunk.

Újabb kísérlet, újabb telefon a Honvéd elnökhelyettesének. Kiderül: Fábán tényleg ott volt, de már elment, fejlemény nincs.

A kör itt bezárult, hiszen Fábán sehol, a csepeliek pedig megvannak ugyan, de — érthetően — ők aztán végképp elzárkóznak a nyilatkozattól. Az eset nem engedti. Sőt, nagyon is gyakori — még mindig.

Az információ befagyasztása ellen tehetetlenek vagyunk? Talán igen. Persze a világ ettől még megy tovább.

Hét és fél órán át tanácskoztunk szombaton a Kongresszusi Központban a futballparlament. Összegyűltek vagy húszan, jobbára öszes és gyűrűlő hajúak. S felette kevesen azok közül, akik miatt tulajdonképpen összeült a monstre értekezlet; aktív futballisták mutatóban lehetett csak látni. A jó harminclagú elnökségben a játékosoknak csak egy képviselője foglalt helyet, összesen két labdarúgó szolt hozzá a témához. Tulajdonképpen ez rendben is van, nem az a dolguk, hogy vitázzanak, nekik futballozni kell, kicsit jobban, mint eddig. Hogy ennek érdekében mi történjék, arról tárgyalnak egy mászkonon a résztvevők. MLSZ-funkcionáriusok, bizottsági vezetők, megyei szövetségek, klubok képviselői, egyéb szakemberek. Közülük többen is elmondták, hogy a futballban kulcsszerepet töltenek be az edzők. NB I-ben, NB II-ben működő edző azonban nem mondott semmifajta véleményt. Egyetlen nagy tekintélyű mester — a 68 éves Lakat Károly dr. — szólalt fel.

A tanácskozás parlamenti formák szerint folyt. Somogyi Jenő, az MLSZ elnöke szolt elsőnek, értékelve az eltelt egy évet, beszélve a jövő feladatairól, majd huszonegyen kapta szót. Kifejtette véleményét a labdarúgás helyzetéről Deák Gábor államtitkár, az ÁISF elnöke is. Hogy ők és a hozzászólók mit mondtak, arról már bővebben olvasni, hallani lehetett, többnapos késéssel sok értelme nem lenne visszaidézni a szavaikat. Tulajdonképpen nem is az a lényeg, ki mit mondott, hanem az, miről is volt szó, miben látják a hibákat a szakemberek, hol keresik a kiutat. Nem lehetne azt mondani, hogy túlságosan sok optimizmus csendült ki a hozzászólásokból, mindannyian reálsan mérték fel a magyar futball mai helyzetét, és jóformán senki nem jósolt valami meredek felemelkedést.

Alacsony képzettség,
kicsinyke fizetség

A tanácskozás középpontjában — s ezt feltétlenül pozitívumként kell elkönyvelni — az utánpótlás kérdései álltak. Somogyi Jenő a beszámolójában szolt arról, hogy megpróbálnak az utánpótlásnak egy önálló bázist kialakítani. A Népligetben kívánnak állandó otthont találni az ifjúsági válogatottnak, hogy folyamatos munkát lehessen végezni. Január 1-jével ötmillió forintot alapítványt létesítenek, amelynek növekedéséből, kamataiból minden évben a meglevő és az alapítandó labdarúgó-kollégiumokat kívánják segíteni. Deák Gábor államtitkár bejelentette, hogy egy vállalat — nem kívánja megnevezni — egymillió forinttal járult hozzá az alapítványhoz. Később, mikor Demján Sándor, az MLSZ elnökségi tagja szót kapott, megnevezte a vállalatot: Pallas Lap- és Könyvkiadó. Azt is hozzátette, hogy a kiadó a Végh Antal-könyvön szerzett nyereségének egy részét kívánja az utánpótlás fejlesztésére fordítani. Demján Sándor, mint az alapítvány kezelésével foglalkozó bizottság elnöke megnyugtatta az értekezlet résztvevőit, hogy a rájuk bízott pénz tisztesen kamatozik majd.

Általános volt a vélemény, hogy az utánpótlás fejlődését nagyban gátolja a szakmai munka alacsony színvonala. Mint Szánier János, a liga elnöke mondta, az utánpótlás-korosztályokkal foglalkozó edzők fizetése a legalacsonyabb kategóriába tartozik, képzettségük nem megfelelő, és mégis tőlük várják a legtöbbet. Piller Sándor, az MLSZ ifjúsági

bizottságának elnöke attól tart, hogy ez a helyzet a jövőben még romlik is, mert az utánpótlásedzők közül sokan mellékállásban dolgoznak, az ő bérüket nem bruttószámlák, tehát az adó tovább csökkenti a jövedelmüket, s fizetésük vásárlóereje amúgy is csökken. Többet kell nekik juttatni, és az anyagiakat máshonnan kell elvonni. Például az adminisztratív apparátus csökkentésével lehet a pénzhez jutni. Eszminek módszertani előadó alig vegetáló egyesületekben, minnek az NB III-ban pályaedző a vezetőedző mellett?!

Dr. Nádori László, a TF egyetemi tanára személyes tapasztalatai alapján mondta el, hogy az FC Liverpool utánpótlásának vezetőedzője a második ember a klub szakmai rangsorában, a labdarúgás és a tudomány világkongresszusán, Liverpoolban ő tartott előadást a messze földről összegyűlt neves szakembereknek, professzoroknak. Kocsis László, a Komárom megyei labdarúgó-szövetség elnöke, aki éveken át dolgozott Tatabányán ifjúsági edzőként, azt panasolta, hogy a klubokban a vezetőedzők nem figyelnek az ifjúsági és serdülő csapatokra. Egy ízben a Komárom megyei ifik Tatán mérkőztek egy másik megye válogatottjával. Kocsis rábeszélte a vezetőedzőt, hogy nézze meg a meccset, hátha fölfedez egy-két tehetséget. Az edzőnek nagyon tetszett a komáromiak kapusa, mondta, hogy azt érdemes lenne megszerezni. Hogy az illető már jó ideje védett a Tatabánya ifjúsági csapatában, vagyis régóta a saját klubjának játékosja volt, azt a vezetőedző nem tudta.

Alapanyag
a humoristáknak

Az utánpótlás kérdései jelentős teret kaptak az MLSZ elnökségének fejlesztési irányelveiben, amelyet Zalka András, a TF egyetemi tanára állított össze. Ebben az szerepel a többi között, hogy illúzió a jövőt az iskolai labdarúgásra építeni, mert az iskolák nagy hányadában hiányzanak a legminimálisabb tárgyi feltételek, az iskola még a tantervi feladatait sem tudja ellátni. Barcs Sándornak, az MLSZ volt elnökének mindjárt volt egy javaslat. Elmondta, hogy az NSZK-ban a totó nyereségei ráldozták az iskolai labdarúgásra. Edzővé képeztek sergényi testnevelő tanárt, adnak nekik rendszeres havi fizetést, és jelenleg az NSZK-ban kétmillió gyerek futballozik. Idehaza egy klub sem sajnál akár 1,2 milliót adni nem is különösen nagy tudású labdarúgóért. Ennyi pénzből 40 testnevelő tanárnak lehetne egy évben havi 2500 forintos fizetéskiegészítést adni. Negyven iskolában figyelnek és képeznek a tehetségeket ennyi pénzből... Dr. Géczy István, a Magyar Diáksport Szövetség elnökhelyettese vizaszul annyit mondott, hogy az újonnan alakult diáksportkörökben és egyesületekben fociznak is a gyerekek.

Nemcsak az utánpótlásnál folyó szakmai munkával voltak elégedetlenek a hozzászólók. „A fejlődés csak a panaszkodásig jutott el” — mondta Somogyi Jenő, és hozzátette, hogy a korszerű edzőmódszerek alkalmazásában az MLSZ nem lát előrelépést. Dr. Lakat Károly szerint intrikák szövik át a szakmai munkát, a szakosztályvezetők keresztbe teszik az edzőnek, ő pedig a saját útján dől bele a vezetőkbe. „Készíthettem volna egy összeállítást az újságokból” — folytatta —, „hogy 1987-ben ki, mit mondott a másikról. De nem tettem, mert reggelig olvashatnék föl ebből. Mi szövegetek az alapanyagot az

újságíróknak, a humoristák a mi apró háborúnkból gazdagodnak meg.” Furulyás János, az FTC labdarúgó-szakosztályának elnöke abban látja a bajok egyik okát, hogy az ösztönzési rendszer nem hozza ki a maximumot sem az edzőből, sem a játékosból. Hogy ez a megállapítás helytálló, arra Deák Gábornak egy megjegyzése is utal: „Vajon célravezető volt-e, hogy az EB-selejtező sorozatért 125 000 forint prémiumot vehettek fel a válogatott játékosok?” Nálunk alacsonyabb a teljesítmény, mint az érte adott juttatás — hangsúlyozta az államtitkár. „A labdarúgó-szövetség talán legfontosabb, legszuverénebb tevékenységi területén, a szakmai kérdésekben még vajmi keveset tudott letenni az asztalra!” Végh Tibor, a Videoton labdarúgója nem vitatja a játékosok felelősségét, de megjegyezte, hogy az edzők is ludasak, mert nem küldik el azokat a játékosokat, akik nem kellő ambícióval edzenek, s emiatt romlik az edzőmórák.

A bajnokságot általában középszerűnek ítélték meg a hozzászólók. Somogyi Jenő véleménye szerint tisztességes volt a küzdelem, nem érkezett jelzés irányított eredményekről. Ősszel 980 000 nézője volt a mérkőzéseknak, Svájcban 920 000-en, Ausztriában 392 000-en, Belgiumban 1 030 000-en, tekintettel meg a szezon meccseit. Bálint László, a válogatott technikai igazgatója arról beszélt, hogy a válogatott csapatok nemzetközi mérlege szembeszökően jobb az egyesületekénél. Az EB-selejtezőkön idén 66 százalékos volt a mérleg, a kluboké a tétmérkőzéseken 63,6 százalékos, de ha a Honvéd teljesítményét kivesszük, akkor mindössze 41,6 százalékos. Pedig a labdarúgás bázisát a kluboknak kell alkotniuk. Reményi Gyula, a Honvéd szakosztályelnöke kifogásolta, hogy a válogatott túlságosan sokszor von el játékosokat a kluboktól.

Nincs értékhatar

Ami a sportág szervezeti rendjét illeti, nagy vívmányként könyvelték el az MLSZ önállósulását. Deák Gábor úgy látja, hogy az elmúlt fél esztendő tapasztalatai kedvezőek. de nem problémamentesek. A jelenlegi szervezeti megoldást átmeneti helyzetnek tekintik, a szerzett tapasztalatok birtokában tovább kívánnak lépni. Így a demokratizálás útján is, s ezt várják az MLSZ-től is: váljon a klubok a labdarúgók, a szakemberek valódi szövetségévé.

A szervezeti renndhez tartozik, hogy elkészült az új átigazolási szabályzat. A jövőben sehonnan nem lehet ingyeren elvinni játékos, s mindazok részesednek az átigazolási díjból, akik kiemelkedő tehetségeket nevelnek. A felső szinten az értékhatar megszűnik. Nem kell félni ijesztő számoktól, mert ha egy piacnak kell a kínálat, nem szoknak magasra az árak. Az MLSZ nem dönt, a klubok megegyezése a meghatározó.

A külföldi szerződésekkel az MLSZ elnöke egyetért. A Honvéd adta el a legtöbb játékosát, mégis első a bajnokságban és jól szerepel az UEFA Kupában. Egyébként tavaly 2,8 millió dollár jött be a labdarúgás vérkeringésébe került 140 millió forintot nehéz lett volna máshonnan előteremteni.

Sok minden másról szó esett az értekezleten. A bíraskorlától — Szlávik András elemzete elsősorban a témát —, a szurkolói magatartásról, a pályák rendjéről, a premizálásról, a futball és a közörség kapcsolatáról, a bajnokság rendjéről és egyebekről. Volt miből okulni.

Maradona – fogyókúra után

„Csak nem vagyok bolond, hogy kihagyjam a visszavágót” — mondta kissé durcásan Diego Maradona azoknak a sportújságíróknak, akik már-már kétségbe vonták, hogy Nápolyból hazatér a december 16-ai Argentína-NSZK barátságos mérkőzésre.

A Nápolyval kötöttségét még azt is lehetővé teszi, hogy akár barátságos találkozókra is hazatérjen — tűzte hozzá — az argentin válogatott vezető edzője, Carlos Bilardo nagy öröme, aki maga sem számított „Chico”-ra. Diego a 24 ezer kilométeres ide-oda utazás fáradalmaitól sem retten vissza. Mindenesetre a Jumbo kényelmes első osztálya megkönnyíti az utazást, bár mind előtte, mind utána az olasz nemzeti bajnokságban kell bizonyítani: december 13-án a Juventus, 20-án pedig a Verona ellen... De Diego „az isten” nem nyafog. Alig várja a pillanatot, hogy a mexikói Mundial döntője után először újból meggyőzze a válogatot: Argentína még mindig jobb az NSZK-nál.

Fizikai erőnlétét jónak tartják. A svájci-olasz határ egyik különleges klinikáján eltöltött tíz nap is csak rossz emlék, hiszen Maradona „meglepoen gyorsan lábba állt” — mondja Signorini edző. Egyesek szerint egyszerűen csak fogyókúrára vonult vissza, mert már nem bírta elviselni, hogy „dagnak” csúfolják.

Az utóbbi időkben mintha kissé alábbhagyott volna a lendülete. Megsápadt volna játékosgyénisége — hányták a szemére Mire ő: „Sohasem halt ki belőlem az akarat, változatlanul győzni akarok. Ezért nap mint nap meg kell küzdeni, lépésről lépésre végig akarok menni az 1990. évi világbajnoksághoz vezető úton”.

Futballdráma Athénban

A Honvéd megjiegt

Vajon megtudja-e egyszer a szurkoló az igazságot, hogy miért nem közvetítette a televízió a Panathinaikos-Honvéd UEFA Kupa visszavágót? A rádióközvetítésből ugyanis kiderült, hogy a görög kollégáknak a monitorán visszajátszották a gólokat. S ha ez lenne az egyetlen bajunk ezzel a mérkőzéssel, kit érdekelne? Sajnos azonban ezen a szerdai estén futballdráma zajlott le, amelynek végén görögötűzek gyúltak a látlátón. A kispesti 5-2-es hátrányát ledolgozta a görög együttes és 5-1-re verte a Honvédot.

Amikor a Honvéd 5-0-ra vezetett idehaza, úgy tűnt, megtörtént a csoda. Aztán a padlón lévő ellenfél felállt, mert volt lelkiereje, mert a

játékosok arra gondoltak: ilyen szegénnyel nem térhetnek haza. S a jósok már ekkor figyelmeztettek: nyolcvan-ezer fanatikus szurkoló buzdította megokszorozza a görög játékosok erejét. Am a focihoz csak az erő nem elég, kell még hozzá emberi tartás, ész, hit a győzelemben, a továbbjutásban. Ha ez utóbbiak hiányoznak, előjön a kishitűség, a gyávaság. Ez történt Athénban a Honvéddal, amely megjiegt, elvesztette látszólagos tartását. Jellemző, hogy csak akkor kezdték el támadni, amikor már 3-0 volt az eredmény, azaz minden mindegy alapon. Későn tehát, ezért elbuktnak megint, kezünk... —

A politikamentes olimpiáért

Bűnhődnek a távol maradók

Az amerikai kongresszus két demokratapárti képviselője — mindkettő volt sportoló — a washingtoni amerikai-szovjet csúcstalálkozó előtt felhívással fordult Ronald Reaganhez, az Egyesült Államok elnökéhez és Mikhail Gorbacsovhoz, az SZKP KB főtitkárához. Levelükben azt kérik a két vezetőtől, hogy „tegyenek meg minden erőfeszítést a politikamentes olimpiái játékok érdekében”.

Ben Wigthorse Campbell — 1964-ben a tokiói olimpián szereplő cselgáncsválogatott kapitánya volt — és Tom McMillen — az 1972-es müncheni olimpián ezüstérmes amerikai kosárlabdaválogatott tagja — véleménye szerint vissza kellene térni az ókori olimpiák idején bevált gyakorlathoz, amikor minden politikai vitát, el-

lenségeskedést felfüggesztettek a játékok előtt, s azok idején.

★

Juan Antonio Samaranch, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke Lausanne-ban a NOB központjában a jövő évi nyári olimpiái játékokkal kapcsolatos nyilatkozatot adott. Ebben többek között leszögezte:

— Mindazok az országok, amelyek az 1988. január 17-éi határidőig az ötkarikás játékokra beneveznek, de az utolsó szándékukat megmásva az olimpiáról távol maradtak, nem indulhatnak 1992-ben a barcelonai nyári olimpián.

A NOB elnöke ezek után arról számolt be, hogy a 167 NOB-tagország közül eddig 90 küldte el nevezését az 1988. nyári olimpiára.

A kitüntetett

„...és jött a doktor(mó)”

Dr. Jakab Erzsébet, a Vasas női kézilabdacsapatának orvosát arra kértük, hogy orvosi pálváról és sporthoz való közbűséről beszéljünk — A piros-kék színű szőnyegem még születésem óta örököltem — mondja a doktor nő. — Egyébként is sportcsalád vagyunk, a férjem röplabdázott, ma társadalmi vezetőként dolgozik kedven sportágában, a fiam pedig kosárlabdázik.

— Ön is sportolt?

— Igen asztalitenisztem a Vörös Meteor szőnyegén tudatosan készítem az életre, gyermekkoromtól orvos akartam lenni. A diploma

megszerzése után mindjárt a Sportkórházba kerültem full-orvó-gégszék.

— És a Vasas?

— Kedvenc klubomnál lassan másfél évtizede győgyitok. Ez idő alatt a birkózók, vízilabdázók, labdarúgók és természetesen a kézilabdázók mindig bizalommal fordultak hozzám panaszukkal. Egyébként négy évig Török Bódog vezette női kézilabda-válogatott orvosa is voltam.

Dr. Jakab Erzsébet munkáját a közelmúltban az ÁISF a Magyar Népköztársaság Sportérdemem ezüst fokozatával jutalmazta.

Tegyen egy próbát az olvasó: képzelje el, miként szeretné ideálisan leélni az életét? Hagyja szabadon szárnyalni a képzeletét, mint ha nem lennének korlátai. Almodozzon, vágyakozzon, repítse a fantáziája. Hová jutott? A részletekben, egy-egy történetben talán igen messzire. Az egészben, ahogy az életet végig kell élni, sokkal közelebbre: majdnem ugyanoda, ahol van, vagy ahol már volt. A tökéletes élet ugyanis fikció, mindenki mást ért alatta, mindenki önmagához méri. Ez köti gúzsba a képzeletet, eddigi életünk, amik vagyunk, meghatározó. Ahol vagyunk, kiindulópontja annak, ahova tartunk. S ezt a képzelet csak ideig-óráig lépheti át, a realitások visszahúznak.

Az olvasó kettős értelemben is börtönben van: az egyik a fizikai, amelyből tőle függetlenül szabadul, ha lejárt a büntetése; a másik, amiben nem különbözik a többi embertől, az önmaga korlátai, önmaga gyengeségei foglya. Eből csak saját maga szabadíthatja ki önmagát. Ez sokunknak egy életet át sem sikerül, csak törekszünk a számunkra tökéletesnek hitt élet felé. S ez az, amit soha nem szabad feladni, engedni a kísértésnek. A kifelé kacsingatásnak, a másokhoz való hasonlítgatásnak csapda van a végén, amelybe menthetetlenül beleesünk. Mert ha olyasmint akarunk elérni, ami lehetetlen nekünk, azt meg sem próbáljuk igazán. S ez hamis tudatot dédelget: mint amikor valaki nem éri el a fa csúcsán a legszebb almát, ezért mérgében lerázza az egész termést. Összedönti a saját életét, s egyre messzebb kerül még attól is, ami korábban elérhető volt.

★
Mindaz, amit eddig írtam, kis patakönként egy folyóba ömlik és kitalálódik: meg kell ismernünk önmagunkat. Mert balgaság azt hinni, hogy a világ az embertől függetle-

Beszélgetés önmagunkkal

nül változik: csak az egyes ember tevékenysége az, amely az egészet jobba teheti, s ez majd visszahat az egyénre. Az önelemzés a kiindulópontja mindennek. Ki vagyok, mit akarok, mi a dolgom a világon? Ezt újra és újra végig kell gondolni, időt szakítva a beszélgetésre önmagunkkal.

Feltüremkedhetnek ellenvetések a tunyaság, a gondatlanság, az igénytelenség zászlói alatt. Az afféle demagógia, amely azzal állítja a hallgatóit, hogy mindenre tud egy legjobbat, egy biztosat. Hallgass rá, megmondom, mit tégy, s nem kell gondolkodnod. Ha bajod van, itt vannak a sémák, válassz! A fecske felszín megkímél a mélytől, de az alap nélküli ház hamar megrepedezik és a legkisebb földrengéstől is összedől. Miként az önmaga megismerését elodázní, megüszni akaró egyén, amely alkotásra éppoly alkalmatlan, mint az értelmes életre, mert e kettő valahol ugyanaz.

★
Gondolnom kell az olvasóra, aki nem tud követni, s méginkább azokra, akik e körön belül kapaszkodót keresnek, hogy visszanyerjék hitüket a jövőbe. A büntetésüket töltők között sok ilyen hitét, arcát, önmagát vesztett ember van, de nemcsak közöttük persze, akikben ott lakozik a szándék a jóra, a szépre, de mélyen elásva. Elég csak a verseket elolvasni, amelyeket ők írnak, megannyi kiáltás, vágyakozás, valami másra, jobbra. De ezek a versek többet is jelentenek: sikert, mert olyasmint sikerült megfogalmazniuk elsősorban önmaguknak, ami bennük van, és soha nem tört elő, csak most.

gát s elfelejti mindazt, amit eddig átélt.

— Ez nevelés. Hol találom én egy rendes lányt, akivel egy normális házasságot le lehet élni? Csak a bűnözők körében lebzselő lányok jöhetnek szóba, s ilyenmel házasságra lépni, értelmetlen. És ha mégis, honnan vennénk a pénzt, hiszen se lakásunk, se támogatónk? Ki törődik velünk. Örülnek, ha valami hülyeséget csinálunk, s oda kerülünk, ahová valók vagyunk.

— Mit követett el, és mikor kezdte a börtönöket járni?

— 1974-ben garázdaság miatt kaptam felfüggesztést, aztán rá négy évre bicikliket loptam, 8-10-et, ezért kaptam másfél évet, majd nemrég, amikor szabadultam, Miskolcra mentem, s ott betörttem egy szakszoport üzletébe, onnan, vagyis a tárgyalóterméből elvittem lemezjátszót, kazettát, ezeket eladtam. 1983. december 3-án szabadulok.

— Tehát van még egy éve, még átgondolhatja a dolgokat.

— Nincs mit gondolnom. Teljesen kilátástalan minden. Kár volt megszületnem. Értse meg, nincs, ami az élethez kötne. Senkim és semmim nincs. Ki ad nekem anyát, apát, ki adja vissza az elrontott, tönkretett gyereket? Nem szeret senki és én sem szeretek senkit. Pedig — jó lenne, ha lenne valaki, akihez tartozom.

Mint az elhangzott szavak is bizonyítják, még a didergő árvaság, az önpusztító szándék mélyén is él a vágy, hogy tartozzék valakihez. De az egyedüllét, a közösség nélküliesség komor vállalása épp attól fosztja meg, amit óhaj, a valóságos emberi kapcsolatoktól. Senki nem vitathatja, amit az elhangzottak alátámasztanak, hogy nehéz sors jutott neki osztályrészül, de egy alapvető dolgról — a többi között — megfeledkezett. Talán nem is tudja, hiszen ki mondta volna meg neki? Ez pedig az, hogy „mikor megszületik az ember, a saját életét kapja megoldandó feladatnak”.

Márpedig ő mindennel foglalkozott az eddigi adatott har-

minckét éve alatt, csak azzal nem, hogy mi dolga itt, ezen a világon. Ha józanul és pánik nélkül nézett volna végig a sorsán, akkor felismeri, hogy csak magára számíthat és foggal-körömmel, aprólékos munkával felépíti a saját életét. Egy olyan életsorsot, amely köré már emberek vonzódnak, egy lány, aki társa lesz, s aztán a gyerekek, akikért érdemes vállalni a küzdelmet, akik a napi szürke és mégis hősies erőfeszítésekre sarkallják az embert, akik átsegítik a napi megaláztatáson, a méltatlanságokon, ugyanis ezek csaknem minden ember osztályrészei. Sajnos! De ez nem ok arra, hogy meghátráljunk.

És mi az öngyilkosság, már annak a szándéka is? Semmi más, mint megfutamodás. Ha igazam biztos tudatában és hitében vagyok, akkor nem rendít meg sem a méltatlan vendi, sem a hazugság. Ehhez viszont az kell, hogy az ember elvégezze naponta azt, amire feltette életét. Vajon miért húzódoznak fiataljaink a rendszeres munkától? Talán azért, mert egyszerűen csak azt látják benne, hogy pénz kapnak érte, amiből ügyahogy meg lehet élni... Holott a munka, az értelmesen végzett munka ad önértéket, és segít úrrá lenni a méltatlan helyzeteken. Mindez azt szolgálja, hogy az ember ne legyen „kegyetlen árva”; még önmagával szemben se.

A kegyetlen árva

Mert már vannak ilyen emberek, s nem is kevesen. Ezek egyike Ajtai Kálmán, aki néhány másodperc alatt harminc sebet ejtett magán, szisszenés nélkül. Órákat, mire összevarrták sebeit. Egyébként az egész fiatalember csupa seb és tetoválás. A lábujjától a tarkóig húzódnak a sebek, s ahol ezek nincsenek, vagy már halványak, ott virágznak a tetoválások.

Óvele is külön helyiségben találkoztam, sajátos körülmények között, amelyek megakadályozzák, hogy végrehajt-

Vannak emberek, akiket nem szeretünk, ellenérzésekkel vagyunk irántuk, de az okát igazán nem tudjuk megfogalmazni. A szó pontos értelmében nem értottak nekünk, nem bántottak bennünket, és mégis. Hitem szerint ez nem más, mint annak ösztönös felismerése, hogy nem azonosak való lényükkel, alarcot, maszkot viselnek, azaz másnak mutatják magukat, mint amik. Ők azok, akik nem várt helyzetekben elsőként összeroppannak, sokszor szélsőségesen.

S az ellenkezője: a derűt, nyugalmat árasztók, akikről bár nincs kézzelfogható bizonyítékunk, mégis azt mondjuk, rendes emberek. Ez nem azonos a büntetlenséggel, miként az előbbi a bűnösséggel, ha távolabb tekintünk, mint a büntetőjogi bűnösség. S figyeljük csak meg, egy idő után a megérzésünk beigazoldódik, csak akkor már más fogalmakat használunk velük szemben: gyűlölet, szeretet.

Vajon mi, milyen emberek vagyunk? Majd mások ítéletei eldönti? Ha erre igent mondanánk, cáfolnánk az eddigieket, az önismeret elsődlegességét. Erre azok hagyatkoznak, akik a tunyaság, a gondatlanság, az igénytelenség elrejtésére szövetkeztek. Akik maszkot viselnek, s pontosan olyanok látszanak, amit mások kívántak tőlük. Ki lehet próbálni: bizonyítsunk valakiről olyasmint, ami tőle teljesen idegen. Mondjuk a csirkefogónak, hogy milyen rendes ő, és fordítva. Ha meggyőzőek vagyunk, igyekezzük majd megfelelni a róla kialakított képnek. Persze csak ideig-óráig, amíg érdeket nem sérti, mert ekkor előretör igazi énye. Ez csak játék, ám az önmagukat nem ismer-

rőknek igazt, mert elhiszik. Ők már a saját érdeküknek sem gazdái, sokszor ellenségei...

Mindezzel nem tagadom a mások véleményének, megítélésének fontosságát. Ennek azonban csak akkor van értelme, ha ismerem legalább az alapvető eligazodási pontjaimat: ki vagyok, mit akarok, mi a dolgom a világon? Nem hiszem hogy ehhez valamiféle fífikás műveltség, különlegesen pallérozott elme kellene. Egy afrikai törzs irástudatlan tagja is válaszolni tudna rá. Ő azért, mert a civilizáció nem rontotta meg, ösztönösen érzi a helyét. Nekünk ezért nehezebb, de csak annyiban, hogy a kérdéseket fel kell tennünk — idáig tehát el kell jutnunk —, s a válaszokon gondolkodni kell. Ennek tudatában, ismeretében értékelhető a mások véleménye rólam. S persze ez az alapja annak is, hogy másokról képet alkothassak. Az önismeret hiánya vezet oda, hogy minden kritikát gyanakodva fogadunk, s sértésnek vesszük és szelektálás nélkül kritikával válaszolunk. Mert hogyan is tudnánk megkülönböztetni az igazat a hamistól?

★
Tudom, hogy e gondolatok senkitől sem idegenek, még ha másként is fogalmazzák meg, vagy csak gondolnak ilyesmikre. Azt is tudnunk kell, hogy a belső számvetéstől nem válnak sem jobbá, sem rosszabbá. Miként a leltárkor sem bizonyos előre, hogy többet lesz vagy hiány, bár azért sejtjük. Ha megismerjük a meztelen igazságot, ha a tényeket számba vettük, megszabadulhatunk korlátaink bilincseitől. Olyan utat választhatunk, amelyen végig is tudunk menni. Nincs kis élet és nagy élet, mindenkinek a saját élete a legnagyobb, ha megtalálja az értelmét. Ettől még igaza van Herakleitosznak: „Az ember lelke távoli ország, megközelíthetetlen, felderíthetetlen”. — Másoknak... —f—

Ha mégis, akkor csak a szeretet hiányát hozza fel tanúbizonyságot, hogy lám, mire vezet az, ha nemzedékek nőnek fel szeretet, törődés, értelmes cél híján.

Ezek a sorsok kellemetlenek, nemcsak azoknak, akik elviselik, hanem a társadalomnak is, de mert léteznek, s egyre több ilyen lesz, szembe kell nézni velük. A társadalom egyre jobban felismeri, s kész a tragédiatorozat megállítására. Csak emlékeztetni szeretnék a drogosokra, a kábítószeresekre, a szipósokra, mindazokra, akik valamilyen formában menekülnek s önmaguk ellen fordulnak, pusztítják fiatal, egészséges szervezetüket, szellemüket. Kinek használt az, hogy csaknem évtizedig nem szölvünk róla?! Ettől nemcsak léteznek, hanem virágoztak is.

Ugyanigy kell szembenéznünk a magány, az árvaság, a szeretetlenség áldozataival is. Nem azért, hogy megbélyegezzük őket, hanem azért, hogy meggyógyítsuk. Igaz, ma már — hiszen felnőttek — apát-anyát nem tudunk adni nekik, de értelmes célt, feladatot, igen! És ez nem kevés. Miből álljon ez? Abból, hogy saját életüket, mint feladatot, megoldják. És ezzel tesznek nagy szolgálatot nemcsak maguknak, hanem a társadalomnak is. És azt ne higgyék el, hogy az ország, a nemzet lemondott róluk. Lehet, hogy egyesek igen, de a többség nem! Nagyon sokan tisztában vagyunk azzal, hogy akik nem követtek el jövathetetlen bűnöket embertársaik ellen, azok számára léteznek a visszafelé vezető út. Csak rá kell lépniük, s megtenni lassan, araszolva — az egészet.

És akkor ők is meghallják azt a dallamot, amely az embert dicséri, ahogy a költő Áprily Lajos fogalmazta:

De túl romon, ha perce jó csodáknak,
a mély megkondul, mintha vallana,
s a bolt alól harangtisztán kicsendül
s magasra száll az ember dallama!

A látogatók

Joghallgatók nagyobb csoportja látogatott el az egyik kelet-magyarországi bv-intézetbe. Melléjük szegődtem kísérőnek, hogy halljam, érzékeljem véleményüket, észleljem reakcióikat. Egyébként is igen tanulságos olyan emberekkel beszélgetni a börtön világáról, akiknek a benyomásai frissek, élénkek, befolyásmentesek. Köztudott, ha az ember valamit nagyon sokáig végez, egy idő után elveszíti azt a képességét, hogy a részleteket is észrevegye, megújódási készsége csökken, s szinte el sem tudja képzelni, hogy valamit másként is lehetne csinálni. Ez nem mond ellent a tapasztalat fontosságának, de a rutinból végzett bármiféle munka egy idő után a haladás kerékkötője lehet.

Mindezek tudatában roppant érdekesnek ígérkezett e fiatalembereket megfigyelni. Azt is tudom, hogy az ilyen látogatók nem kellemesek az elítélteknek, hiszen ki örül annak, hogy lányok, fiúk bámulják, leplezetlen kíváncsisággal.

Nem tudom, hogy érkezésük előtt a tanáruk mit mondtak, de rögvést feltűnt a fegyelmezettségük és a bizalmatlanságuk. Több esetben is meglepetés érte őket, de igyekeztek palástolni, pedig legszívesebben megbeszélték volna. Azután az is, hogy amikor olyan helyre mentek, ahol nem voltak elítéltek, sokkal fesztelelenebbül viselkedtek. Bár felhatalmazásuk volt rá, egyetlen elítéltet sem mertek megszólítani. Igen jellemző „incidens” zajlott le az egyik zárkánál. A felügyelő kinyitotta az ajtót, s odahívott néhány fiatalat, hogy kérdezzek bátran. Az elítélt megértően — mit ne mondjak —, biztatóan mosolygott, míg ők elsápadva, döbbenet nézték, nem tudtak megszólalni.

★
A program eme része viszonylag rövid volt, egy röpké óra alatt végigszárguldtak az intézetben. Benyomásnak, a látvány szintű befogadásnak elegendő, de nem több. Ezért is érdekes, amit egyikük, az igencsak öntudatos hölgy mondt, aki saját bevallása szerint büntetőbíróként készült. „Olyan ez a börtön, mint egy katonai laktanya. Meglepetően jó körülményeket láttam...” Ellenvetése, hogy ugye innét nem lehet kimenőre menni, hogy a zárkaajtók nem azonosak a lakosztályok ajtóival, és hadd ne soroljam meg a különbségeket, azt felelte: „Égy helyes, a társadalommal szemben cselekedetek elkövetőinek ne is legyen jó!” S ezen ne haborojjon fel az olvasó, hiszen ezt egy jó egzisztenciával rendelkező, ebben a szemlemben nevelkedő ember mondta, s véleménye nem egyedi.

★
A látogatás második fele már sokkal izgalmasabb volt. A fiatalok az intézet vezetőinek rövid tájékoztatását követően kérdéseket tehetek fel. S bevallom, kezdeti csalódásom oldódott, bizony a kérdések, felvetések zöme, ahogy nőtt az ismeretanyaguk, egyre lényegibb, egyre „forróbb” lett. Hogy miért alacsony az elítéltek bére; miként őrzi meg pénzüket a fizetőképességét hosszabb távon; miért nem számít be a nyugdíjba az itt ledolgozott idő; hogy kik és miért kerülnek egy zárkába; kiküszöbölhetők-e a börtönártalmak; s van-e egyáltalán értelme az itteni nevelőmunkának, ha a kinti beilleszkedés feltételei megnyugtatóak stb.

Bizony jó érzés volt hallgatni az okos, a jó értelemben vett öntudatos kérdéseket, amelyek arról tanúsítottak, hogy a fiatalok nyitottak a világnak eme eldugott szegletére is, és a börtönt nem valami elzárt, mindentől független intézménynek látják, a problémák társadalmi összefüggéseit keresik, kutadják. S azt sem titkolhatom el, hogy megnyugvással hallgattam az intézet vezetőinek a válaszait, számos olyan kérdésben is, amely nem kifejezetten a büntetés-végrehajtásra tartozó. Emberséggel, felelősséggel beszéltek az elítéltekről, nem volt cinkos, vagy cinikus összekacsintás, s nem volt melleszés.

★
S mégis, mindezek ellenére maradt bennem hiányérzet, mint amikor látszólag minden rendben van, de az ember csak érzi: valami hibádzik. No, nem az, hogy elmaradtak a menet közbeni spontán megnyilatkozások, hogy nem fedezték föl olyat, amit én már nem látok. Nem. Talán az — s tartok tőle, ez másutt is valahogy így zajlik —, hogy olyan volt az egész, mint egy üzemből, amely során még a munkásszállót is megtekintik a vendégek. Csak hogy itt a legfontosabbak nem az épületek, a gépek, s még nem is a munka, hanem azok az emberek, akik büntetésüket töltik. Ők teljesen kimaradtak az egészből, mintha tárgyak lettek volna. A jogászfialatok, a jövőendő bírák, ügyészek, ügyvédek érzelmileg majdnem érintetlenül maradtak, keveset érezhettek a börtön légköréből, semmit sem tudtak meg az itt lévő sorsáról. Kivéve azt a pilanatot amikor az egyik dohányzó fiatalember benézett egy helyiségbe, ahol több elítélt ült, állt és dohányzott, sűrű füst gomolygott. — Ezek mit csináltak ott? — kérdezte. — Dohányoznak, válaszoltam, s láttam az arcán a megrökönyödést. Talán még a cigaretta is megremegett a kezében, vagy csak képzeltem?

Mert hát igaz, hogy a bűnözés társadalmi kérdés, eme összefüggések, az elítéltek létvizonyai a jogi szabályozás tükrében meghatározottak, sokat el is árulnak, de valóságos képet alkotni a honi börtönviszonyokról az elítéltek nélkül, nem lehet. S ezzel nincs szándékomban megbántani senkit, főleg nem a fiatalokat, de úgy hiszem, e látogatások sémáját — amely látszatra jól bevált, mert mindenki kellemesen érezte magát — talán meg kellene változtatni. Hogy több ökből is egy életre szóló élmény, netán megrázkódtatás legyen mindazoknak, akik valamilyen módon hivatászerűen foglalkoznak majd a bűnös emberrel. No, nem arra gondolok, ami persze egyenemély emberre ráférne, hogy bezárjuk őket egy zárkába, hanem arra, hogy kisebb csoportokat fogadva adjunk lehetőséget nekik, hogy felügyelet mellett, de szabadon beszélgesse az elítéltekkel. Még az sem lenne eretnecség, ha néhány percre becsukódna mögöttük egy üres zárka ajtaja, hogy a büntetőbíróknak készülő hölgy soha ne feledje el, mi a különbség a börtön és a laktanya között. Itt nincs be-lül kilincs!

S persze vigyázni kell arra is — s itt már nem a jogász-hallgatókra gondolok, ők jöjjenek csak minél többet —, hogy csak azok kerülhessenek közelebbi kapcsolatba a börtön világgal, akiknek a szándéka tisztességes, s nem valamiféle gazdagodásra lehetőséget kínáló különlegességet akarnak felmutatni. Mert az egyik fotós „kolléga” — nyilván esti hallgató — máris azután érdeklődött, miként készíthetne „művészi fotókat” idebent. Minden kommentár nélkül ez az a szemlélet-mód, amelyet nem szabad látogatni, felkarolni.

A látogatók emberekhez jönnek...

„Szabadulásom napján csak ihatok, nem?”

A VASKAPU DÖRRENVE CSAPÓDOTT UTÁNA. Nem nézett hátra, ugyanis azt tartja a babona, hogy nem szabad visszaneézni, mert akkor a távozó hamar visszakérül. A sarokra érve megállt, letette táskáját, cigarettát kotort elő a zsebéből, rágyújtott. Hatalmasat szippantott a cigarettából, mintha a kesernyős füsttel együtt a szabad levegőt is mind egyszerre akarná beszívni. A szabad levegőt, mert most már azt szívhajtja a három évi börtönlevegő után. Megtapogatta a farzsébét, ott lapult a keresete. Kis híján húszezer forint. Elégedetten nyugtázta, ott van.

Az állomás mintegy négy-öt száz méterre volt a börtöntől. Oda igyekezett, aztán haza, haza az övéihez.

Szeretett volna ajándékot vásárolni két fiának és feleségének. De reggel hat óra lévén, még csak az élelmiszerüzletek voltak nyitva. Az egyik kirakat előtt megállt.

— Egy kétdecis nem fog megártani — dünnyögte magában, meglátva a kirakatban levő üvegeket.

Belépett az élelmiszerüzletbe, vásárolt egy kétdecis barackpálinkát. Amint kilépett a boltból, rögtön fel akarta bontani, de aztán meggondolta magát. Sok a járókelő, elmegy az állomás előtti parkba, majd ott iszik egy kortyot.

A parkban még nem szerelték le a padokat, pedig már december közepe volt. Megállt az egyik padnál, lecsavarta az üveg kupakját. Ivott egy kortyot. Jóleső bizsergést érzett a gyomrában. Ránézett az üvegre, aztán ismét a szájához emelte, jól meghúzta. Alig maradt az üveg alján. Rácsavarta a kupakot, aztán meggondolta magát, megitta a maradék pálinkát is. Az üres üveget eldobta.

— Venni kellene még egy üveggel — mondta önmagának, s megfordulva visszaneézett az élelmiszerüzletre. — Nem, nem veszek, elég volt. Józanul kell hazaérnem, otthon várnak.

Cigarettát vett elő, rágyújtott és továbbindult.

A parknak az állomás felé eső részében barna formaruhás szabálysértők dolgoztak. A lehullott faleveleket seprték, gereblyézték össze, kosarakba rakták és hordták egy csomóba. Egy pillanatra megállt, nézte őket, aztán folytatta útját. Már majdnem kiért a parkból, amikor valaki rákiáltott.

— Lajos, ma szabadultál?

Megfordult, visszaneézett, az egyik szabálysértő integetett neki.

— Te vagy az, Jóska?

— Én hát, ki lenne más?

— Mennyi van még hátra?

— Még öt nap, éppen december huszonegyedikén telik le.

— Szerencséd van, otthon leszél az ünnepek alatt — mondta Lajos, s közelebb lépve kezét nyújtott ismerősének.

— Mikor megy a vonatod? — kérdezte Jóska.

— Egy óra múlva.

— Hozhatnál nekünk egy üveg bort — halkította le a hangját a szabálysértő.

— Elveszi az ór.

— A fenét. A levélkupacba belerakod, aztán méz tovább, csak akkor ne nézzen oda, a többit majd én elintézem.

— No, nem bánom — mondta Lajos és visszaindult az üzletbe.

KÉT ÜVEG BORT ÉS EGY KÉTDECIS PÁLINKÁT VÁSÁROLT. Az egyik üveg bort és a pálinkát a táskájába tette, a másikat a kezében vitte.

Jóska, amint meglátta az üveggel a kezében visszafelé ballagó Lajost, odament az őrhöz, és valamit rejtettől hűvvel magyarul, mutogatott neki. Így terelte el a figyelmét addig, amíg ismerőse elrejtette az üveget a levélkupacban.

Lajos az állomáson jegyet váltott, aztán leült a váróteremben. Cigarettát vett elő, éppen meg akarta gyújtani, amikor észrevette a táblát: Dohányozni tilos! Felállt, kiment a WC-re ott szívtá el cigarettáját, közben felbontotta a pálinkásüveget, ivott egy kortyot.

Mintegy félórányi várakozás után beállt a vonat. Felszállt, üres fülkét keresett. Amikor végre talált, kényelmesen elhelyezkedett. A két üveget maga mellé állította a padlóra, a táskáját a csomagartóba tette.

Kétórányi utazás után ért a fővárosba. Addigra elfogyott a bora és a pálinkája is. A Nyugati pályaudvaron szállt le a vonatról, már amennyire leszállásnak lehetett nevezni, azt a műveletet, ahogy lemasztott a lépcsőn. Az éhgyomorra megivott pálinka és bor, nem beszélve a jól fűtött fülkéről, megtette a hatását.

Odatámogett az egyik büféhez, egy darab kolbászt és kenyeret vett. Ott helyben elfogyasztotta. Visszament a büféhez, három deci bort akart venni, gondolván, leöblíti a késői reggelit, de szeszes itallal nem szolgálták ki. Mondott egy cifrát, aztán kitámogett a taxiállomáshoz.

— A Délibe — mondta a sofőrnek, amikor sikerült bemásznia az egyik ülésre.

A gépkocsi vezetője szó nélkül indított — úgy látszik, megszokta a részeg utasokat — és mintegy tíz perc múlva a Déli pályaudvar előtt fékezett.

Mivel szeszszel itt sem szolgálták ki, megivott három kávét, ez úgy ahogy, rendbe hozta, mire indult a vonata.

— Három óra van — állapította meg, felpillantva az állomás nagyórájára, amikor Dombóváron leszállt a vonatról. — Még van időm, az asszony négyig dolgozik. Addig eszek valamit — mondta félhangosan és bement az étterembe.

Fél deci barackpálinkát kért, étvágygerjesztőnek, rántott húst, és egy üveg sört. Megebedett, aztán beült a pályaudvar előtt várakozó taxik egyikébe és a Napsugár áruházhoz hajtott.

Az áruházban villanyvonatot vett a kisebb fiának, magnetofont a nagyobbiknak, aztán ismét taxiba ült, és hazament a lakására. Hiába csegett, az ajtó nem nyílt ki.

— Még nincsenek itthon — dörmögte, megfordult és elment a közeli vendéglőbe.

Itt már csak sört ivott, nem is ült le, úgy helyezkedett, hogy kilásson az utcára, várta a feleségét és a gyerekeket. A harmadik korsó sör után megütta a várakozást, ismét elindult a lakása felé.

A csöngetés után nagy robajjal nyílt az ajtó, két gyerek rontott ki rajta, az egyik nyolcéves, a másik tizenkettő.

— Megjöttél, apukám! — kiáltották szinte egyszerre, és ugrottak apjuk nyakába, aki kis híján elesett. Nem azért, mert a gyerekek olyan nehezek voltak, hanem az egész napos ivás megtette a hatását.

— Hát anyátok? — kérdezte Lajos akadozó nyelvvél.

— Mindjárt jön, a boltba ment.

A két gyerekkel madarat lehetett volna fogatni, olyan boldogok voltak, amikor megkapták az ajándékokat. Hiszen szinte minden levélben, amit apjuknak írtak, említést tettek arról, hogy mit szeretnének kapni karácsonyi ajándékként. Tudták, apjuk néhány nappal karácsony előtt érkezik haza.

MINTEGY NEGYEDÓRA MÚLVA AZ ASSZONY IS MEGÉRKEZETT A BEVÁSÁRLÁSBÓL. Amikor férjét meglátta, csaknem eldobta a szatyrokat örömeiben, úgy ugrott a nyakába. Nagy volt a meglepetés, hiszen csak a következő napra várta. Öröme azonban öröm is került.

— Már megint ittál, apukám — mondta szemrehányóan, miután megcsókolta a férjét.

— Ejnye, a szabadulásom öröme már csak ihatok egy-két pohárral — méltatlankodott Lajos.

— Hiszen minden leveledben azt ígérted, hogy soha többé nem nyúlsz a pohárhoz. Még azt is megvetted, aki iszik.

— Már veszekedsz? El akarod rontani a hazatérés örömet?

— Nem veszekedem én Lajoskám, de úgy szeretném, ha nem innál többet, hiszen tudod, hogy minden bajt az ital hozott ránk. Úgy szeretnék végre veled és a gyerekekkel együtt tölteni egy boldog karácsonyt.

— Boldog karácsonyt? Most lesz! Nesze, itt van! Nézd, mennyi pénzt hoztam — mondta a férfi és a zsebéből kimarkolta a bankjegyköteget, az asztalra dobta.

Az asszony nem válaszolt, letörölte könyveit, elkészítette a vacsorát, asztalhoz parancsolta a gyerekeket, a férjét kihívta a szobából, aki duzzogva vonult be oda, miután az asztalra dobta a pénzt. Megvacsozáztak.

— Adj egy pohár bort!

— Lajoskám, tudod, hogy nem tartok itthon bort, azt ígérted egyébként is...

— Ígérted, ígérted — vágott közbe a férfi.

— A szabadulásom napján iszok, aztán be van fejezve — mondta, s hogy szavainak nyomtatékot adjon, dühösen vágott öklével az asztalra.

A két gyerek ijedten nézett apjára, akl odament a konyhaszekrényhez — felesége odatette az asztalra dobott bankjegyeket — felvett egy ötszázat, kiment és bevágta maga után a bejárati ajtót.

Az asszony sírva borult az asztalra. A két gyerek odament hozzá, simogatták, puszilgatták, vigasztalni próbálták.

Lassacskán megnyugodott. Leszedte az asztalt, elmosogatott, aztán a szobában megágyazott a gyerekeknek, lefektette őket. Amikor ezzel végeztet, kiment a konyhába, leült az asztalhoz, nézett maga elé. Már nem sírt, a könnyei elapadtak, csak a szívét szorította el valami.

Talán egyórányt üldögélt ott egyedül, gondolatok nélkül, nézve a semmit, amikor megszólalt a csengő.

— Na, megjött. Képzelem, milyen állapotban — sóhajtott fel.

Felállt, kinyitotta a bejárati ajtót. Nem a férje volt, hanem a szomszédja, de az sem volt teljesen józan.

— Csókolom, Erzsike — dadogta — csak azért jöttem, hogy a Lajost ne várja haza.

— Miért? Mi történt vele? — kérdezte ijedten az asszony.

— A rendőrök kötözködtek vele az igazolatásnál, ő meg lekevert az őrmesternek egyet, aztán jött a készültség és elvitte. Na, csak ezért jöttem, jó éjszakát.

Erzsi betámolygott a konyhába, lerogyott a székre, egy pillanatra nézett maga elé, aztán a karjára borult.

— Istenem, ezért vártam én annyira? Ezért dolgoztam, gürcöltem egyedül három évig? Azt hittem, végre lesz egy boldog karácsonyom. Boldog karácsony — zokogta. Cs. S.

TERSÁNSZKY JÓZSI JENŐ

(3)

Ruszka Gyuriék karácsonya

Gyuriék, mihelyt elváltak a csapatból, úgy elhalmozták kérdésekkel, mintha Marci égen-poklon mindenre tudna adni útbaigazítást. Kivált az asszony majd hogy rá nem mászott. És valósággal kellett neki kiasztot, vén csontjait, úgy törleszkedett hozzá, s rázta, illette előtte kurta derekát az új ködmönben. És tán még inkább is aztán, hogy vette észre, miképp Marci a lány körül óhajta örömeiből kakaskodni.

Egy üveg itóka is volt többek közt Marcinál. Ezt Gyurinak adta őrizetül, mert a fekete zsakettjében nem volt alkalmas zsebe, miben tartania. Előbb azonban kortyogattak mindhárman. Még a lány is ivott egy keveset a Marci nagy kínálatára. Mert — bár szerényen vonult meg apja megett — az ő tetszését is megnyerte Marci, s nem volt ellenére, ha körülé legyeskedett.

A gazdáékig jó nagy út esett még. Épp a túlsó felén laktak a városnak. Hanem Marci egyszer csak megállott, magasba tartva mutatóját a társaság élén.

— Megálljunk! — vezényelte — gyérünk csak befelé az öreg Gyokusinszkyhoz. — Gyuriék erre mind a ketten lányukra néztek. Az szóltan fordult el.

váltás után magok közé fogadták az új tagokat, s csakhamar rá is zendítettek.

A lány addig elhúzódott a csűr fél eresze alá, a setétbe. Anyja ugyan egyre nyugtalanodott miatta, s tizszer is megpróbálta magok közé vinni.

— Hagyjon, hagyjon, mamuska, nem fázok én, nincs most hideg, tessenek csak akármeddig — védekezett a lány.

Hanem az utolsó énekszám közben Kakukk Marci észrevetlen ott hagyta a kántálót, s odajött a lánynak a setétbe.

— Ejhá, a varjúk szebben kárognak, mint mink — vigyorgott, s miközben ezt súgta, a keze már rajta is volt a lány derekán.

Az idegenkedően húzódtott vissza tőle. Leginkább is anyjától tartva, hogy odajön újra, s itt kapja őket. Mert ekközben nagy csoszogva, köhögve tuszkolták be egymást a kántálók a házba.

— Mit félsz annyira — vonta magához Marci, s szokásaként az arcába dugta arcát.

— Olyan szép kislány vagy — s ölegetni, tapogatni kezdte. Aztán körülnézett sebtiben.

— Be van ez zárva? — rángatta meg a csűr ajtaját. — Ni csak, nincs is bezárva. Gyere csak, nézzük, mi van benne? S magával akarta karolni a lányt. Aztán nem sokat szaporított, hanem mindjárt meg is próbálta nyalábra ölelni. Csakhogy a lány hevesen kezdett ellenkezni. Taszított

el minden erejéből magától, s beleragadt a csűrajtóba:

— Erresszen! Kiáltok! Kiáltok! — lihegte. — Kijönnék! Hagyjon az istenért.

Úgyhogy Marci — látván, mindhasztalan az erőszak — eleresztette. S szép szóval kezdte újra:

— Gyere, na, drága. Ne félj. Benn lesznek azok, ki tudja, meddig? Gyere, nem lesz semmi baj.

Nem sok kellett volna már a lánynak, hogy megadja magát. Imént túlságosan váratlan érte a támadás, s legkivált az rémítette el, hogy elgyúri, bepiszkolja kikeményített, fehér alsóit. Úgy lehet, már várta is, ahogy zihálva, várakozóan állottak, hogy megint tettelesen kezdi Marci az unszolást, s megregegett minden újabb közeledtével. Csakhogy ezúttal nagy gajdolás, köszöngetés között megjelentek a kántálók az udvaron. Legelől anyja, aki ott is termelt nyomban. Most még jobban meglátszottak rajta a sűrű itókák, és koldusos, sűrökás gügyögéssel esett rá a lányra, hogy kiengesztelje, amiért kinn hagyta.

— Hát Marci? Hol van Marci? Nem látad? Kinn maradt pedig — tudakolta közben, s olyan fejmozdulatokat tett, mint a kopó, ha gyanúsít szimatol. Nagyobb lett álméltkodása, mikor az ármányos Marci az utca felől látta meg bejönni a kántálók közé.

— Itt vagy? — Hát te hol jársz? — ragadt rá rögtön.

— Ni. Még majd félre se mehet már tetőled az ember — vonított vállat Marci.

A kántálók ezenközben vitába keveredtek, hova menjenek ezután. Egyikük nagyban fájlalta, hogy idestova engedni meg a kántálást a városkapitány. Bezzeg régente. De mindennek azok az akasztófára való alvágjak az okai. Tavaly is úgy loptak, mint a tűz. Hulljon le a körmük.

Még odakinn az utcán se tudtak megállapodni, merre tartanak, s Gyuri maga is nagyban szavalt köztük. Most már nemigen okozott neki gondot, hogy tetszeni fog-e vagy se a lánynak, ha így hurcolják magukkal. Büszkélkedve mutogatta be őt ugyanis a többi kántálónak, de azontúl édeskeveset törődött vele.

A leány ezúttal nem kis keserűséget fojtott magába, kivált anyja iránt, és titkon körülbelül ez járt a fejében. Lám, anyja, apja mindenben kedvüket töltik, alig van gondjuk órá, aki minden jóval van hozzájuk, s most még hát annyi kis öröme nem lehetett tőlük. Hogy ki ne jönne epp akkor, mintha irigylenék. S épp anyja. S hogy járt a szeme Marci után. S most is hogy akasztodik rá egyre. Pedig az imént már apja is görbe szemmel nézte. Részeg már mind a kettő. Csak még össze ne kapjanak.

Effélék jártak a lány fejében, hanem mindössze csak ennyi szemrehányást tett anyjának útközben:

— Tetszik látni, mit mondtott tatuka, hogy csak a gazdáékhoz megyünk, s ugyi, most mamuka is, nem bánja már, ha minden házba beme-gyünk már.

— Na, ne félj semmit se, drága, nem megyünk többet sehová egy világért. Ez a tol-

vaj apád az oka, látod — próbálta mindenképp engesztelni az anyja. És hiába, nagy jóvátehetnékében csaknem hajba kapott Gyurival, mikor egy ház előtt újra megállapodott a társaság.

Csakhogy Gyurit már nem lehetett egykönnyen rakoncára fogni, ha egyszer belejött a kántálásba. És a többi kántálók is az ő pártjára keltek, mikor az asszony rátámadt. Csaknem összeverekedtek miatta. Végre is a lány maga tudta csak nagy nehezen rábeszélni anyját, hogy engedjen, s csak kántáljanak tovább. Haragudott is magára, hogy ostobán kiengedte száján azt a szemrehányást, mikor titkon maga se bánta, ha tovább kántálnak, hátha mégis alkalma lesz összekerülnie Marcial. Rosszul számított azonban. Mert valahol csak megállapodtak ezentúl, anyja mindenütt a sarkában volt Marcinak, s egy pillanatra se vesztette szeme elől.

Mire a gazdáékhoz értek, azok már elmentek hazulról a templomba. Elindultak hát ők is oda. De csak hárman maradtak újra addigra. A többi tag ki erre, ki arra széledt útközben, s egy helyütt Marci is faképnél hagyta őket. Bár megígérte, hogy majd éjfélí mise után ott fogja várni őket a cinteremben.

Gyuri istenesen bekapott eladdig. Hatalmasokat tántorgott, és el-elakadó nyelvvél hetet-havat összegyagvált. Nagyobb öröme csak akkor vette észre, mikor közel voltak a templomhoz, hogy Kakukk Marci nála felelte a pálinkáját. De kis idő múlva magába szállott, és kijelentette, hogy ő becsületese ember, nem csal meg senkit, s holnap visszaadja Marcinak.

— Már miért hogy adjad — oktatta ki az asszony, aki nem sokkal volt józanabb. — Elvesztetted, és megvan. Mit hagyja nálad! — S egyetértően röhögtek.

A lány nagyon elfáradt már a sok kódorgásban, s örvendett a templom kivilágos ablakai láttán, legalább leülhet majd egy kicsit. De a templom tömve volt már néppel. Javában zúgott az orgona fenn, s a magosban göztkörben égtek a csillárok gyertyái a felszálló vegyes páráktól. Tömjénillattól, ruhaszagtól, pálinkabűztől. Ruszka Gyuriék alig tudtak helyet kapni egy oszlop megett, egy Szent György-kép zugolyában. Nem volt itt már hova leülnie szegény lánynak, pedig sajogtak a lábai, fázott is már egész testében, álmos volt és fáradt az aleltsággig.

Apja, anyja bamba kábulatban meredtek a levegőbe. Majd egy időtől anyja letérdelt, s részeg, eszelős rájongással szögezte tekintetét a szentképre, s úgy hajbókolt s csapdosta össze kezeit, hogy a lány nagyobb szegényére, minduntalan magára vonta a körülállók botránkozó figyelmét. Közéjükben egy részeg ember térdelgett, s színtolyan bűnbánóan akarva hajladozni, előrebukott arccal, s tompán koccant homloka a kövön.

Majd riadalom támadt hátuk megett, a hivek köztött. A betlehemesek jöttek be, foltottan csörömpölve tarkán pántlikás firkósokkal. Mőgöttük az öreg bojtár cafatos gubájában, akinek az angyal fogta hátára akasztott kongója nyelvét, hogy ne kolompoljon. S a jászolkások földre tették a rózsaszín világos, piros tornyos papírjásolt.

Egyszerre csak felharsant a Betlehem pusztájáról szóló ének, áhitatos, örömteli megindulást támasztva min-

Ünnepi üdvözet helyett

(MARIANNAK)

Valahogy fennakadt a rácson
a lelket tisztító karácsony
a hó most hiába hull le
nem mondják suttogón: bújj be!
fenyőillatú szobába
ahol ragyog karácsony homálya
Lepereg előttem múltam
mielőtt így a porba hulltam
mikor még igazak voltak a szentek
akkor tiszta voltam még, gyermek
s akartam, létezzem Isten —
öböne erősen hittem
enyém volt a holnap, a játék
meglepett minden ajándék.

De van bennem most konokság
hozza erő a hozott vágy
amit a múltamból hoztam
mielőtt csúful elkárhoztam —
a jövőt tudom csak kézni
Próbáljon szeretőn kísérni
a hőlepte jégvájta úton
ha vétkesem fülembé sügjön.

Álmomban eljött egy angyal
nézett csak szűzfehér arccal
szemében ezer karácsony
s a meleg még élt a kalácson
azt mondta segít, de merjek
átkozzam a bűnt és kezdjek
egy új életet, szebbet
tagadnam le a keresztet

(S a fenyőág gyantaillatában
érezem, hogy erő van a vágyban)

Harmay Dénes
Baracska

A műfenyő

Ott állt a műfenyőfa magányosan a kirakatban. Nézte a járókat tömeget, egyikük-másikuk kezében illatos, „igazi” fenyőfa. Az emberek siettek, meg sem álltak, hogy megcsodálják őt, a fenyőfaültetvényt. Mennyire fájt ez neki. Tudta, hogy az ő ágaira nem agatnak majd finom szaloncukrot, csillogó díszeket, szépen fénylő gyertyákat. Mert ő műanyagból van. Nincs kelme illata. Milyen buták az emberek — gondolta. — Hiszen nekem nem potyognak le a tűském. Engem el lehet tenni jövő karácsonyig. És én is szép vagyok.

Az emberek persze tudomást sem vettek róla. Csak állt ott magányosan, festett ágakkal, illattalanul, és nézte élő társait, akik boldogan „mocarogtak” gazdájuk kezében.

Molnár István
Márianosztra

Az el nem égett gyertya

A társadalom legkisebb közösségének kialakításához is időre van szükség, az összekötöttség, az egymáshoz való kölcsönös alkalmazkodás mind-mind türelmet igényel, de ugyanakkor a figyelmesség mellett az egymás iránt érzett szeretetnek fokozottan szilárdnak kell lennie.

Húsz év távlatából, közel nyolc éve minden karácsonykor az el nem égett gyertyát szorongatom a kezemben. Nem hiszem, hogy ezen a napon akad olyan ordas kedvű ember, aki ne oldódna kissé merevségéből, ne kerítene hatalmába a gyengédség, ne az otthon, a duruzsoló kályha, a fenyőillat, a család: anya, apa, feleség, gyerekek —, a békeség melegítene át a szívét, hogy legalább rövid időre embernek érezhesse magát.

Ezen a napon még a füstös alvilági lebujsok is elcsendesednek. Vendégeik egyre halkabba veszik niktől és italtól érdes hangukat és csendben kiűrik poharaikat, majd magukba szállva, szótlannul magányos hajlékukba húzódnak.

Nyolc éve szorongatom én is az el nem égett gyertyát, és magam elé idézem a korábbi húsz békés karácsonyt. Nyolc éve ott áll az elképzelt

ajándéksomag a fenyő alatt, gazdájára várva, és én gondolatban osztogatom szerető boldogsággal az apró kis ajándékokat. A vágyakozástól meglevenedő alakok megmozdulnak képzeletben, mosolytól könnyes szemük mint parányi érték, most nagyra nő, s a könnyes szem iriszen az égők csillagpontjai ragyognak, a vibráló árnyalatok pedig lassan elfordulnak tőlem. Mint eszelős tárom ki a karom, hogy visszafogjam a távozókat, de csak egy-egy megvető kacaj marad utánuk, miközben az el nem égett gyertyát szorongatom, amely lassacskán alakját veszíti tenyeremben, már a csillagszórók is halványabban szórják szerte a szikrázó fényt, az ajándékok papírjai elsárgulnak, a szalagok kifakulnak, de bennem ott marad az elérhetetlen vágy, most és mindenkoron.

Farkas Gábor
Állampuszta

A békesség kedvéért

Apám azért haragszik rám ma is mert régen ködbe vesző távoli múltban ha a kollégiumból levelet írtam nem őt köszöntöttem első helyiütem hanem anyámat bár ő számtalanszor kérte kisfiam tedd meg a békesség kedvéért írj első helyen neki hisz úgy szeretné látni álmatlan éjszakáimon még most is hallom anyám síró hangját ahogy két kezével átfonja vállam gyengéden magához ölel úgy írjad kisfiam hogy legyen meg a békességünk kedves apám kedves anyám hát hogy vagytok miként éltek mit hoz a holnapotok apám már nem sokáig haragszol rám anyám kifog rajtad is az öregség de nem takar el kettőtököt sohasem a feledés egészségileg én sem vagyok jól hosszú életben nem nagyon hihetek de még abban sem reménykedhetek hogy megérem a holnapot ki köszönt majd titeket e neurózissal megtűzdel napokon az új pestis elterjedésének kezdeti napjain a világméretű harc kibontakozásának néma tanúi vagyunk mi a jó és rossz harcának részesei kéretlenül is jelenlévő fegyverhordozók eltűnhetünk ebben a kataklizmában hát a békesség kedvéért még utoljára kedves apám kedves anyám nem tehetek mást tőletek búcsúzó

A véletlen játéka

Már az is véletlen volt, hogy mindketten eljötték, hogy vártak, túrták a tumultust, s közben mi nem gondoltuk, hogy mindketten arra vágytak, hogy lássanak két kivert, a társadalom szélére, az árkok padjainál is mélyebbre süllyedt páriát. Már az is véletlen, hogy a tömegben találkoztak, egymáshoz szóltak és némán imádkoztak, hogy a perc, ez az iszonyatos kényúr, kitolja határait. De nem a véletlen műve, hanem szívünk dobbanása, szemünk káprázat nélküli őszinte kitarulkozása, hogy megérkezve keblünkre ölelhettük őket. Keblünkre öleltük, de két karunk remegése, szótlán ajkunk rezzenése árulkodott magányunkról. A véletlen hozta, hogy egymás mellett, némán néztük a két nőt, s láthatatlanul kezet szorítottunk. Nem veszünk el, hiszen szemben, ott a túlparton, nem a mélyben, nem az irdatlan messzeségben, kezét nyújtja felénk a szabadság, s a szabadságnak legszebb őrtállói, szerelmek hordozói, látogatóink. Ha majd minden nap a találkozás örömet hordozza, ha majd egy nap, fénylő koronája minden szenvedésnek azt hozza, amit némán, suttogva, félve kértünk, elmondhatjuk: kiüzetésünk végét hát megértük!

Herr László Ádám
Budapesti Fegyház és Börtön

Karácsony estén

Drága kis szerelmem,
most neked is fájhat,
hogy karácsony estén,
nem lehetek nálad.

Helyettem elküldöm
a szívem, a lelkem,
meg fogod érezni
az éjjeli csendben.

Amikor megremeg
majd a gyertya lángja,
akkor ér el hozzád
szívem sóhajtsa.

Csillagszóró fénye
könnyet csal szemembe,
akkor ér majd szívem
dobogó szívedbe.

Hozzad szállok édes,
letörölni szemed,
hogy nagyon szép legyen
karácsony ünneped.

Töltsé meg szívedet
csöndes, békés álom,
szobádat járja át
a boldog karácsony.

Jókúti János
Vác

denki lelkében. Az asszony is feltápáskodott térdelpeltéből rögtön, s Gyurival egyetemben vad lelkesedéssel eresztették neki hangjukat. Gyurinak valóságban olyan örömláz fénylött az arcán, mintha valami trágár kocsmánótát fújna. Meg is szomjazott az ének végeztével, s kétszer is csepp hogy elé nem rántotta az üveget ujjasából. Csak aztán eszmélt rá kedvetlen, hol van.

A templomból kijövet nem Marcial, hanem a gazdákékkal találkozott. Javakorabeli, tehetős szekeres ember volt a gazda. Vele volt a felesége, legény fia, eladó lánya s két kisebb fia. Gyuriek valóságilag megrohanták őket áldás-kívánataikkal s engedelem-kérésükkel, hogy nem kántáltak náluk.

— Tessék megengedni most az egyszer. Feljött ez a kislány, otthon kellett töltsük az estét, mikor már jöttünk, késő volt — siránkozott hazugul Gyuriné, s még a kislányoknak is kezet akart csókolni sorba.

Addig Gyuri boldogan fogadta a gazda dicséretét lányáról, akit meg a gazda felesége kérdezett barátságosan egyről-másról. A jó asszony szeme észrevette a lányon, miben lehet az árva ezekkel a részeg disznókkal, azért felajánlotta, maradjon velük, vet ő neki ágyat. Majd reggel köszönteni jönek apja, anyja, akkor elmehet velük.

A lány hajlott volna erre, ámde apja, anyja világgért se hagyták.

— Hogy engednének, az istenért! — szörnyülködött anyja — vettem én neki jó kis ágyat, jó meleg van a házbán, hogy engednének a drágát.

— Hát hozzátok el legalább magatokkal majd reggel, ha köszönteni jöttök — bocsá-

totta őket útnak a gazda, s megsimogatta a lány arcát.

Alighogy elváltak, Gyuri valósággal felháborodva rántotta elő az üveget ujjasából, hogy már egészen kijózanodtak a templomban. Ittak is aztán derűre-borúra, hogy mire kiértek a házak közül, már újra virágos lett a kedve neki is, az asszonynak is. S ez a második berűgás valami sajtáságos mámort idézett elő Gyuriban. Bohókássá, csaknem ötletessé tette, hogy minduntalan megkacagattatta a nőket. És oda se fitytyentett feleségének, aki meg lehetős szűró megjegyzéseket tett közbe-közbe, mintha irigyelne a Gyuri jókedvét, s erővel meg akarná haragítani.

Vagy talán az bántotta az asszonyt, hogy a lány láthatóan sokkal szívesebb s bizalmasabb apjával, mint azelőtt, s jókat kacag annak mókáin. Gyuri pedig gyöngéden ölelgeti, csókolja őt. S egyre gyöngédebben, hogy a lány már kissé talán túlságosan is atyainak érezte, ahogy ujjával a keblén motozott, s magához szorongatta. S a Marci iménti ölelgetése jutott eszébe.

Már jó benn voltak a kertek alatt, s az asszony egy helyet meg akarta állítani őket, hogy mutasson vagy mondjon nekik valamit. Gyurit meg a leányt nem nagyon érdekelte, és Gyuri újra odahajolt a lányhoz babusgatóan, hogy megcsókolja.

Az asszony ekkor hirtelen odaugrott, és megfogta a Gyuri karját, mérgesen elpenderítette.

— Eriggy már a nyavalyába, mit mind bújsz rá. Hogy az ember egy szót nem mondhat tőle — s még felé is rugott kurta lábával Gyurinak.

Hirtelenében oly furcsa s olyan kacagtató volt ez a kitérése az apró asszonynak,

hogy egyszerre mind a három elkacagták rá magukat. S ez — szerencsére — a Gyuri hirtelen dühbegurulta élet is elvette.

— Nézd már meg — mutatott fel aztán az asszony egy szőlősdomb tetejére, melyen egy házikó állt élesen kivilágított ablakkal. — Nézd már meg a Siket Máris lányát, hogy mulatnak odafenn. Bezzeg jó dolga van az ilyen cafatnak. Mint akinek hűtös ura van.

A Siket Máris lánya afféle jómádár híreben állott, s állandó osztóperben állott Ruszka Gyurinéval. Úgy volt, hogy egy-két hétig legjobb barátokként nyalták-falták egymást, aztán valamin összevesztek, letépték egymás fejéről a kendőt, s egy krajcárnyi becsületet se hagytak egymáson. S Ruszka Gyuriné legkivált arra tartott rá a másikkal szemben, hogy neki hűtös ura van.

— Hát mi? — szólt közbe Gyuri — akinek hűtös ura van? Hát osztán mikor megkaptalak Marcial a máléban? Na? — és nevetett.

Az asszonyt rettentően szíven érte ez.

— Úgy vakujj meg, tete, te, rongyos, ahogy ezt láttad. Úgy... — s egészen beletorzult az arca a kinba, hogy semmivel sem tud visszavágni.

— És mi? Ha úgy is lett volna. Ha egyszer nem vagy embere — próbálta nevetésre fogni a dolgot, de nemigen sült el neki. Míg Gyuri hunyorgatva röhögött, s nagyot ivott rá. Aztán hirtelen újra felragyogott az arca:

— Nem embere? Nem hát, ha nincsen valami szép lány. Ilyen majom kinek kell. Ugyi, Marika. Csak Kakukk Marcialnak.

— Tudja Marika, hogy ki vagy, ne félj, jónak mondod éppen — talált rá fogára az asszony. — Jónak mondod. Mi-

kor akkor is avval a ribanccal ittál. Egész héten. Én meg beteg voltam. Osztán kilökted ezt a szegényt a hára, egy ingbe, szegény Jánoskával. Szegényke, annak is csak te voltál a megölője. Még most is élne. Oszt még azt mondta máma, hallod, Marika, hogy ő soha egy ujjal nem nyúlt hozzád? Hallod?

Ez így tartott aztán vége nem szakadóan. Gyuri alig szólt most már egyptárszor közbe. Annál sürűbben ivott.

— Aci csak — kapta ki közben kezéből az üveget az asszony —, szabad nekem is inni egy kortyot. — S nagy elkeseregésben nagyot ivott ő is az üvegből. Aztán csak tovább folytatta utána visszaemlékezéseit.

Addig, addig, míg Gyuri egyszer már megsokallotta.

— Mármost ne ugrass többet, érted? Mert megütlek.

— Tessék már elhagyni — csitította a lány is.

— Mi? — állott feljebb az asszonynak. — Az ilyen tolvaj csak azt érdemelne meg, hogy a kutyák húzzák az árokba. — Itt már nem érte folytatni, mert Gyuri nekikapott a fején-k, félrerántotta, s olyat csapott arcába, hogy felbukott. De még a földön is összerűgdosta.

Az asszony rekedten ordított, a lány élesen, reszketve sivalkodott, s Gyuri egy pillanatra fújva, lihegve állott meg. Aztán továbbment pár lépést.

De az asszony, mint az ördögötől megszállott, teli torokkal kezdte rá újra, még ott a földön, a piszkolódást:

— Gyilkos. Zsivány. Gyiiiiiii-kos! — üvöltött, mint a kutya, mikor veszedelmet érez. — Te! — fordult meg Gyuri. — Te, hát mit akarsz? — A lány az apjától anyjáig szaladt sírva, könyörögve, hogy lecsitítsa őket. S most, mikor Gyuri megint vissza-

tért, hogy talán újra összerűgdossa az asszonyt, s úgy forogtak a szemei, mint az örültnek, a lány eleibe ugrott, s kétségbeesve ordított rá, körmeit arcának tartva:

— Verje meg az isten, gyalázatos disznó.

Gyuri erre mintha meghunyászkodott volna. Egy pillanati setében nézett az asszonnyra. Majd megfordult, s elindult maga előre, egy szó nélkül.

A lány ekkor anyjához ment, aki még mindig a havon kucorogva, hadonászva átkozódott, s most, hogy a lány felkelni segítette, nem elég, hogy valóban fájt a melle meg a háta a Gyuri rúgásaitól, vérzett a szája, még tetejébe színeszkedni is kezdett, hogy nem bír — ehejaj, ehejaj, mindjárt elalél, meghja őt itten — valósággal mintha kétségbe akarná kergetni lányát, az árvát.

Mikor végre hazaértek, Gyurit benne kapták aludva a lány tiszta ágában, amit anyja aznap nagy gonddal vetett neki. Benne kapták, ruhástul, havas, sáros csizmájával.

Az asszony éktelen indulatba jött. Se szó, se beszéd, nekiesett Gyurinak, és tépni, cibálni kezdte dühtől tajtékozva.

Gyuri egy darabig nem vette tudomásul, mint valami holt-tudomány. Mikor pedig felébredt, s kinyitotta szemét, elkezdett röhögni. Sunyin pislantott, motyogott, s ha az asszony füleibe ragadva felhúzta fejét a párnáról, visszacsapta azt újra, s gyereken tette magát, hogy ő horkol, ő alszik.

A lány nagy nehezen elhúzta róla anyját, hogy hagyja aludni ottan. S az asszony holtfáradtan ült le a Gyurival kettejüknek vetett vacokra a földön.

Gyuri közben felütötte fejét újra. Megkereste az üveget, s úgy fekve ivott, hogy több csurgott az ágyneműre, mint a szájába. Aztán mondta, hogy

jöjjön oda az asszony, és fekdüjön mellé.

— Na, gyere — járatta körűl tekintetét a házbán.

Az asszony, mikor ezt meghallotta, mint a fúria, ugrott fel újra vackáról.

— Pfúj! Hogy az Isten nyomorított meg.

— Verje meg az Isten, gyalázatos disznó — tört ki a lány is.

— Hát gyere te, ha nem tessék — motyogta Gyuri, és röhögött. Egészen ki volt vetközve mivoltából. Még az arca is rendes formájából, mint a tébolyodottaké. S visszacsapta fejét újra.

Kisvártatva az asszony is visszafordult megint a vacokra. Ott bóbiskolni kezdett, végre felborult és elaludt.

A lány a lánán ült keservesen sírva. Jó meleg ágya jutott eszébe, ott, az uraságnál, más boldog karácsonyestéi, szeretője a kocsis s a vén szakácsné, aki mennyire mondta, hogy maradjon, ne menj se-hová. Pedig leginkább érte jött el — a szakácsnéért —, mert irigye az is, és sokat keseríti. Istenem, senkije nincs hát a világon, akihez ő jó ne volna, s aki jóságát rosszal ne viszonzná. Tessék, most itt van, hazajött szüleit meglátogatni.

Körülnézett a házbán, és elhatározta, hogy nekifog, összekarja rögtön a motyóit, s megy egyedül a hajnali vonathoz. Legalább lássák meg, hogy elmarad. A veres függőnyt félrehúzza, kinézett az ablakon. Kékesen derengett odakinn a holdvilág, hóvilág, pirkadat. S látta iménti nyomait a hóban, egész le, a fák alatt a domb-aljáig. S eszébe jutott, mit szólnának az uraságnál, ha olyan váratlanul megérkezne? Erre visszafordult a házba. Az asztalra bukott a feje, két kezére. Könnyeit hidegen érezte kezére folyni, s elaludt.

Megőrzött kéziratok

Mit rejteget a szerkesztői fiókok mélye? Ime, bizonyosságul itt ez az irodalmi oldal az ünnepi számban. Költőzködés után, a szerkesztőségi rámolás összevisszaságában találtam rá e régtől őrzött írásokra. Szerzőik sorsa változatosan alakult azóta, hogy e kéziratok a fiókban szunnyadtak. Szerzőik között akad, aki fiatal-emberként szabadult, s azóta hírét sem hallottuk. Remélhetőleg megtalálta a helyét odakint. Másikuk továbbra is „hűség lakója” valamelyik intézetünknek. Van, aki az itt közölt írását szabad emberként, kintől küldte egykoron, de a küldemény már késve érkezett. Szerzője viszont a közelmúltban szabadult — újra. Ahányféle hangütés, annyiféle egyéni sors. Ami közös bennük, az készletű csöndes tünődésre a szerkesztőt. Mennyi tehetség, teremtő indulat, őszinte kitérőadás a művekben, s mennyi botlás, beteljesületlenség és kudarc íróik egyéni életében. Ami persze, nem véletlen. Ábránd és valóság különbözőségéről árulkodik.

De mindez már túlmutat a szerkesztő ünnepi szándékán, ami mindössze ennyi: tartalmas olvasnivalókkal — jó szórakozást!

Párbeszéd önmagammal

Emelj magad mellé! — kértelek akkor, s te bátran felemeltél!
Ülj, mintha csak szeretnél!
És vakon megöleltél.

Élj velem — mondtam azután, együtt múltammal-jelenemmel.
Te bólintottál. Kezem ügyetlenül játszott hóféhér kezdeddel.

Azt hiszem, féltem. Nem szóltam.
De bevallani mindezt iszonyú nehéz,
mint mikor érzi az ember gyanútlan,
hogy valaki a semmiből visszanéz.

Szalai P. András

Megfagyott szívem

Dermedt a kezem
az előbbi hógolyózástól
szinte fáj
szobánkban a meleg.

Ezernyi tű szürkál
de lassan, lassan
— forró tea, simogatás —
leirhatatlan érzés tölt el;

Veled hógolyóztam
veled is így voltam

A jó először fáj
mert nem hittem,
hogy érhet öröm,
vigság, boldogság.
Csak mentem utamon.

Most már egy nyár
egy ősz
egy hógolyózás után
most karácsonykor
felengedett
megfagyott szívem.

Burián Károly

Feltételek

Ha feledni tudom a múltat, a máé,
ha a rég elhagyott utat megielem,
ha nem vezérel vad indulat,
ha érzelmeim béklyóba verem;
ha feledni tudom a csóktalan nyarat,
akkor bizhatok, hogy megielem önmagam.

Koller Tibor György

KÜLÖNLEGES AJÁNDÉK

A Korzóban meglehetősen kevesen ültek. A karácsonyfaillattal keveredett gyertyaszag ünnepi hangulatot kölcsönözött a helyiségnek.

— Iszol még egyet? — kérdeztem.
Mariann bólintott.
— Igen, hozass még egyet.
Odahívtam a pincért és ugyanazt rendeltem.

— Tamás — mondta Mariann —, attól félek, veszedelmes dolgot művelsz.

— Miért, mit csinálók?
— Játssz az étellel... és nem vagy tisztában önmagaddal sem, nincs semmilyen célod.

— Ellenkezőleg. Az élet jobban ízlik, mint eddig. A téltelenségre itélt évek felébresztik bennem a vágyat az igazi után.

— Csacsiságot beszélsz — mondta Mariann. — Magad is tudod, hogy értelmetlen. Különböztet miért nem mérsz el Ágiékhoz?

— Ágiékhoz? — kérdeztem. — Hogy idegen emberek nyissanak ajtót? Ettől megkímélem magam.

— Mi a csudáért nem írtál neki?
— Mert azt akartam, hogy szabadnak érezze magát, s ne legyen súlyos teher a számára.

Egy percig némán néztem az utcán siető embereket, a homályba vesző, hunyorgó fényben szikrázó Országház ki-világított ablakait.

— Még soha, senkivel nem tudtam olyan őszintén beszélni — folytattam —, mint veled, az egyetem lépcsőjén két előadás között, de most félek a szavaktól, Mariann.

— Miért félsz kimondani az igazat?
— Mert akkor is olyat mondtam, amit ma már nagyon bánok, bár meggyőződésem, hogy így kellett cselekednem.

— Mi volt a baj?
Ittam az italból, éreztem, amint szétáramlik testemben, ereimbe hatol az alkohol.

— Februárban öt napra elengedtek — kezdtem kis idő múlva. — Csendesen bandukoltam hazafelé. A finom hó, a tiszta égen kirajzolódó ezüstkék felhők megnyugtató vidámságát akkor valahogy egyedül a magaménak éreztem, a természet szeszélyes ajándékának tűnt, mert tudtam: Ági a Déliben vár rám.

Átölelt, megcsókolt, én pedig átadtam a doboz édességet, amelyet szinte máigikus gonddal őriztettem egész úton.

Kedvesen csacsogott mellettem, amint a havat rugdostuk lefelé az úton. A hangja lágy volt, enyhe remegésében éreztem a sokáig visszafojtott és lassan feloldódni készülő boldogságot.

— Apáék már nagyon várnak — mondta útközben. — Azt mondtam, szabadságra jöttél haza, arról nem beszélnek... Azt hiszem, nem is sejtik.

— Biztos vagy benne, vagy csak hiszed? — kérdeztem.
Ági bólintott.

— Nem beszélnek róla.
A délelőttöt nálunk töltöttük. Ágit még soha sem láttam ilyen vidámnak és szépnek.

Újra ittam az italból. Mariann rágyújtott, engem is megkínált. Mélyet szippantottam a cigarettából.

Már sötétedett, amikor Ágiékhoz mentünk. „Hazánk megtért fia” mondták nevetve. Sok mindent kérdeztek. Milyen érzés az NDK-ban dolgozni, milyen a szórakozási lehetőségek, színházak, mozik, sportpályák? Kínos udvariassággal tértem ki a válaszadás elől.

Estefelé a lakást vidám nevetés töltötte be. Az ablaknál álltam, a délutánt halvány sötétség váltotta fel. Az égboltot és a háztetőket halott és titokzatos derengés őszt meg.

— Megmondjuk? — kérdezte mellettem Ági.

Egy percig némán néztem a szemébe, aztán bólintottam. Ági azt hitte, az eljegyzésünket fogom bejelenteni... Mást mondtam el a szüleinek.

— Mit mondtál el? — kérdezte Mariann.

— Ágin kívül senki sem tudta, hol vagyok. Otthon azt mondtam, az NDK-ban dolgozom. Akkoriban volt a vállalatoknál a nagy propagandahadjárat, így aztán elhitték.

— Régóta járunk együtt — mondtam szüleinek —, sokat foglalkoztatott bennünket a házasságkötés gondolata..., de nem köthetünk házasságot, legalábbis egyelőre nem. Sohasem jártam az NDK-ban, amit annak hittek, számomra nem más, mint egy intézet. Börtönben voltam, és öt nap múlva vissza kell mennem, csak szabadságon vagyok itthon.

— L élékölt csend telepedett a szobára. Az arcokra leirhatatlan döbbenet ült. Senki sem szólt, senki nem mozdult. Megértettem, mit jelent némaságba burkolódó hallgatásuk. Az utcán hűvös szél fúj. Fáradtnak éreztem magam, de nem az a fáradtság vett rajtam erőt, amely alvást igényel.

Ági utánam jött.

— Veled szeretnék menni — mondta remegő hangon.

— És a szüleid?

— Most az egyszer nem érdekel, mit gondolnak rólam — mondta. Sírással küszködött, de legyűrte könnyeit. — Te nem tudod, Gábor, mit jelent várni valakit, akiről tudjuk, hogy nem jöhet...

— Köszönöm...
— Mit? Nem azért mondtam, hogy megköszönöd.

— Nem azt köszöntem meg, hogy vártál.
— Hanem?

Tudtam, nem szabad feszítenem a húrt. Válasz helyett átkaroltam, magamhoz öleltem, és úgy mondtam.

— Azt, hogy te vagy a legszebb lány a földön.

A tiszta égen öt napon át reggeltől estig tűzött a nap, s a kora tavaszi levegő szinte megrészegítette az embert. Ági hazatelefonált, hogy nálunk van, ne idegeskedjenek. A telefon mellett álltam, minden szót hallottam.

— Papa, haragszol rám, mert Gábor-nál maradok? — kérdezte Ági.
Az apja egy pillanatig hallgatott.

— Mikor olyan fiatal voltam, mint te, valahol azt olvastam: „Van, ami az örültségnél is messzebb vezet, s ez a józan ész...” Érezteket magatoktól jól, kislányom. Gábor-t üdvözölöm, a mamát pedig bízd nyugodtan rám!

Öt napon keresztül megfoghatatlan percek boldog tulajdonosának éreztem magam. A pillanatnak, amely elszáll, de emlékeink között örökre megmarad.

Ági tiszta volt, mint egy csillag. Jószagú, mint a nyári reggel. Természetes, mint egy pohár friss víz. Minden mozdulata olyan volt, mint a kézzel festett porcelán, amelyből csak egy készült, ezért olyan drága és becses. Még sohasem voltam olyan vidám, mint akkor. Búcsúzáskor mégis mást mondtam.

— Tíz hónapom van még hátra, nem írok, és beszélőre sem hívlak, mert nem akarok otthon még nagyobb bonyodalmat okozni neked. Az én jövőm nagyon bizonytalan, Ágikám. Nem tudni, milyenné formál a börtön. Szeretlek, és hogy benned milyen mély ez az érzés, arra majd feleletet ad az idő. Karácsonyra itthon leszek, addigra megnyugszanak a körülöttem élők.

Mosolyogva bólintott:
— Bizzál bennem, Gábor.

Amikor elindult a vonat, még láttam az ablakból. Szemét könnyfátyol takarta, valamit még mondani akart búcsúzóul, de sírásba csuklott a hangja.

Éreztem, hogy nem maradt utánam semmi...
★

— Tudod, Mariann, mennyire szerettem Ágit... egyetlen embert szerettem életemben: őt. Nemcsak most tudom ezt, amikor már nincs. Akkor is tudtam... Imádtam. Vége. Nincs tovább.

Azt ígértem, felkeresem... Megígértem... de nem fogom betartani... minek, miért zökkentsem ki megszokott életritmusból? Egy megszegt ígérettel több... Tudod, mi mindent ígértem én már ebben a gyalázatos, mocskos életben?

Mariann hallgatott. Nem nézett rám. Az utcán sötét volt, csak a kivilágított ablakokban lehetett látni a színes karácsonyfákat.

— Ó sem írt? — kérdezte később Mariann.

— Az első időben igen. Nyár közepén kérte, hogy hívjam őt beszélőre, mert fontos mondanivalója van.

— Te persze nem hívtad?
— Azt akartam, hogy elfeledjen. Úgy éreztem, nem kérhetek tőle olyat, amit nem érdemlek meg...

— Két napja itthon vagy, miért nem mentél el hozzá?
— Nincs jogom felkavarni az életét...

— De ahhoz jogod van, hogy tudd, mit határozott! És ha...
— Ne ringasd magad illúziókban, Mariann. Fiatal és rendkívül csinos lány, már biztosan akadt valakije.

— Tudod mi vagy te, Gábor?
— Mi?
— Gyáva!
— Miért...?

— Mert nő vagyok, és tudom, mi teszi boldoggá, vagy éppen boldogtalanná a nőket. Én a helyedben azért tudnám, mit kellene tenni.

— Mit?
— Ezt nem lehet elmondani. Ha nem érzed, a szavak úgysem mondanának semmit.

★

Mariannt hazakísértem. Visszafelé az úton a csizmám alatt ropogó hó nesztét figyeltem. Valahonnan gyerekek vidám hangja ért el hozzám és ettől mosolyognom kellett.

Mariann szavai visszhangzottak a fülemben: „Hallgass a szívedre, mert az olyan, mintha az örökkévalóságról álmodnál...” Örökkévalóságról álmodom, mikor még a perceket sem tudom megfogni magamnak! Valahogy aztán mégis rászántam magam. Ági nyitott ajtót.

— Egyedül vagy itthon? — kérdeztem.
— Nem. Anyuék tévét néznek a szobában — mondta, miközben poharat és egy konyakos üveget vett elő a szekrényből. — Iszol konyakot?

— Nem, köszönöm.

Ági arcán a meglepetés halvány jelet sem vettem észre. Az ablakon beszűrődő ezüstös holdfény visszatükröződött a szemében.

— Azt ígértem, eljövök...
— Tudom.

— Akkor azt mondtam, az idő válasszon majd mindenre...
— Válaszolt, Gábor.

— Értem — mondtam csendesen, majd megismételtem —, értem.

— Dehogy is érted, úgy, ahogy én sem értettem, miért nem hívtál beszélőre.

— Irnom kellett volna, talán akkor másként alakulnak a dolgok.
— Akkor is minden így történik.

— Nem hagytam magam után semmit — motyogtam magam elé —, amit adni tudtam, az kevés volt... ha az emlékeket nem tápláljuk, nem elevenítjük fel újra és újra, elszunnyadnak, hogy aztán örökre feledésbe merüljenek.

— Valamit azért mégis itt felejtettél. Megráztam a fejem.
— Semmit, most már biztosan tudom. Talán már van is valakid.

— Igen, van valakim, akit az enyémeink érezhetek.
— És boldog vagy veled?
Ági bólintott.

— Számomra most már ő a legfontosabb.
Nagysokára szólaltam meg.

— Őszintén örülök, hogy megtaláltad a boldogságot. Nem vagyok szomorú, tulajdonképpen nem is ért olyan váratlanul, valahol belül erre is felkészültem, csak még össze kell barátkoznom a gondolattal. Az, hogy téged boldognak látlak, sok mindentért kárpótol. Szeretlek, Ági... és még most is szeretlek, de gondolatban sem próbálalak elszakítani attól, akit szeretsz, aki téged boldoggá tett.

Láttam a szemében a megtört fény örvénylését. Hirtelen legyőzhetetlen vágyat éreztem magamban, hogy megcsókoljam. Búcsúzóul, úgy mint régen, őszintén, tiszta szerelemmel. A következő pillanatban már nem voltam ura önmagamnak.

— Bocsáss meg — mondtam.
Ági egy percig némán, meglepetten nézett rám.

— Vegyem karácsonyi ajándéknak?
— Ajándékot nemcsak kapni, néha adni is jó érzés.

Egy darabig szótlannul álltunk egymással szemben, de amikor búcsúzni akartam, hirtelen torkomon akadt a szó...

A kishálóba halk gyereksírást hallottam, megtörve a csend néma igézetét. Lassan eljutott tudatomig a felismerés...

A gyerekgálynál álltam, amikor Ági bejött a szobába. Néztem a kedves kis arcomkát, mosolygott, kis kezét kinyújtva hadonászott maga előtt. Aztán elcsendesedett.

Ági belémkarolt.
— Már mondtam, valamit azért mégis itt felejtettél, amikor itthon voltál szabadságon.

Értetlenül néztem rá.
— Azt akarod mondani, hogy...? — mutattam a kiságyra.

Ági mosolyogva bólintott.
— És ő tett boldoggá, ő, aki mindenkinél többet jelent számodra? — kérdeztem.

— Igen.

Újra a kiságy fölé hajoltam. A kisgyermek arcomkáján halvány pír jelent meg. Hol ránt, hol Ágira emelte tekintetét, aztán mint aki megnyugodott a látottaktól, újra elaludt.

Csak a karácsonyfa színes égői bontották millió szikrára a szoba meghitt sötétjét.

— Ágikám — suttoztam —, én nagyon...

Még mondani akartam valamit a szerelemről, az örökkévalóságról, a legszebb karácsonyról, de Ági ajka elfojtotta bennem a szót, amely örökre megfogalmazatlanul halt el a karácsonyfaillattal és az édes érzéssel keveredett gondolatok végtelenné tűnő árjában...

Járóka Péter

Kép szöveg nélkül (Juhász Attila rajza)

A valódi életkor (teszt)

Tanulmányozza át gondosan az alábbi kérdéseket, és karikázza be az ön számára legmegfelelőbb válaszok (a, b, c, d, e, f, g vagy h) valamelyikét.

Nem kell minden kérdésre feltétlenül válaszolni, csupán azokra, amelyekre biztonságosan és ösztönösen tud felelni. A családi életére, munkájára, fizikai állapotára és önismeretére jellemző valódi életkorát a teszt végén található egyszerű számítással állapíthatja meg.

CSALÁDI ÉLETÉN ALAPULÓ ÉLETKORA

1. Milyen a kapcsolata a házastársával (partnerével)?

- e) Nagyszerű, teljesen kielégítő
d) nagyjából megfelelő
c) tulajdonképpen nem kielégítő
d) egyáltalán nem kielégítő.

2. Ön és partnere megosztják-e egymással kedvenc időtöltéseit? (Járják-e együtt a természetet, táncolnak-e, vagy netán kártyáznak is együtt?)

- g) évente egyszer-kétszer
h) soha
c) rendszeresen
d) lehetőleg havonta többször is

3. Hogyan értékeli a függőségi viszonyt kapcsolatukban?

- g) túlságosan is függetlenek vagyunk egymástól
c) társam túlságosan is függ tőlem
b) túlságosan is függünk egymástól
e) kölcsönös függő viszonyunk jól kiegyensúlyozott.

4. Megosztják-e véleményüket fontos döntéshozatalok előtt?

- e) gyakran
f) csak esetenként
c) mindig
g) soha vagy csak nagyon ritkán

5. Együtt töltik-e szabadidejüket?

- c) nagyon gyakran
e) néha
g) ritkán
h) soha vagy csak nagyon ritkán

6. Állandó kapcsolatán kívül kívánna-e valakivel intim kapcsolatot kiépíteni?

- e) néha eszembe jut
f) nagyon szeretnék
a) nem vágyom rá
h) teljesen mindegy

7. A múlt évek milyen változást eredményeztek kapcsolatukban?

- h) semmi különös
d) nagymértékben megjavult
b) jelentősen megromlott
e) még kiegyensúlyozottabbá vált

8. A válásról mi a véleménye?

- c) ha a partner akarná, beleegyeznek
d) ha boldogtalan volnék, akkor követelném
a) semmilyen körülmények között sem válnék el
b) ha boldogtalan volnék, akkor is megpróbálnék kibekülni a helyzetemmel
e) mindent megkísérelnék, hogy megmentssem a kapcsolatunkat.

MUNKÁJÁN, MUNKAHELYI KÖZÉRZETÉN ALAPULÓ ÉLETKORA

1. Mennyire elégedett jelenlegi munkájával?

- e) nagyon elégedett
d) csak mérsékelten van megelégedve
c) bizonyos részeivel elégedett
d) nagyon elégedetlen
a) utálja

2. Hogyan értékeli helyzetét?

- d) előrehalad
c) egy helyben topog
e) vesztit státuszából
g) a munka jellege változik
f) úgy érzi, elérte a csúcspontot

3. Életkora milyen hatással van munkájára?

- f) előnyös helyzetet eredményez
c) hátrányos helyzetbe hozza
e) nincs hatással a dolgok alakulására

4. Hogyan értékeli saját ambícióit?

- c) rendkívül ambiciózus vagyok

e) egyre kevésbé vagyok ambiciózus

f) csak mérsékelten vagyok ambiciózus

b) egyáltalán nem vagyok ambiciózus.

5. Mennyire tartja eredményesnek a munkáját?

- f) nagyon sikeres
e) mérsékelten sikeres
d) csak néha vannak sikerei
c) nem túlságosan sikeres
a) sikertelen

6. Melyik megállapítást valójában leginkább magáénak?

- f) boldog és elégedett vagyok a munkámmal, ki is akarok tartani mellette
d) szeretem a munkámat, de a körülményeim szeretnék változani

b) nem szeretem a munkámat, de nincs jobb lehetőségem

c) pályát akarok változtatni kielégítő

7. Iskolai elvégzése után továbbképezte-e magát?

- a) egyáltalán nem
g) tudományos fokozatot szereztem
f) új szakmát is tanultam
d) lépést tartottam szakmám fejlődésével, leginkább önképzéssel
c) továbbképzésen vettem részt.

8. Milyen tervei vannak, mikor megy nyugdíjba?

- c) nem foglalkozom a nyugdíjazási gondolatokkal
d) nyugdíjba megyek, amint csak tudok
g) nem akarok nyugdíjba menni, de úgyis elküldenek
f) a törvényes, 55-60 éves korban nyugdíjba megyek

9. Milyen tervei vannak a nyugdíjazása utáni időszakra?

- c) valamilyen érdekes, új munkába fogok, vagy tanulni kezdek
e) kedvenc időtöltésemnek és a pihenésnek élek
g) pihenek és beszélgetek
d) nem tudom

FIZIKAI ÁLLAPOTÁN ALAPULÓ ÉLETKORA

1. Mikor étkezik?

- c) rendszeresen betartom az étkezési időket
f) rendszertelenül étkezem
e) bizonyos étkezéseket kihagyok
g) egész nap csipegetek

2. Milyen ételleket fogyaszt?

- b) tápértékben és egyéb összetevőkben általában jól kiegyensúlyozott és változatos
e) néha jól kiegyensúlyozott, s eltér a megszokottól
g) általában egysíkú, nem foglalkozom azzal, hogy mennyi tápértéke van, és mennyi vitamint tartalmaz

h) semmi változatosság nincs benne, teljesen egysíkú

3. Hogyan alszik?

- g) álmatlanságban szenved
d) jól alszik, de nem eleget
f) hosszán, de nem jól, nem pihentetően alszik
b) hosszán, jól és pihentetően alszik

4. Hogyan itéli meg testi állapotát?

- c) kitűnő erőben érzi magát
e) életkorának megfelelően átlagos fizikumúnak tartja magát
g) elég gyengének érzi magát

5. Az átlaghoz képest mennyire hajlékony? (Előrehajolva meg tudja-e érinteni a lábát ujját, meg tudja-e saját hátát vakarni stb.)

- b) nagyon hajlékony, rugalmas vagyok
d) elég hajlékonyan érzem magam
f) nem vagyok túlságosan hajlékony
h) teljesen elmeredtem

6. Mennyi lépcsőmászástól érzi kimerültnek magát?

- h) négy-öt lépcsőfoktól
g) egy lépcsőfordulótól
e) két-három lépcsőfordulótól
c) négy-öt lépcsőfordulótól
h) szinte sohasem fáradok el a lépcsőmászástól

7. Milyen a látása szemüveg nélkül?

- b) kitűnő
c) jó

e) megfelelő
g) nem megfelelő
h) teljesen rossz

8. Milyen a hallása hallókészülék és egyéb segédeszközök nélkül?

- b) kitűnő
c) jó
e) megfelelő
g) nem megfelelő
h) teljesen rossz

9. Milyen a szaglása?

- b) kitűnő
c) jó
e) megfelelő
g) nem megfelelő
h) teljesen rossz

10. Milyennek itéli hajának és bőrének állapotát?

- g) nagyon gyenge
e) átlagos
c) elég jó
b) kitűnő

11. Hogyan változott az emlékezőtehetsége az utóbbi időszakban?

- b) nagymértékben megjavult
c) némi javulást tapasztaltam
e) maradt a régi
g) kicsit romlott
h) nagymértékben megromlott

12. Milyen a kapcsolata a sporttal?

- c) naponta végzek tornagyakorlatokat, hetente legalább kétszer rendszeresen sportolok, tornázom
f) havonta csak egy alkalommal sportolok
h) egyáltalán nem foglalkozom testedzéssel

A SAJÁT MAGÁRÓL KIALAKÍTOTT KÉPEN ALAPULÓ ÉLETKORA

1. Melyik korszakhoz sorolja magát?

- b) a tizenévesekhez
c) a fiatalokhoz
d) az érett felnőttekhez
e) az idősebb felnőttekhez
f) a középkorúakhoz
g) az öregekhez

2. Élete legutóbbi tízéves szakaszára visszatekintve, hogyan értékeli saját öregedési folyamatát?

- g) gyorsan öregedtem
c) lassan öregedtem
e) fokozatosan öregedtem
a) egyáltalán nem öregedtem

3. Életkora milyen befolyással van magatartására és érdeklődési körére?

- g) nagymértékben befolyásolja
f) eléggé befolyásolja
d) valamelyest befolyásolja
b) egyáltalán nem befolyásolja

4. A költségektől függetlenül melyik módszert választaná legszívesebben, hogy fiatalabbnak lássék?

- c) fogyókúráznék és tornáznék
d) abba hagynám a cigarettázást és (vagy) az alkoholfogyasztást
e) festeném a hajamat és (vagy) kicserélném a ruháimat
f) plasztikai sebészetnek és hajátültetésnek vetném alá magamat

5. Vizsgálja meg magát minden oldalról, gondosan, tétőtől talpig a tükörben. Egyezik-e a tükörben látott kép azzal az elképzeléssel és képpel, amely önmagában saját magáról kialakult?

- d) azonos azzal, mint amire számítottam
a) sokkal rosszabbul nézek ki, mintsem gondoltam volna
b) nem nézek ki olyan jól, mint ahogy azt gondoltam volna
g) sokkal jobban nézek ki, mint amire számítottam
f) ugyanolyan rosszul nézek ki, mint amire számítottam is.

6. Fiatalabb éveivel összehasonlítva, mennyire elégedett jelenlegi önmagával?

- e) nagyon meg vagyok elégedve
d) eléggé meg vagyok elégedve
c) meglehetősen elégedett vagyok
h) nagyon elégedetlen vagyok

7. A jelenlegi korszakot életében milyen szakasznak tartja?

- d) a legjobbnak
h) a legrosszabbnak

f) nem jobb, nem rosszabb, mint a többi

e) egyre jobbá válik

8. Hogyan értékeli azt az időszakot, amikor középkorúvá válik vagy vált?

- d) a fejlődés és az új tapasztalatok szerzésének időszaka
b) az elkeseredés és az ellentétek harcok kora
g) statikus, terméketlen időszak

e) a többihez hasonló életkori időszak

9. Mi az általános véleménye az öregedésről?

- b) félek tőle
g) megpróbálom lassítani és akadályozni
c) szeretném siettetni
f) egyszerűen elfogadom a dolgot

PONTOZÁS ÉS ÉRTÉKELES

A válaszok melletti betűk közül azokat, amelyeket megjelölt, számítsa át e táblázat szerint:

a=5 e=45

b=15 f=55

c=25 g=65

d=35 h=75

Adj össze a válaszoknak megfelelő összegeket külön-külön mind a négy kérdés-csoportnál, majd a kapott összegeket ossza el a számmal, ahány kérdésre választott. (Ha nem hagyott ki egyetlen kérdést sem, akkor az első kérdéscsoport pontösszegét nyolccal, a másodikét kilencel, a harmadikét tizenkettővel, a negyedikét ismét kilencel.) Ha az így kapott eredmény minden kérdéscsoportban meghaladja évei számát, akkor ez azt is jelenti, hogy érettebb és idősebb a koránál.

A négy kérdéscsoport megválaszolása után négy — feltehetően különböző — életkort jelölő összeg áll rendelkezésére. Adj össze a négy számot, ossza el négyvel, s az így kapott átlageredmény adja a valódi életkorát.

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK

1. Melyik ország fővárosa Havanna?

2. Melyik olasz városban fedezte fel Galilei a szabades törvényét?

3. Heti hány órában állapította meg a Magyar Tanácsköztársaság a tanoncok munkaidéjét?

4. Hogy nevezik közismert orvosi nyelven a dagánatot?

5. Hány helyisége van a moszkvai Lomonoszov egyetemnek?

6. Melyik város egyetemén volt magyar-francia szakos bölcsészhallgató Radnóti Miklós?

7. Hogy nevezik az utak, csatornák építésénél földki-termelésre használt hatalmas önjáró gépeket?

8. Ki állította össze a híres Orbis pictust, a világi oktatás első képes könyvét (1658-ban)?

9. Mi volt az eredeti foglalkozása Fouchének, a híres (inkább hírhedt) rendőrmíniszternek?

10. Mi a bolygó nálunk is használt idegen kifejezése?

11. Hogy nevezik a lakajok egyenruháját?

12. Hol született Makszim Gorkij?

13. Mi Ausztria pénzege?

14. Mit jelent magyarul: zoológia?

Beküldési határidő: 1988. január 1.

A Heti Híradó XXXI. évfolyam, 48. számában megjelent KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK helyes megfejtése a következő:

1. Arktisz=Északi sarkvidék, Antarktisz=Déli sarkvidék.

2. Orfeusz.

3. Erkel Ferenc. (Szövegét Egressy Béni írta.)

4. Landler Jenő.

5. Hold

6. Döbrögi

7. Zeneművészeti főiskola

8. Ornitológusok

9. Császári ezredes! (Végvári vitézből küzdött fel magát a császári hadsereg ezredesévé. Rákóczi kurucrai ellen küldték harcolni, de ő nem ellenük, hanem velük harcolt.)

10. Mickiewicz.

11. Sör: 1-12%, bor: 5-15%, pálinka: 25-60%.

12. Achim Géza. (Szülőfalujáról, Gyónról vette fel a Gyóni költői nevet.)

13. Dodonában. (Dodonai jóslat.)

Könyvjutalmat nyertek: Herr László Ádám, Budapesti Fegyház és Börtön; Szücs László, Sátoraljaújhely; Magalic Tamás, Pálhalma; Csigi Imre, Sopron; Sivó Julianna, Gyula.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
		18					19					20				21
22					25			24			25	26			27	
28				29						30				31	32	
33			34	35						36					37	
	38	39		40			41			42	43			44		45
46			47					48		49	50			51		
		52			53			54		55			56			57
58	59			60			61			62			63	64		65
66						67				68				69		
70						71				72				73		74
75	76			77				78			79			80		
	81		82					83				84				
85		86				87		88			89			90		91
92	93		94							95				96		97
										98				99		
										100						

Rejtély a börtönből

A szabadultak három eseménnyre emlékeznek leginkább, ha visszagondolnak a börtönről. E három közül kettő kellemes, egy szomorú. Hogy mely ezek, azt meg tudhatjuk a beküldendő vízszintes 1., 100., valamint a függőleges 17. számú sorokból.

Vízszintes: 18. Könyvben is van. 19. Helyhatározó szó. 20. ...beat. 21. Kettősbetű. 22. Vért ad. 23. Az IKV elődje. 24. Állóvíz. 25. Virág. 28. A rejtély megjelöléséhez kell. 29. Bál is van ilyen. 30. Virág is terem benne. 31. Televíziós hegy. 33. Véd. 34. Tó a SZU-ban. 36. Ez is a tükör. 37. Olasz labdarúgó volt. 38. Forrasztáshoz használják. 40. Jövünk ki a kórházból. 45. Családnév elöl állhat. 46. Kivágott fa földben maradó része. 48. AG. 50. Utóirat. 51. Ruha is lehet ilyen. 52. Személyes név. 55. Általában a lakosság segítségével fogják el. 57. Nátrium. 58. Régi kábatéleség névelővel. 61. Jég teszt. 62. Torna Egyet. 63. Királyi ülőhely. 66. Az USA-ban sűrűn előfordult ilyen nyílcsök. 68. Nem ilyen fével lepünk ki a börtönből. 69. Hízékény név-

gyar labdarúgók közt sok ilyen van. 59. Kötő volt (Zoltán). 59. Ilyen vész is van. 60. Régi cs betű. 61. Kegyetlen bűnöző teszt. 65. Kedvelt ital a börtönben. 67. Ilyen a magyar csatáros. 72. Szóösszetételben három. 74. Autójavítással foglalkozik. 76. Az ilyen bűncselekmény gyakori. 77. De. 78. Menyasszony. 79. Föld is van ilyen. 80. Az elitáltak minden évben reménykednek benne. 82. Szülő. 84. Tűzhányó. 85. Ilyen Samuel is volt. 87. FLM. 88. Fűtés is van ilyen. 90. FEZ. 91. A búvár ide merül. 93. Tova. 94. Ulmann Lajos. 95. Német ó. 97. Nyújt. 98. Lásd a függ. 93-at.

Függőleges: 1. Hírközlő eszköz is. 2. Ilyen horog is van. 3. Női név. 4. Baráti ország. 5. Tantál. 6. A sorozások az orvos mondja. 7. Ejzel használjuk. 8. Alumínium. 9. Ilyen előadás is van. 10. Ezen vagyunk a szabadás felé. 11. Latin és. 12. Nem ért valamire. 13. Levegőre is mondják. 14. A feszültség mértékegysége. 15. Olyan röviden. 16. Kertben dolgozik. 26. Ejzel megy a zsákmányért. 27. Kötés. 29. A hó mértékegysége. 32. Francia repülő. 35. Súlyos betegség. 36. Az istenek is választottak. 37. Vízút is van ilyen. 39. ...est omen. 41. Ilyen ályv is van. 43. Ilyen a boszorkány. 44. VN. 46. Intellektuális bűncselekmény. 47. A bolti eladó sűrűn mondja. 49. Mutatózó. 53. ZFE. 54. Német kötőszó. 55. A ma-

Beküldési határidő: 1988. január 1.

A Heti Híradó XXXI. számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő:

Zamatörpöt vettem nemrég, A zamata kissé bogyadt, Alighanem csökkenték A szörpben a zamatiabát.

Könyvjutalmat nyertek: Babéj Mihály, Tököl; Horváth József, Szeged; Tizedes Balázs, Debrecen; Bocskai Ferenc, Vác; Molnár István, Márianosztra.

SPORT

VB-SELEJTEZŐK

Minden út Itáliába vezet

Zürichben a világ labdarúgásának vezérkara, egykori és mai sztárok, szakemberek részvételével rendezték meg az 1990-es olaszországi labdarúgó-világ bajnokság selejtező-csoportjainak sorsolását.

A helyszínen négyezren, a televízió-közvetítés jóvoltából pedig világszerte közel 1 milliárdan nézték, miként húzza ki a hatalmas poharakból Pelé, Michel Platini és még számtalan illusztris vendég a csapatok nevét rejtő gömböket. Az olaszországi Mundialra, amelyet 1990. június 9. és július 8. között bonyolítanak le, 112 ország nevezett. A világbajnokság 24-es döntőjében két hely már foglalt, hiszen a rendező és az 1986-os győztes Argentína selejtező nélküli résztvevő.

Joseph Blatter, a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség (UEFA) főtitkára ismertette a sorsolás rendjét, majd a forgatókönyv szerint elsőként az Océánia—Izrael zóna sorsolását készítették el, majd sorban következett: Ázsia, Észak- és Közép-Amerika, valamint a karibi térség, aztán Dél-Amerika, Afrika és végül Európa. A ceremóniában az elnökség valamennyi tagja részt vett, így a FIFA brazil elnöke, João Havelange, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság spanyol elnöke, Juan Antonio Samaranch, valamint a FIFA világbajnoki szervezőbizottságának elnöke, az NSZK-beli Hermann Neuberger.

Magyarország az európai hatodik csoportban kapott helyet, ebben, mint az előzőleg kiderült, Spanyolországot emelték ki. Csapatunkat másodikként sorsolták, aztán Észak-Irország következett, majd Írország. Újabb sorsolással dönt el, hogy a 6. csoportban öt csapat szerepel, tehát két gárda jut tovább. A szerencse kedvezett nekünk, és ötödikként Málta került csapatunk táblájára.

„A magyar válogatottnak sok gondot okozhat nekünk” — ez volt az első megjegyzése Miguel Munoz spanyol szövetségi kapitánynak a sorsolási gömböcske felnyitásokor. A sorsoláskor, a spanyolok ellenfeleink sorában Magyarország nevének megpillantá-

Vajon ilyen sárosak, megtörték leszünk a vb-selejtezők után?

sakor a spanyol televízió riportere ijedt kiáltást hallatott. „Nehéz lesz a magyarokkal megbirkózni, de a spanyol válogatottnak továbbjutása a 6. csoportból mindenképpen reálisnak tűnhet” — mondta a kapitány.

A magyar válogatottnak eddig a világbajnokság keretében nyolcvan mérkőzést játszott: negyvennyolcat a selejtezők során. A csapat ellenfelei közül Spanyolországgal és Észak-Irországgal vb-mérkőzésen még sohasem találkozott, Máltával és Írországgal szemben nagyon kedvező a

mérleg. Mindkét együttest kétszer sikerült legyőzni.

A magyar válogatottnak mérlege három csoportellenféllel szemben (nemcsak vb-ket figyelembe véve):

Irország	7	4	3	—	20-12
Málta	2	2	—	—	5-0
Spanyolország	9	2	3	4	11-12

Észak-Irország ellen még nem játszottunk

A további hat európai csoport:

1. Dánia, Bulgária, Románia, Görögország;
2. Anglia, Lengyelország, Svédország, Albánia;
3. Szovjetunió, NDK, Ausztria, Izland, Törökország;
4. NSZK, Hollandia, Wales, Finnország;
5. Franciaország, Skócia, Jugoszlávia, Norvégia, Ciprus;
7. Belgium, Portugália, Csehszlovákia, Svájc, Luxemburg.

A csapatok bajnoki rendszerben mérkőznek a 13 döntős helyért. A 3., 5., 6. és 7. csoport első két helyezettje automatikusan bejut a 24-es fináléba, az 1., 2. és 4. csoport győztese ugyancsak közvetlenül bekerül a döntőbe, míg a három csoport második helyezettje közül a csoportokban elért eredmények alapján a két legjobb szerepet jut a vb-döntőben való részvételre.

Európát — Olaszországgal együtt — 14. Dél-Amerikát — beleértve Argentínát — 3. Afrikát, Ázsiát, Észak- és Közép-Amerikát 2-2 együttes képviseli. A 24. helysorsát az Océánia — Izrael csoport győztese, valamint a dél-amerikai 2. csoport győztese dönt. A sorsolás érdekessége, hogy például a dél-amerikai csoportokban rendkívül erősnek látszik az 1-es (Uruguay, Peru, Bolivia) és a harmas (Brazília, Chile, Venezuela), míg a 2-est viszonylag kisebb erőt képviselő csapatok (Paraguay, Kolumbia és Ecuador) alkotja.

Vélemények az ellenfelekről

Albert Flórián, a Ferencváros labdarúgó-szakosztályának igazgatója: „Sokkal jobb, hogy ötös csoportba kerülünk, mert így lényegesen több esélyünk van a továbbjutásra.”

Müller Sándor, a Vasas volt válogatott középpályása: „A spanyolok játékfelfogása hasonlít a miénkre, de a két ír

válogatott nem lesz olyan könnyű dió, mint ahogy az első pillanatra tűnik.”

Ostreicher Emil, Spanyolországban élő futballmenedzser: „Kerülhetünk volna sokkal nehezebb csoportba is, úgy-hogy tulajdonképpen boldognak kell lennünk. Egyértelműen Magyarország és Spanyolország a favorit, bár én kicsit félek a keményen, szívesen játszó angol profiligában edzőző két ír válogatottól.”

Szusa Ferenc, aki közel tíz évet töltött Ibériában: „A latin módi a magyar labdarúgóknak mindig fekdűt. A jelenlegi válogatottban két olyan játékos is szerepel, aki valamikor az én tanítványom volt: Gordillo a Betisnél és én ajánlottam őt a Real Madridnak. A másik pedig Julio Alberto, a Barcelona balhátvédje, aki az Atletico Madridnál volt a kezem alatt. Nehéz lesz őket legyőzni.”

Végh Antal, író: „Számunkra a sorsolás nagyon kedvező. A spanyol labdarúgás előttünk jár, őket várom az első helyre. Nekünk másodikként van esélyünk a továbbjutásra, úgy ötven százalékban. Az írekkel szemben ugyanis akkor van esélyünk, ha meg tudunk újulni. Ehhez nagyot kell javulnia az NB I. színvonalának.”

Koch doktor visszavágyik

Augusztusban volt tíz éve, hogy egy kisgyerek elindult a faluból, álmai egyesületébe, a Ferencvárosba. A nagy napot sohasem feledheti: 1977. augusztus 28-án lett a zöld-fehérek játékos. Faluról jött — de nem ismeretlenül. Az ország tehetségesebb játékosai között tartották nyilván — futott utána az egész NB I. Nála azonban csak a Fradi jöhetett szóba. Akkor még nem volt 16 éves. Vékonydögű, pelyhes állú zöldfülként bűvölte a labdát, Albert-féle trükkökkel döntötte el a marcona védőket. Az 1978—79-es idényben már az NB I-ben is bemutatkozott. Koch Robit gyorsan kedvencévé fogadta a legnagyobb szurkolótábor.

A csikócsapatnak is nevezett Ferencvárosban 1984 őszén már Koch számított a karmesternek: 4 mérkőzés után 7 pontot szereztek. Jött azonban a zalaegerszegi mérkőzés, ahol nem kimélték. Súlyos sérülést szenvedett, s ott kezdődött nagy kálváriája. Fájdalomcsillapítókkal, érzéstelenítőkkel két héttel később még beállították, sérülése súlyosbodott. Elég fájdalom egy fiatal embernek, ha nem játszhat, hát még az, ha rásütik: szárdékosan nem futballozik. Szimulál, hogy nyugodtan tanulhasson. Rettenetű bűnök számított, hogy tanulni is akart. Becsukódtak előtte a klub ajtói. Egy alkalommal, amikor meccs előtt belátogatott az öltözőbe a fiúkhöz, kiküldte az edző, mondván: itt nincs semmi keresnivalója.

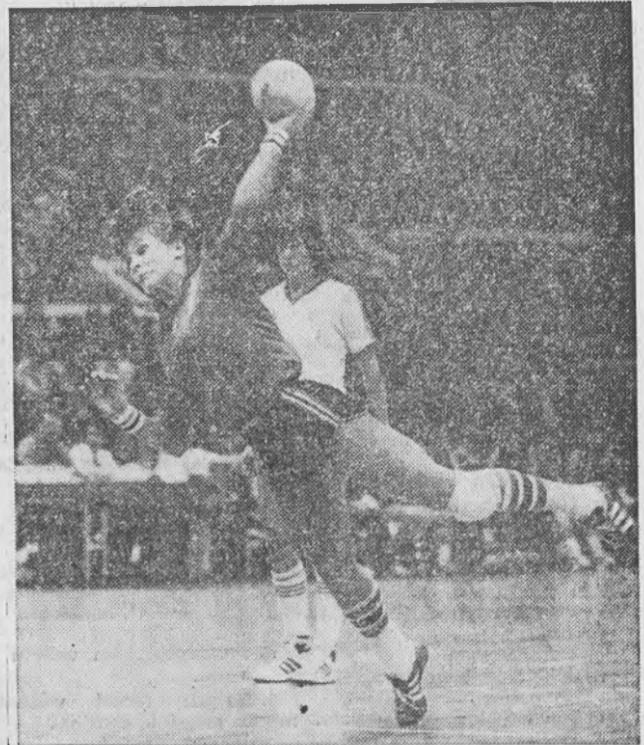
— Lemondtak rólam — mondotta dr. Koch Róbert, aki már megbecsült állatorvos a Bács Megyei Állategészségügyi Állomáson. Idén februártól katona, jövő februárban szerel le. Több mint két éve műteni kellett. Münchenben dr. Tasnádi Károly díjtalanul végezte a műtétet, a kórházi költség azonban napi 180 márka volt. Robi és nagybátyja fizette a majd három hét alapján nem kis összeget.

— Kaptam pénzt a biztosítótól, volt devizaszámlám, saját magam fedeztem mindent — mondja. — A klubtól nem kaptam anyagi, és ami még fájóbb, erkölcsi segítséget sem.

Ugyanabban az évben, szilveszterkor még egy műtétet következett. Hajósról indult, oda tért vissza. Tárt karokkal fogadták. A kiscsapat a 15 éves Robival került fel annak idején a megyei első osztályba. Most a másodosztályban kezdte újra. Beszállt: 21 mérkőzésen 20 győzelem, 1 döntetlen következett. Négy pont előnnyel nyerték a bajnokságot.

Június 17-től naponta edz. Újabb ismét sajoj a lába, de mielőbb rá akar állni a napi két edzésre. — Jölesett az a csend, ami eddig körülött — vallja. — Szeretnék a régi lenni, de erősen meggondolom, mit tegyek, ha újra megy a játék. Inkább itt maradok Hajóson, minthogy csalódot okozzak.

Már csábította a Szeged, a Kaposvár is érdeklődött. — A Ferencvárostól kaptam a legnagyobb sebeket, de ez a klub van a szívemben — mondja. — Oda vágyom vissza. Remélem, az álomk valóra válnak. December 9-én volt 26 éves. Még sok idény állhat előtte az NB I-ben.

Női kézilabda-válogatottunk a D-világbajnokságon Gödörnél vezérletével megkísérelte a lehetetlent, a győzelmet, mert csak ez jelentett volna olimpiai kiküldetést. Sajnos, nem sikerült...

Ez a Vidi már nem az a Vidi...

Hát ez a Videoton már nem az a Videoton! Nem értem Kovács Ferencet, miért váltotta el. Itt csak légni lehet. Kinek jó a felmelegített kapcsolat? Én becsülöm és tisztelem Kovács bátorságát. Ilyen és ehhez hasonló mondatokat mostanában gyakran hallani Székesfehérvárott.

— Miért váltotta el újból az edzősége, hiszen ez már nem az a régi csapata? — kérdeztem Kovács Ferencet.

— Amikor hazajöttem Spanyolországból, a klub vezetői megkerestek, elmondták, szükségük van rám. Nem sokat gondolkodtam, mert nem az az ember vagyok, aki fél a komoly feladatoktól.

— Most megkaptam.

— Az edzői munka nem könnyű, de ez a szép benne. Azt nem tagadom, hogy most sokkal nehezebb helyzetben voltam és vagyok, mint annak előtte, amikor egy jó játékosállományból csak a fejekben kellett rendet terem-

teni. Ezúttal egy teljesen új csapat építéséhez kellett fogynom.

— Az egykor sikerekhez szokott fehérvári közönség véleménye szerint hogyan fogadja a mostani teljesítményt?

— Tudják, hogy nehéz helyzetben vagyunk, egyelőre türelmesek és bíznak abban, hogy a tavaszi szezonban már többre leszünk képesek. A csapat nevében is köszönöm a türelmüket.

— Mint edző, nem félti a nimbuszát?

— Higgye el, ebben az esetben nem az én személyem a döntő, hanem a munka. Én azért vagyok nyugodt, mert látom, hogy ez a csapat mindent megtehet, ami a tudásából telik. Gondolja, ha én bármikor szem előtt tartanám személyes sikeremet, akkor elvállaltam volna az olimpiai csapat irányítását az idegenbeli meccseken? Egy edző sohasem hátrálhat meg a nehéz feladatok elől.

„Pedig majd” megszakadok...”

Nem akárhova, Boda!

Boda Imre, az MTK-VM csatára nemrégiben még válogatott volt, aztán nemcsak a nemzeti csapatból maradt ki, hanem az MTK-ból is.

Bodát nem találtuk valami rózsás hangulatban.

— Nagyon el vagyok keseredve: amióta kimaradtam a csapatból, csak a tartalékok között játszottam, de arra ki figyel oda?... Az edzéseken pedig majd megszakadok igyekezetemben. Ezt nem veszik észre, ezért mindenképpen menni akarok az MTK-ból.

— De hová?

— A Vasasba vagy mondjuk a Dózsába. A bökkenő csupán az, hogy az MTK-hoz még másfél éves szerződés köt, egyesületet csak a hozzájárulásukkal cserélhetek, a feltételeket pedig csak ők szabhatják meg.

— Pénzről van szó?

— Nem. Az MTK-nak játékos kell. Mondjuk például a Dózsából Rostás. Erthető, hogy az újpéstei ebbe aligha mennek bele.

— A Vasas?

— Két-három játékost is ajánlott, de úgy tudom, Veres Józsefnek egyik sem felelt meg. Vidékre pedig nem akarok menni. Ezt azért említem, mert lehet, hogy az MTK éppen olyan csatárt néz ki magának, aki pillanatnyilag vidéki labdarúgó.

— Megoldás?

— Várakozás. Sajnos magam erejéből nem tudok lépni. Es mindez azért érint kinosan, mert Bálint László néhány hét múlva összeállítja az A és az olimpiai válogatott keretét. Negyven játékost hív meg, s nagyon félek, hogy nem lesznek köztük, pedig úgy érzem: ott lenne a helyem!

A kick-box, a karate-„leszár-mazott” nagy sikert aratott Budapest-n. Képviselet Nővény Norbert, az abszolút kategória győztese, a fődíj, a piros BMW autó nyertese

Amit a szigorú számok mutatnak...

A vb-selejtező európai 6. csoportjában szereplő válogatott csapatok ideai eredményei:

Észak-Irország	Spanyolország
Anglia (i) EB-sel. 0-3,	Románia (o) EB-sel. 1-0,
Törökország (i) EB-sel. 0-0,	Albánia (i) EB-sel. 2-1,
Anglia (i) EB-sel. 0-2,	Ausztria (i) EB-sel. 3-2,
Jugoszlávia (o) EB-sel. 1-2,	Románia (i) EB-sel. 1-3,
Jugoszlávia (i) EB-sel. 0-3,	Ausztria (o) EB-sel. 2-0,
Törökország (o) EB-sel. 1-0,	Albánia (o) EB-sel. 5-0,
Izrael (i) 1-1.	Anglia (o) 2-4.
Irország	Megjegyzés: az ország-név utáni zárójel az idegenbeli (i), illetve az otthon (o) elért eredményt tartalmazza. A mérkőzések nem időrendben következnek egymást, a külön nem jelölték barátságos találkozók.
Belgium (i) EB-sel. 2-2,	
Skócia (o) EB-sel. 0-0,	
Skócia (i) EB-sel. 1-0,	
Bulgária (i) EB-sel. 1-2,	
Belgium (o) EB-sel. 0-0,	
Luxemburg (i) EB-sel. 2-0,	
Luxemburg (o) EB-sel. 2-1,	
Bulgária (o) EB-sel. 2-0,	
Izrael (o) 5-0.	
Magyarország	
Ciprus (i) EB-sel. 1-0,	
Hollandia (i) EB-sel. 0-2,	
Lengyelország (o) EB-sel. 5-3,	
NDK (i) 0-0,	
Skócia (i) 0-2,	
Lengyelország (i) EB-sel. 2-3,	
Görögország (o) EB-sel. 3-0,	
NSZK (o) 0-0,	
Ciprus (o) EB-sel. 1-0.	
Málta	
Svédország (o) EB-sel. 0-5,	
Olaszország (o) EB-sel. 0-2,	
Olaszország (i) EB-sel. 0-5,	
Portugália (i) EB-sel. 2-2,	
Svájc (i) EB-sel. 1-4,	
Svédország (i) EB-sel. 0-1,	
Svájc (o) EB-sel. 1-1.	

HÍRADÓ

SAJTÓSZEMLE
Szerkesztő:
a szerkesztőbizottság
Budapest
V., Steindl utca 8. sz. 1054
Kiadja:
az Igazságügyi Minisztérium
Bv. Országos Parancsnoksága
87-6800, Szikra Lapnyomda,
Budapest